

311930 వ్ర తి ది న ము వ్ర క టి ం వ ర బ డు ను

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

Vol. 16 } డిన్న పట్టణము 1927-వ నం నెవ్వంబరు నెల 23-వ తేది శుక్ర వారము } No. 146
 సంపుటము ౧౫ } శ్రీ ప్రభవనామనంతర భాద్రపదమాస బహుళ త్రయోదశి. } సంచిక ౧౪౬

అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్ప వారితే శలవశలు
 తోగ్యతానత్రములు పొందియున్నది
 తలనొవ్వులమామ్రును, వాయు పోట్ల
 తావును, శార్యపునొవ్వుల తారదోలును,
 పోట్లపోగొట్టును, జెనుకుల భేదించును,
 తావుల రూపుమాపును, దగ్గును తగ్గించును,
 మరడను తొలగించును.
 ఈ మందును రుద్దగానే చెమట నట్టుట
 కఠిన శరీరమండలి దుష్పదార్థములను తొ
 లిగించును. నొవ్వులు తగ్గించును. విదేము
 లతో కూడ వాడుచున్నాడు.

అమృతాంజనము అన్ని విధములగు
 నొవ్వులకు నంజనివంటిది.
 పంచభావ చీటీ చూచి కొనిన
 జానము గలుగదు.
 చక్కని డబ్బితో నహా నీసా 1-2 0-10-0
 డబ్బా 1-2 0-6-0 లు.
 ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండవలసి.
 అమృతాంజనం డిపో
 6, 7 తంబుకెట్టిపిథి, మద్రాసు
 249, ఫ్రీరివోడ్డు, భాద్ర, బాబాబాయి.

న ర న ము

దృ థ మై న ది

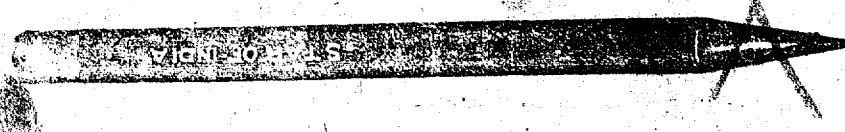
న మ్మ క మై న ది

ఇప్పటిమో ప్రభుప్రకారము బాగుగా తెలియచేయబడిన ఇనుప
 పెట్టెలు ఈదిగువ తెలుపబడినవారినిద్ద అమ్మకమునకు సిద్ధముగా
 యున్నవి.
 బాంకులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కో ఆపరేటివ్
 సంఘములు మొదలగువాటికి పరభరా చేయబడినవి. (1429)
పి. న టే శ మొ ద లి యార్,
 ఇనుపపెట్టెలు చేయువారు,
 ప్రాప్రైటరీ, 59, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.
 నల్లరాజన్ ఎంజినీరింగు వర్కుసు.
 ఐరన్ అండ్ బ్రాస్ ఫౌండర్సు
 అంబల్ ఎంజినీరులు, మోటారులు, మెషినుభ్యాయులు, మొదలగు
 నవి రిపేరుచేయుటయందుసమర్థులగువారు. రైలులునుకావలసిన
 సిలండర్లు, పోస్ట్ బాక్సులు, పగసముగా యివ్వబడును. ముచ్చరాయపిల్లపిథి, పెద్దనాయకపేట ముద్రాను. మెషి
 నులకు సంబంధించిన భాగము లన్నియు అర్జునుయిచ్చినతయారుచేసియివ్వబడును. ఈ క్షరములు వ్రాసిన బహు
 వ్రాయబడును.

దే శా భి మా ను లె వరు?

స్వదేశీయ పరిశ్రమములను విదేశపోటీలనుండి కాపాడునట్టివారే

1964

డి. మ ద్రాసు వెన్సిల్ ఫ్యాకొరి

పోస్టు బాక్సు నెం. 86, మ ద రా ను.

కేసరి-రత్న త్రయము.

రో ధ

గర్భశయ రోగనివారిణి.

స్త్రీలకు గలుగు, ఋతుశూల, బహిష్టి కాకుం
 డుట, అకాలబహిష్టి, మెల జాస్తిగాను, తక్కువగాను
 పోవుట, వ్యక్తులరోగము, సంభావనానత రక్తహీనత,
 నలబనకము, భూతికాతము, కీళ్లనొప్పు, ఆరివాళ్లు
 అరచెతులు మంట వెనులలను స్త్రీ మృత్యువ్యాధులను
 మధుర్యును.
 పెద్దబుడ్డి రు 8-0-0 చిన్నది రు 1-10-0.
అ మృత
 రక్తశుద్ధి ద్రవకము.
 ఇది రక్తహీనత మధుర్యకము, అతిక్ష్మము
 కీళ్లనొప్పులు, సోమరితనము, మోహావస్థలు, ము
 సంకటములు, నిస్సత్తున, కడుపులో మంట మొదలగు
 వ్యాధులను నివారించి కిరీరమునకు కాంతిని ముఖ్యమున
 తేజస్సును యిచ్చును.
 పెద్దబుడ్డి రు 8-0-0 చిన్నది రు 1-10-0.
అర్క
 జ్వర నివారిణి. బుడ్డి 1-2 రు 1-8-0
 కేసరికుటీరం, ఆయుర్వేద ఔషధశాల,
 ఎగుమ్యూరు, ముద్రాను.

శ్రీమత్ కన్యకాపురాణము.

అర్జున శ్రీకృష్ణుల దేవతలను శ్రీనాసవకన్యకా పరమేశ్వరి పరిత్రమును అనేక ప్రాచీనతాళపత్ర గ్రంథముల నామాలా గ్రంథముగ పరిశీలించి ఆంధ్రతాత్పర్య సహితముగ శతద్యంతి యులు ముఖ్యముగ వంశీయాచారాభివృద్ధి లభ్యవతన మొనర్చు ని పథమున గోత్రాద్యనేక సంగతులను చేర్చించి చరిత్రాను సరణమున వుచితముగ హస్తాక్ష చిత్రపటములను చేర్చి డబుల్ రాయల్ 40 పేజీల గ్లెజ్ కాగితములందు 82 అక్షరములు గల 212 పుటల గ్రంథముగ ప్రకటింపబడి యిదివర కనేక ప్రతు లి హిందూజీశమున వ్యాప్తిపొందియున్నది.

క్యాల్కోలైండు 4-0-0; అట్టలైండు 3-8-0

హస్తాక్షరము ప్రత్యేకము.

వలయునా రీక్రిందివిలాసమునకు వ్రాయుడు.

వాటంబాటి - వెంకటాచార్యసింహులు సెట్టి

4061 అందు సన్ను, బజారువీధి, చిత్రూరు.

క్షయదగ్గు తత్సంబంధమైన వ్యాధు లకు ఆమోఘమైన ఔషధము

కడవిన 1 సం 6 నెలలనుండి నా భార్య పలువిధ ములగు వ్యాధులచే బాధపడుచుండెను. తీవ్రమైన క్షయజ్వరము, నవనము, అడి త్రివిధనములు మొదలగునవి ఆమెను బాధించు చుండెను. ఆంగ్ల ఆయుర్వేదవైద్యులు చికిత్సజేసియు నిష్ఫలమై బసమైనందున తిరునల్వేలిజిల్లా కస్తూరువాసియును, ప్రస్తుత ము చెన్నపురము, మైసూరు, కోల్కోము, లిస్ పేరారియా వీధిలో అర్జున లాజియందున్న పండితస్వామి ఎస్. శ్రీని వాస ఆయుర్వేదవైద్యుల చికిత్స ప్రారంభింపబడెను. పండి తులవారు యిచ్చిన మొదటి మోతాదుతోనే జ్వరము పూర్తి గా నిలిచినది. తరువాత నీ రోజులు ఔషధము యిచ్చినతరు వాత విరచనములు చమనములుకూడ పూర్తిగా పటాభవంబై పోయినవి. ఇప్పుడు అక్షిరమునునదియే లేదు. పండితులవారు ఔషధమును మిక్కిలి నమ్మకముతో నిత్తురు. ఇది ముఖ్యముగా గమనించవలసిన విషయము. వారియొక్క ఔషధములు మిక్కిలి విలంబగల ఓషధులచే తయారుచేయబడును. అందుచేతనే వారు ఎక్కువవెచ్చు పుచ్చుకొనెదరు. వారు బాగుచేయుటకు పూచి యిక్కడపోయినను తప్పక వారు వ్యాధులను జయప్రథముగా బాగుచేయుదురు. వారు కలంగజేయు అద్భుతగుణము విలంబ వారి కన్ను దబ్బకంటె వెయ్యిరెట్లు అధిక మని నా అభిప్రాయము. పండితులవారికి సదా జనుము కలంగవలెనని నా ప్రార్థన.

2 2117

కె. ఎస్. దండపాణి ఆయుర్వేద, ఇదివరలో డబ్బు అందుకోలో ఉండిరి. బార్లీ బువుక్, మద్రాసు

శ్రీకృష్ణావతార తత్వము

ఇది పురాణరాజములన్నింటినుండియు మహాభారతవారి పుణ్యములనుండియు శ్రీకృష్ణకథల సంగ్రహించి వరుసగా నులభి తైలిని వచనరూపమున వ్రాయబడును. సంకీర్ణములు తొలగు నట్లు శాస్త్రీయసమాధానములు వ్రాయబడును. స్తోత్రములక్షే ముద్రుంపబడును. 850 పుటలకు దక్కవగానుండ జక్కని డైండుచేయించి రీ నెలల కొకతూరి 1-8-0 లకు చందాచారు లకు పీపీగా బంపబడును. 12-0-0 లు పంపినవారు పోషక లుగా ప్రకటింపబడుదురు. 1 నుండి 6 వలకు సంపుటములు సిద్ధముగా నున్నవి.

2208-1228

జనమంచి శేషాద్రికర్మ

త్రదావ పండితులు, మునిసిపల్ నామాల, కడక.

ఇప్పుడే నాల్గవకూర్పు తయారైనది! త్వరపడుడు!! అనేకవిశేషములైన క్రొత్తక్రొత్త చిత్రములు ఈ కూర్పులో చేర్చబడియున్నవి. త్వరపడుడు!

శ్రీరమర శాస్త్రము

చక్కగా రీతి వివిధచిత్రపటములతో ముద్రించి యున్నాము. రూ 1-0-0 వి. పి. ఖర్చు 1 అచారు. 2289 1237 ఎం. ఎస్. నరసర్వతి అందు కంపెనీ, నెం. 11 అచారుగం పిడి, సాహుకారుపేట హస్తా మదాన.

జీవదయా ప్రచారము-తెనాలి

జీవదయా ప్రచారముగ వాత్యయోనర్పబడుచున్న మూగ పశులను రక్షించుటకై ప్రజలలో సాత్విక దేవీపూజా ప్రబోధము చేయుటకును మాపురమందున్న జైవశ్వేతాంబరీ సంఘమువారి కోరికపైని హైద్రాబాదునుండి "శివశక్తి" భాగ్యరెడ్డివర్మగారును తెంగుళూరినుండి శ్రీ స్వామికుద్ధానంద భారతీవారును, మద్రాసు జీవరక్షణప్రచారక సభనుండి ముగ్గురు పదేకకులును హైద్రాబాదునుండి భజనమండలివారును యీ నెల 17వ తేదీని మా తెనాలిపురము దయచేసియున్నారు. దేవీపూజ ఆమావాస్య సంతరము జరుపబడునని తెలియుచున్నది. అంతవరకు వీరు మా గ్రామమున హింసానివారణప్రచారము పలుపుటకు సంసిద్ధులై ప్రబోధము గావించుచున్నారు. 17-9-1927 తేదీ సాయంత్రము నాలుగున్నరగంటలకు గాంధీచౌక్ నందు మ.రా.శ్రీ.పి. ఆంజనేయులు యం. యల్. సి. గారి ఆధిపత్యముక్రింద సాత్విక దేవీపూజాప్రబోధముగూర్చి యొక బహిరంగసభ జరుపబడెను. దాదాపు రెండువేలకు పైగా ప్రజలు సభకు దయ చేసిరి. హైద్రాబాదునుండివచ్చిన తాడేపల్లి తాతయ్యగారిచే జగన్మాత ప్రార్థన జరిగినపిమ్మట సభ ప్రారంభింపబడెను. తదనంతరము అధ్యక్షులయొక్క ప్రారంభోపన్యాసము జరిగెను. వీరు అనేక మైన తార్కాణములను వాక్యములచే తమ యుపన్యాసమును ప్రజలకు వినిపించిరి. పలుగ్రామములనుండి యే తెంచిన అహింసా ప్రచారకులను సభాసదులకు తెలియబరచియున్నారు.

అధ్యక్షుం యుపన్యాసానంతరము హైద్రాబాదు నుండి దయచేసిన శ్రీభాగ్యరెడ్డివర్మగారు మూగపశువులయొక్క మొరను, సభలో తమ గంభీరమైన యుపన్యాసములను మన విచేసి, సభాసదు లందరికండ్రనుండి ఆశ్రువులు రాలునట్లుచేసిరి. వీరియొక్క కరుణారసోపన్యాసము చాలామంది ప్రజలకు మూగపశువులయందు జాలిగొల్పియున్నది.

అనంతరము శ్రీ స్వామికుద్ధానందభారతీవారి యుపన్యాసము యింగ్లీషున ప్రారంభింపబడెను. కొంతసేపటికి వర్షారంభమైనందున సభ నాటిదినమునకు ఆపివేయబడి, మరు నాడు జరుగునట్లు అధ్యక్షులచే వినిపింపబడెను.

మరునాడు 18-వ తేదీని సాయంత్రము నాలుగున్నర గంటలకు, మరల సభ సమావేశమయ్యెను. గతసభకు వచ్చినవారి కన్న ఎక్కువప్రజలు దయచేసిరి. అధ్యక్షులు కొంత ముచ్చటించిన పిమ్మట శ్రీస్వామివారి యుపన్యాసము యింగ్లీషున ప్రారంభింపబడెను. శ్రీవారి యుపన్యాసము తెలుగున తర్జు మాచేసి అధ్యక్షులవారు ప్రజలకు వినిపించియున్నారు. స్వామిలవారు వేదగ్రంథముల నుండియు ఉపనిషత్తులనుండియు అనేకమైన నీతివాక్యములతో మూగపశువులను అమృతానికి బలి నిచ్చుటవలన మనఃపూర్వమైన పాపముసంభవించునని యెలుగై త్రి యుపన్యాసించియున్నారు. దాదాపు ఒకటిన్నరగంటల కాల ము స్వామిలవారు యుపన్యాసముచేసిరి. శ్రమయని యెంచక బహుశ్రద్ధతో అధ్యక్షులవారు వారియుపన్యాసమునుతర్జుమాచేసి ప్రజలకు వినిపించినందులకు మే మెంతయు వందనము లర్పించ దగియున్నది.

తదుపరి శ్రీ భాగ్యరెడ్డి వర్మగారు ఉపన్యాసము ప్రారంభించిరి. నోరు లేని జీవులను అమృతానికి బలి నిచ్చుటచే కలుగుపాపమును, ఫలపుష్ప వైవేద్యాదులతో తల్లిని కొల్చుటచే గలుగు లాభమును, అనేకమైన భావిప్రపంచ రోదావారణములతో సభికులయొక్క గుండె నీరై కరుణ రస ముద్భవించునటుల గంభీరోపన్యాసము చేసియున్నారు. వీరియుపన్యాసము వినిన ప్రతిమనుజుడును వెంటనే తన మనసు ను మార్చుకొని సాత్విక దేవీపూజ చేయగలడు. కటికగుండె యైనను కరగి నీరమువలె ప్రవహించును. నాటి సభలో కంట నీరు తుడువనివారు లేరని నేను వేరే వ్రాయనక్కరలేదు. ఆహాహ! యిట్టి ప్రచారకు లున్నగదా మన భారతభూమి మరల పవిత్రమంతమై ప్రకాశించగలదు. భారతదేవి యిట్టిసుపుత్రులు తన గర్భమున జనించినని నిజముగ గర్వించుచున్నదని నేను వేరే వ్రాయ నవసరముండదు. సభ జయజయధ్వనులతో రాత్రి 8 1/2 గంటలకు ముగించబడెను.

పురవిధులందు ప్రచారము

హైద్రాబాదునుండి యే తెంచిన ఎస్. పి. సి. ఎ. భజన మండలివారును, శ్రీ స్వామిలవారును, భాగ్యరెడ్డి వర్మగారును, యొక తదితర అహింసాసంఘాభిమానులతోను పురవిధు లెల్లడల ప్రచారము పలుపుచున్నారు. చక్కని అహింసా సంగీత

ములతోను వివిధరకములైన నీతిబోధకమైన వాక్యములుగల జెండాలుతోను పురవిధులెల్ల పుర ప్రచారము చేయుచున్నారు. భజనమండలివారి నాయకులగు శ్రీ మాటూరి బలరామగారు హైద్రాబాదు హోమ్స్ నియమమీద కరుణారస మొలకించు పాటలను గానము చేసియున్నారు. వీరు దాదాపు తొమ్మిది సంవత్సరముల నుండి అహింసాధర్మబోధకులగు శ్రీమాన్ "శివశక్తి" భాగ్యరెడ్డివర్మగారికి చేదోడై సోహాయ్య మొనర్చుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. వీరితో కేకీభవించిన, ఫిడేలు, క్లాప్ నెట్, తిబ్బా, గన్ సెట్టు మొదలగు వాద్యపరులు జీవరక్షణప్రచారమునకు తోడ్పడి నేవ యొనర్చుచున్నారు.

శ్రీపరమేశ్వరుడు మూగజంతు హింసా నివారకసంఘ నేవకులగు వీరికి పూర్ణాయువు నిచ్చి, ఘనమైన వీరియుద్యమము నిర్విఘ్నముగ జరుగునట్లు ఆశీర్వదించుగాక.

తెనాలిలోనున్న సాంఘిక సేవకులును, మున్సిపల్ కౌన్సిల్ మేజర్ గారు మ. రా. రా. శ్రీ త్రిపురనేని రామస్వామి చౌదరిగారును, మ. రా. రా. శ్రీ. పి. ఆంజనేయులు ఎమ్. ఎల్. సి. గారును, తెనాలి జైవ శ్వేతాంబరీ సంఘమువారును, ఇతర ప్రాంతములనుండి వచ్చిన అహింసాధర్మబోధకులకు తగినంత సహాయమొనరించి, మూగజీవుల యుద్యమమున కెంతయు సహకారలై నందుకు వందన శతంబు లర్పించ మా తెనాలి గ్రామము నెనుదీయుడు.

యా ప్రచారము యొకను రీ, రీ, దినములవరకు జరుగు నని తెలియుచున్నది.

అహింసాధర్మతత్వమును బోధించి మూగజీవులను జీవి ముందు బలల నర్పింపకుండ ప్రజలలో మిక్కిలి అలజడిగొల్పిన హైద్రాబాదు ప్రచారకులకును మరియు, నష్టకష్టముల కొర్చి, ప్రచారకులను పంపించి తోడ్పడిన నేటుగణేశముల్లు సింఘిది గారికిని మా తెనాలి గ్రామవాసు లెంతయు వందనము లొనర్చు చున్నాగా. అనేకమైన వివిధరకములగు కరపత్రములను గోడలపై నంటించే పెద్దపెద్దబొమ్మలగులకాగితములను, ముగ్గురు ప్రచారకు లను పంపియున్న మద్రాసు జీవరక్షణజ్ఞానప్రచారక సభవారెంతయు వందనీయులు. దీనిసాధకులగు శ్రీ ముని శ్రీగంభీర విజయజీగారెంతయు నమస్కరింప దగియున్నారు.

మొదటినుంచి యాయుద్యమమున కయ్యేఖర్చులను భరించుచు వేనవేలం కరపత్రములను వివిధరకములగు ముద్రింపించి పెట్టుచున్న తెనాలి జైవ శ్వేతాంబరీ సంఘమువారికి తెనాలి వాస్తవ్యులు కృతజ్ఞులై యున్నారు.

(తెనాలిపురవాసి)

కామధేను
చ్యవన ప్రాస
ఊపిరి తిత్తులకు ఘనమైన టూనిక్
ఉబ్బసమునకు, క్షయరోగమునకు, ధ్వజలకు
బలహీనమునకు ప్రత్యేకముగా
కామధేను ఆయుర్వేదిక్ వర్క్సు
వారిచే తయారు కావడినది.
వెల 1 పా 2-8-0. 3997 1/2 పా 0-12-0.
వలయువారు:—
362, టంకశాలవీధి మద్రాసు అన్ని వ్రాయవలెను.
ఏ డెంట్లు కావలెను మంచి కమిషన్ యివ్వబడును.

రూపాయల పంట
మేము (1) దేదీ బయస్కోపురు 200 (2) నూపర్ దేదీరు 250 (3) యూరికా 100 (4) అన్నిరకముల పెద్దయి స్కోపులు, కంపెనీ ధరలకు విక్రయించెదము. పనులన్ని ఉచితముగా నేర్పెదము. వివరములు కోరువారికి పంపెదము.
THE CINEMA TRADERS.
Vizianagram C
WANTED. 4013
Candidates for Telegraph and Station Master's Class. Full particulars on 2 anna stamp. Apply to:—Central Telegraph School, Nai Sarak, Delhi.

గంజాంమండల ఆయుర్వేద ప్రథమ వైద్యసమేళనము

ఆయుర్వేదమునకు 17-18 శతాబ్దములు జరిగినది. ఆయుర్వేదమునకు బ్రతి శ్రీ ఆయుర్వేదమునకు నోరి రామశాస్త్రి వ. శే. పి. సి. వారు, ఉపాధ్యక్షులగు బ్రతి శ్రీ ద్వితీయాంశం వెంకటేశ్వరగారు, ప్రధానాధ్యక్షులగు శ్రీమత్ వైద్యవిద్యార్థి లి. ప. రామానుజస్వామివారు 16 శతాబ్దములలో దూర్జితమనవదకు వచ్చేసరికి ఆయుర్వేదసంఘాధ్యక్షులగు మ. రా. శ్రీ మొఖాసాదారు యంగులిక వెంకటేశ్వరరామదాసు పంతులు, ఉ. అ. జీలకర్ర సత్యనారాయణమూర్తి పంతులు ప్ర. కా. వైద్యశాస్త్రి గొర్రి కృష్ణమూర్తి సిద్ధాంతిగారు వారిని సం దర్శించి తోడుకొని శ్రీకాకుళం(ఆయుర్వేదమునకు వచ్చు సరికి) ఆయుర్వేద సంఘములతో బాంధవ వాద్యములు మొ. ఉ. అ. మొలతో సిద్ధముగానుండిరి. స్వాగత్యోత్సవముతో ఈ రోగి శ్రీమహామూర్తి రైస్ మిల్లులో వారికి విడిది నిచ్చిరి. 16 శతాబ్ద రాత్రిక చాలామంది ప్రతినిధులు వచ్చిరి.

17 శతాబ్ద ఉదయం వైద్యప్రతినిధులతో ఈరు నిండి యుండెను. ఎచ్చటజూచినను వైద్యులు వైద్యప్రసంగము లుజేయుచు కాన్పించుచుండెను. 8 గంటలకు స్వస్తిమంగళవా చ క మల తో సభ ప్రారంభమైనది. మూలికావస్తు ప్రదర్శనము తెరువబడినది. దుండెలము కలిగొట్టి దశమాలములు పులి దుంపమొదలగు అపూర్వమైన విశేషముల ఓషధులు యంత్రములు శారీరక చిత్రపథములు ఖనిజములు మొదలగువానిచే ప్రదర్శనకాల ఇంపుగా కాన్పించుచుండెను. ప్రధానకార్యదర్శి బ్రతి శ్రీ వైద్యశాస్త్రి గొర్రి కృష్ణమూర్తి సిద్ధాంతి గారు వై. శా. ద్వితీయాంశం లక్ష్మీనారాయణ శర్మగారు కడుశ్రద్ధతో మూలికావస్తుప్రదర్శనము జరిపినటులు కాన్పించుచున్నది. ఘూర 20 మందివైద్యులు ఓషధులను 10 గు డొషధములను 2 రు శారీరకచిత్రపథములను దెచ్చి ప్రదర్శించిరి. నాపత్రికాధిపత్యమున 8 సం. నుండి దర్శించిన ప్రదర్శనములలోకెల్ల యీప్రదర్శనముందు అనేక చిత్రచిత్ర మూలికాదులు వచ్చి జయప్రదముగా జరిగినట్లు నాయభిప్రాయము ఘూర ౧2 కు సభ ముగిసెను. మధ్యాహ్నము ౧2 కు సభాసదుల సందర్శనతో సభ ప్రారంభమయెను. మ. శ్రీ. యిం. వెం. శివరామదాసు పంతులుగారు ఆహ్వానసంఘము తరపున స్వాగత్యోత్సవాన మొసగిన వైని మహాసభా ప్రారంభ సందర్భమున వైద్యప్రతినిధులందరేకగ్రీవముగా బ్రతి శ్రీ ఆయుర్వేదసంఘమునోరి రామశాస్త్రి వ. శే. పి. సి. వారిని అధ్యక్షులుగా నెన్నుకొనిరి, అధ్యక్షక ప్రారంభోత్సవాసానంతరము, సమేళనము విషయనిర్ధారణసభగా మారెను. తదుపరి అనేక ఉపపాదనలపట్లతో నాటిసంఘము నిర్ణయించబడెను. వ్యాసములయొక్కయు డొషధములయొక్కయు పరీక్షకసంఘములు నియమింపబడిన వైని ఆనాటిసభ ముగిసెను.

18 శతాబ్ద ఉదయం 8 గంటలకు తిరిగి సభ సమావేశమైనది. ప్రతినిధులసంఖ్య పూర్వదిన ముకంటే అభివృద్ధిగా కాన్పించినది. అనేకవిషయములు తీర్మానింపబడినవి. సభ ౧౦ 12 లకు ముగిసెను.

మధ్యాహ్నము ౧2 కు పండిత్యోత్సవాసములతో సభ ప్రారంభమైనది. ఉత్తమవ్యాసరచయితలకుబహుమానములనిచ్చటకు ప్రకటింపబడెను. శంఖదానక పరీక్షయు, జరుగబడెను. అధ్యక్షుక, ఉపాధ్యక్షుక, ప్రధాన కార్యదర్శుల ఉపసహాయోత్సవాసములతో కృతజ్ఞతా పూర్వకవందనములతోను ఈశ్వర ప్రార్థనలతోను సభ ముగింపబడెను. మొత్తమువైని ఘూర 80 మంది ప్రతినిధులు ప్రారంభము లగాయతు అంత్యమువరకు సభ నలకరించి యుండిరి. మొత్తమువైని సభ జయప్రదముగా జరిగినది.

(ఒక విలేఖరి)

మహాసభ తీర్మానములు

(ఆయుర్వేదమున-గంజాం)

1. ఆదిదేవుడును, అమృతసహితోద్భవుడును శ్రీమత్ భగవంతుని పంచమహాభూతాత్మకమైన ప్రాణికోటికి సర్వదా ఆశోగ్యమునే మహాభాగ్యమునుయిచ్చి రక్షించు గాకయని యాసభవారు కోరుచున్నారు.

2. అన్ని మండలములకంటే యీ గంజాంమండలముందు ఆయుర్వేదప్రచారము చాలాతక్కువగా నున్నందున మండలిలో నున్న వైద్యపండితులు ప్రతి తాలూకాలోను పర్యటన మొనర్చుచు ఆయుర్వేదమును అభివృద్ధి పఱచగలందులకు యీసభ వారిచే మిక్కిలి కోరబడుచున్నది.

3. మన జిల్లాయందలి వైద్యసోదరుల చిరునామాలందు తెలియజేయుట మిక్కిలి అవసరము గాన యీసభయందలి వైద్యసోదరులు తమ విలాసములను తామెరిగిన యితరవైద్యుల విలాసములను మన గంజాంమండలి సంఘమునకు తెలియజేయుట కీసభవారు కోరుచున్నారు.

4. ఈజిల్లాయందు చిరకాలమునుండి ప్రసిద్ధిచెంది అచ్చటచ్చట గోప్యముగానుండిన దక్షిణామూర్తి నిఘంటు అను నామముగల గ్రంథమును ఆంధ్ర ఆయుర్వేద మండలివారు తగు శ్రద్ధవహించి అచిరకాలములో అచ్చటించగలందులకు యీ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

5. ప్రతి వైద్యసోదరులను వైద్యాభిమానులను ఆంధ్రా యుర్వేద మండలియందు సభ్యులుగజేరి మండలిని అభివృద్ధి జేయవలెనని యీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

6. శ్రీమద్భగవంతుని జయంతి ఆశ్విజ బంగిల శాస్త్రయుక్తముగను ఆచారపురస్కరముగనున్నది గనుక ఆదినమే ఆచరింపవలెనని యీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

ఉ. పా. వైద్యశాస్త్రి గొర్రి కృష్ణమూర్తి సిద్ధాంతిగారు. ఆమోదము, మహేంద్రదాడ వెంకటస్వామిహోచారిగారు.

పార్షింది సర్వేశ్వరశాస్త్రిగారు

7. ప్రతి తాలూకాయందును ఆయుర్వేద చికిత్సలయ ములను స్థాపించుటకును తమప్రాంతములలో ఆయుర్వేదము నభ్యసించెడు విద్యార్థులకు సాధ్యమైనన్ని వేతనములనిచ్చి మధ్య రాసునందు ప్రభుత్వమువారు స్థాపించిన ఇండియన్ మెడికల్ స్కూలుకుగాని లేక ఆంధ్రదేశములోనున్న యితర ఆయుర్వేద కళాశాలలకుగాని పంపి వైద్యవిద్య నభివృద్ధి చేయుటకు గాను సహాయ మొనర్చగలందులకు యీజిల్లాయందు మండలి ప్రతి స్థానికసంఘములవారిని యీసభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

ఉ. పా. బొంత అప్పారావుపంతులుగారు బి. పి.

అ. బుర్రా దేవేంద్రనాథశాస్త్రిగారు-వకీలు.

8. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమువారు ఆయుర్వేదవిద్యను శాస్త్రీయవిద్యగా అంగీకరించి వైద్యపండితుల సహాయముతో విద్యావిధానము నేర్పరచి పరీక్షించి విద్యదములనిప్పించు నేర్పాటు త్వరలో చేయవలెనని ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము వారిని యీసభవారు కోరుచున్నారు.

ఉ. పా. బొంత అప్పారావుపంతులుగారు బి. పి.

అ. ఇంగులిక వెంకట శివరామదాసు పంతులుగారు.

9. ప్రభుత్వమువారు ప్రజా సహాయముకొరకు తీర్మానించిన గ్రామ వైద్యశాలలను త్వరలో అన్ని ప్రాంతముల నేర్పాటుచేయుటకు ఆవైద్యశాలలలో దేశీయవైద్యుల నియమించి దేశీయ డొషధములనేవాడునట్లు నిర్ణయింపవలయుననియు యీ సభవారు ప్రభుత్వమువారిని ప్రార్థించుచున్నారు.

ఉ. పా. ఆయుర్వేదరత్న బి. శ్యామసుందరరావు పట్నాయక్ గారు.

అ. గొర్రి సత్యనారాయణమూర్తిగారు.

జీలకర్ర సత్యనారాయణమూర్తి పంతులుగారు బి. పి.

10. ఈ ప్రభుత్వమువారు దేశీయ వైద్యవిద్యాపరిపాలకసంఘము నొకటి స్థాపించవలెను. పరిపాలక సంఘమువారు దేశీయవైద్యాభివృద్ధి విషయమై గవర్నమెంటుకు సలహాలిచ్చుచుండవలెను. (వైద్యపరీక్షలకు విద్యాబోధన ప్రణాళికలను తయారుచేయుట బోధనకు అర్హులైన పండితులను పరీక్షలను నియమించుట, వారు దేశీయవైద్యపరీక్షలను నిర్వహించుట, ఉత్తీర్ణపట్టములను విడుదలముల యిచ్చుట, గవర్నమెంటు మంజూరుచేసిన ద్రవ్యసహాయములనుండి గ్రాంటులను పంచిపెట్టుట యీ పనులను సదరు సంఘమువారు చేసెదరు.)

ఎ. పరిపాలకసంఘ నియమక విషయములో నిఖిల భారతదేశీయ వైద్యమండలివారితో సంప్రతించవలెను.

11. ఇప్పుడు కొందరు స్వతంత్రముగ నిర్వహించుచున్న ఆయుర్వేద యానాని వైద్యకళాశాలలను ప్రభుత్వము వారు ఆమోదించి తగుద్రవ్యసహాయము చేయవలెనని యీసభ వారు ఏకగ్రీవముగ కోరుచున్నారు.

ఉ. వైద్యశాస్త్రి గొర్రి కృష్ణమూర్తి సిద్ధాంతిగారు.

అ. ఆయుర్వేదసంఘము వెంకటరమణమిశ్ర

12. మ. శా. శ్రీ దాక్షుడు ఆచంట లక్ష్మీపతి బి. పి. ఎమ్. బి. సి. ఎమ్. గారు యీసభకు రు 50 లు విరాళము నొసంగినందులకు వారికిన్ని యీ సభాకార్యములకు వసతులు వగైరాలు ఏర్పరచిన మ. శా. శ్రీ వట్టిడిశెట్టి నరసింగరావుగారికిన్ని, భూరి విరాళ మొసంగిన ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షు లగు మహారాజశ్రీ ఇల్లెల్ల శివరామదాసు పంతులు మొఖాసాదారు వారికిన్ని, యింకా యితరవిధముల ప్రోత్సహించి సహాయములచేసిన ఆయుర్వేదాభిమానులగు మహానీయులకున్నూ యీ సభవారు కృతజ్ఞత తో అనేకవందనము లర్పించుచు, వారి ఆయుర్భాగ్యములను చిరకాలము రక్షించుగాక! యని శ్రీ మద్భగవంతుని ప్రార్థించుచున్నారు.

13. గంజాంమండలములో ఆ సంవత్సరాంతము పనిచేయుట కొకసంఘము నేర్పాటు చేయుచున్నాము. ఈ దిశఃవేష్టనబడిన వారు స్థాయిసంఘ సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

గంజాం మండలసంఘము

అధ్యక్షులు:—నోరి రామశాస్త్రిగారు

ఉపాధ్యక్షులు:—యంగులిక వెంకట శివరామదాసుపంతులు గారు. మొఖాసాదారు నర్సింగరావుపేట

డా. మహేంద్రా వెంకటనరసింహాచారిగారు కలింగపట్నం

సభ్యులు:—వైద్యభూషణ వెంకటరమణమిశ్ర-పెక్కలి

పంతుల సూర్యనారాయణగారు-శ్రీకాకుళం

చిట్టి రామచంద్రరావుపంతులుగారు-శ్రీకాకుళం

వైద్యశాస్త్రి దాగ్లపూడి లక్ష్మీనారాయణ శర్మగారు-పోలంకి

భరతు నారాయణపంతులుగారు-బాదవ

మత్స్య నర్సింగరావునాయుడుగారు-అలమాజిపేట

పెనుమత్స్య బాపిరాజవర్మ-ఉర్లాం

వైద్యశాస్త్రి గొర్రి కృష్ణమూర్తి సిద్ధాంతిగారు - లుమలాం.

ప్రధాన కార్యదర్శి.

జోన్మ్యల కృష్ణమూర్తిగారు కార్యదర్శి, నరసన్న పేట తాలూకా

ఆయుర్వేదరత్న, బి. శ్యామసుందరరావు పట్నాయక్ గారు

కార్యదర్శి బరపురం, ఛత్రపురం తాలూకాలు

ఎ. కాంతయ్య స్వామిగారు కార్యదర్శి, సాంపేటతాలూకా

చాగంటి మల్లికార్జున రావుగారు, పల్లకిమిడి తాలూకా

వైద్యశాస్త్రి దాగ్లపూడి లక్ష్మీనారాయణ శర్మ కార్యదర్శి, పోలంకి

ఇచ్చిన బహుమతుల వివరం

1 బహుమూత్రం-య. శ. సత్యనారాయణ విద్యార్థి—

మద్రాస్ దేశీయవైద్యకళాశాల చేన్నపట్నంవారికి బంగారు పతకము బహుమతి నిచ్చుటకు తీర్మానించిరి. సదరుపతకము ఆయుర్వేదరత్న బి. శ్యామసుందరరావు బ్రదర్స్, బరంపురము వారివలన యివ్వబడును.

1 ఎ. బహుమూత్రం:—గుమ్మడిపల మాధవరావుగారు- కాకినాడ-వారికి రెండవతరగతి బహుమతి యోగ్యతా పత్రిక.

2 రాజయత్న:—వైద్యవిద్యాక పాలవెల్లి వెంకట నరసింహంగారు, జలమూరు 1 క్లాసు బహుమతి రజతపతకము. మ. శా. జీలకర్ర సత్యనారాయణమూర్తిపంతులు బి. పి. గారిచ్చెదరు.

2 ఎ. య. శ. ఆనంతయ్యస్వామిగారు రెండవక్లాసు బహుమతి యోగ్యతాపత్రిక.

3 శంఖద్రావకము:—రుంకు హనుమంతపురం ప్రయా పోస్టు మార్గం కలింగపట్నం, గంజాంజిల్లా వీరికి ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులగు మ. శా. శ్రీ యంగులిక వెంకటశివరామదాసు పంతులుగారు మొఖాసాదారు నర్సింగరావుపేట వారి రజత పతకము.

వస్తుప్రదర్శనము

4 మూలికలు—మామిడి దాలయ్య మూలసమరపురం గ్రామం శ్రీకాకుళం తాలూకా-వీరికి వట్టిడిశెట్టి నరసింగరావు గారు రజతపతకము బహుమతినిచ్చిరి.

బహుమతులన్నూ యోగ్యతాపత్రికలున్నూ నెలవనము లలో నాటివారి విలాసములకు పంపబడును.

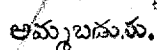
వైద్యశాస్త్రి గొర్రి కృష్ణమూర్తి సిద్ధాంతి,

ప్రధాన కార్యదర్శి.

గుంటూరు, కర్నూలు, బళ్లారి జిల్లాలయందు జిల్లాలకు
అయిన పేరు ప్రస్తుతాన ములవెట్టి వానికి యీ 25000 రూ.
రాష్ట్రమునందు మహారు పంపిరి. నాగలాపురమును గూడ
కేంద్ర ప్రభుత్వమున నీర్పరచి 5000 రూ. మా
ధనముగ యిచ్చబడెను. 1500 రాటములు నాగలాపురమునకు
మట్టుబట్ట గ్రామములందుకు వీడలకు మాటలకు యిచ్చియుగ
పంపిరివచ్చునెను. దినమునకు 25 మంది ఏనుపారు 11 ములుగుల
ఏను తనూకుచేయుచుండిరి. ఇది నాగలాపురమునకు సరిపో
యెడిది. ఇది నాగ బస్తిపాడు, మార్కాపురం, పాలకుర్తి, ఉల
చాల, గోదలపాడు మున్నగు గ్రామములందుకూడ ఏనులు యి
చ్చు గునూర్చులు జీతములనిచ్చి ఏర్పాటుచేయుబడిరి. శేరు 1-క
(20 రూ.లము) 0-2-0 ల 0-2-6 యెనువునకుకుమారిగ యిచ్చ
బడెను. నూలును కండ్లెగుయిచ్చిరి. ఇందు చాలమంది మి
ట్టుబట్టెను యెనుముచేసిరి. 1-తులముల ఏనులకు, ఏను, ఎని
మిదివైట్ల మాతమునుండి, మునబలు, బాలురు, బాలికలకుగూడ
ఎండోలు వచ్చునుండెడివారు. అప్పటివనర్కము, స్త్రీలను యిల్లు
విడచి గాని రాష్ట్రకొట్టుకొని బ్రతుకుటనానించి, ఇంటియం
దేయండి దినమునకు 0-2-0 సంపాదించు పరిశ్రమజూపిన కా
లకకమున వారు బానిసి విడువకుండచేయునట్లుచేసి సర్కా
రునా 1 రాటముయొక్క యెక్కువవైట్లజూపుటయే యెయ్యం
దును. ఈవ్యాపారమున భాగము తీయదనెనను కోరికలేదు.

1923 సరి కాకినాడ కౌన్సిలు అనంతరము ఆఖరి భారత ఖాదీబోర్డు ఏర్పడినది. దీని ఆదర్శము ఖర్చుచవుక చేయించి యుత్పత్తిగ్రామము ఎక్కువ అభివృద్ధి పరచి నేతమునం దంతటను ఖాదీసంస్థల నేర్పరచుటయే. నాగలాపురముకూడ ఆజేప్రకారము మూలధనము చెడకుండ వ్యాపారసంకల్పితా పె డలయిన, నాణ్యమైన ఖాదీయుత్పత్తిచేయుటయే. ప్రాధాన్యముగ బెట్టుకొనెను. ఖాదీగడ్డ ముతకచిన్నపన్నా. అదిఅంతయు చెన్నపట్నం, గుంటూరు, బెజవాడ, ఏలూరుప్రాంతములందు తయారగుటకుపై నాణ్యముతక్కువ. ఆప్రాంతములం దె యిదిఖర్చుకావలసియుండెను. దత్తమండలములందుగాని, కర్నూలు జిల్లాయందుగాని ఒక్కగజమైనను ఖర్చుఅయ్యెడిది గారు. గడ్డఖర్చుగాక నిల్వబడెను. పనిజరుగవలెనని 1-0-0 కు 0-8-0 ల నష్టముతో చాలాభాగము గడ్డవిక్రయదలచేయబడెను. 1924 నందు పగ్గములకు నూలు అండకయ్య, ధనము కొరవడియు మగ్గములు 100 కి తగ్గింపబడెను. ౧0000రూపల యుత్పత్తిమాత్రము అగునుండెను. నష్టము పూర్వముకన్న తక్కువ. 1925 నందు కర్నూలునందలి శ్రీబంధురాల నారాయణమూర్తి గారు, శ్రీ వైద్యనాథ అయ్యగారు మొదలగు త్యాగశీలురగు ప్రముఖులు విక్రయము వృద్ధిగావింపవలెనని, నంద్యాల, డోన, నందికొట్కూరు, పత్తికొండ ప్రాంతములకు పోయి తమ తీరికకాలమునంతను ఖాదీవిక్రయమునకు వినియోగించి సంపదకు చాలసాయపడిరి. అదినుండి శ్రీమేడం వెంకయ్యగారు సర్వవిధముల ఎంతో సాయము యీ రోజువరకు చేయుచునేయున్నారు. కాని నాణ్యమైన నెడలన్న పేటు అందు గడ్డతయారు చేయుటకు అవకాశములేదు. విశేషప్రయత్నమువైకొద్దిమంది 50 అం 48 అం 45 అం 42 పన్నా సేయువారు తయారుకాబడిరి. నూలు 5 నంబరునుండి 20 నంబరు వరకు హెచ్చెను. కాని దూది యీ ప్రాంతములందు నాణ్యము తక్కువ. నూలుపురియందు తక్కువచే వెల్లిపుంజము పెట్టి సేయవలసివచ్చెను. నేతగాండ్లు దరిదురుగుటచే సరియైనపనిముట్లు కొను సామర్థ్యము కలవారుగారు. గడ్డకు జొన్నగంజి పెట్టుటచే తమ అందుట నాణ్యముగ లేకపోవుటచేతను గడ్డ యితరజిల్లాల గడ్డకు తీసిపోయి భరవత్కువగ కాన్పించి విక్రయము సన్నగిలి అంతయు గుంటూరునందు నిల్వయున్నది. అభివృద్ధికి ఎట్టి అవకాశములు గాన్పించలేదు. కాని నేతగాండ్లు తమతీరికకాలమునంతను ఖాదీపనికీ వినియోగించి తమవలససాయమునకు సహకారముగ

నష్టము రాకుండ జేయుటకు గ్రామములందలి శైద్ధమునువ్యూల
యొక్క సహకారమును, నేతగాండ్రయొక్క నీతివృత్తమును,
పట్టాములందలి విద్యాధికుల యొక్కయు, ధనికులయొక్కయు

జ్ఞానాన్వితము, లక్ష్య విముక్తి

• ୧୫୫୫

అంధా దేశమునకు ప్రావేశించు ప్రతిభి:—

ప్రభవ సంవత్సర బాద్రపదమాస బహుళ త్రయోదశి (౧౩-౯-౧౯౨౭) శుక్రవారము

శివాజి స్మృతి

[మున్నంగి లక్ష్మీనృసింహశర్మగారు]
 మ. గురుడుడ, దల్లి, భవాని వత్సలత నీ
 కుఁ సంతతాశీఃపరం
 పర సంతాప నవార్యశౌర్యమున గో
 వాకొంకణప్రాంతరా
 ప్రరమం వైవసముః బానర్చితి మహా
 రాష్ట్రైకసమ్మోదనా
 గర ముష్కొంగఁగ; నాఁడు నీ మలకమూ
 కల్ దాఁగె నేమూలనో!
 సీ. కళ్యాణిదుర్గంబుకడఁ బగతుర బొన్న
 చేలఁ బిట్టలవోలె దోలునపుడు,
 కపటదాత్యమునకుఁ గడఁగిన యజ్ఞలుం
 విడిబాకునకు బలి వెట్టినపుడు,
 అల యలంఘిం చెప్ప కడలి వచ్చిన యది
 ల్లా కభయంబు నొసంగినపుడు;
 తురకసుందరి చెఱఁ దొలఁచి తన్ముఖమున
 నిజమాతృభావము నెఱపినపుడు,
 గీ. ప్రక్కబల్లెం బటంచు నొరంగజేబు,
 ముఖ్యులైరులు మూలలఁ బొక్కునపుడు
 మందహాసామృతముఁ జిల్లు మాతృభూమి
 నిన్నుఁ దలపోసి యిపుడు కన్నీరు నిండు.
 సీ. పరసాధనంబులొ దగవదాలయములఁ
 గూలఁడన్నెడు మహాకూరవృత్తి,
 అనపాయకరుల బ్రాహ్మణుల సాధులఁ బట్టి
 కటకటం బెట్టు నక్రమపథంబు,
 వాయెఱుంగని పశువ్రాతంబు నఱకి గా
 తికిఁ గొట్టుకొన్న ఘోరతీవ్రచర్య
 పరసతీమణుల నిర్బంధించి యాత్మహ
 త్యలకుఁ బాల్పెఱుచు నధర్మపరత
 గీ. కలఁగి తొలఁగెను నీ పరాక్రమము కలన
 తరుణభాస్కరునకు సంధతమనమట్లు,
 ధర్మదేవత నాల్గుపాదముల నడచె
 సిమహిమ కల్పి, శ్రీ శివాజీ మహాత్మ!
 సీ. అఱలే దింక మదార్యశౌర్యజ్వాల:
 రగులుచున్నది చరిత్రలమఱుఁగున;
 దోరలే దింక మద్భారతభుజశక్తి:
 మెలఁగుచున్నది కవికలము నీడ;
 మాయలే దింక మన్మహితసాభాగ్యముల్:
 కునుకుచున్నవి పాడుకొటలందు;
 మ్రగలే దాత్మధర్మప్రాభవం బింక:
 దాఁగియున్నయది తందానకతల;
 గీ. పాయలే దింక స్వాతంత్ర్యవైభవంబు
 కలదు కాలగర్భముబందిఖానలోన;
 అన్నియుఁ దేశభక్తియం దడఁగి సతము
 కర్మమోగులహృదయముల్ గలఁచు నకట!

కలికాలకవిత

[కాశీభట్ట బ్రహ్మమ్యశాస్త్రిగారు]
 గీ. యతికి భంగము గలిగించి యడరవలయు
 గురులయెడలను లఘుతను గూర్చవలయు
 శాస్త్రనియమంబు లెల్లను సమయవలయుఁ
 గవిత చెప్పిన నీకలికాలమందు. 1
 శాస్త్రవోదితసూత్రముల్ చనఁగ వలయు
 విబుధు లెంచెడు ఛందస్సు విడువవలయు
 పూర్వ లిడు నలంకారముల్ పోవవలయుఁ
 గవిత చెప్పిన నీకలికాలమందు. 2
 ఆర్యు లెంచెడి పదరాజి యడఁగవలయు
 గ్రామ్యు లెంచెడు పదములు గ్రాలవలయు
 విదితసంస్కారసంగతి విడవలయుఁ
 గవిత చెప్పిన నీకలికాలమందు. 3
 వర్ణనియమంబు లన్నిటి వదలవలయుఁ
 బాకపరిశుద్ధితై యత్న పడఁగ వలదు
 సదమలాన్వయవిధు లెల్ల నడల వలయుఁ
 గవిత చెప్పిన నీకలికాలమందు. 4
 మైచ్చపద్ధతులే గొని మెలఁగవలయు
 ఆర్యపద్ధతు లన్నిటి నాడవలయుఁ
 బూర్వసంప్రదాయంబులు పొసఁగవలదు
 కవిత చెప్పిన నీకలికాలమందు. 5
 పరులమార్గంబులను ద్రొక్కి వఱల వలయుఁ
 దనదు పెద్దల మార్గంబు దప్పవలయు
 నవపథంబుల మూలలఁ దవులవలయుఁ
 గవిత చెప్పిన నీకలికాలమందు. 6
 వినుతవృత్తంబు విడనాడి వెలయవలయు
 సవ్యమార్గంబులను ద్రొక్కి నడువ వలయు
 జల్లిపాటలఁ బాడంగ సాగవలయుఁ
 గవిత చెప్పిన నీకలికాలమందు. 7
 చెత్త లని ప్రాతవానిఁ ద్యజింపవలయు
 ఇంపు లని క్రొత్తవాని గ్రహింపవలయు
 మంచిచెడ్డల నీరీతి నెంచవలయుఁ
 గవిత చెప్పిన నీకలికాలమందు. 8
 ఆర్యధర్మంబులను గొనియాడ వలదు
 యవనమతమును గొంత గొండాడవచ్చు
 హాణపద్ధతి పూర్తిగా నూనవచ్చుఁ
 గవిత చెప్పిన నీకలికాలమందు. 9
 పరపదార్థచార్యము దోషపరము కాదు
 దోష మనఁ బూర్వమార్గంబు త్రొక్కుటెయగు
 నపరిమితరసాభాసమే యాధ్య మగును
 గవిత చెప్పిన నీకలికాలమందు. 10
 పూతధీయుతాచార్యుల బోధ వినక
 గురుత లేని నపాహార్యు నరసి వాని

ప్రణయదాస్యము

[పి. రామచంద్రరావుగారు, బి. యే.]
 “దాసుడ నాట నీకు నత
 తం బుపచారము లీవు గోరునా
 యాసమయంబులందు తగు
 నట్లు లొనర్చుట గాక వేఱుగాఁ
 జేసెడి దేమి ? నా కితర
 నేవలు కాలము గడ్డుకొంటుకుఁ
 వీసము నుండునే యిత
 వృత్తులు నీ వటు గోరకున్నచో?
 దోసము లెన్నఁబోను మది
 దూఱును నిన్నెపు డించుకేనియుఁ
 ఆసను నీవురాఁగ గడి
 యారముఁ జూచుచు; నాహృదీశ్వరి!
 దాసుని నీవు విడుకొన,
 తావక దృశ్యము గాంచ లేని యా
 యా సమయంబులందు విర
 హం బతిదుస్సహ మంచు నెంచనూ!
 ఈసున నేడ నుంటి వని
 యెచ్చటికైకేగితి వంచుఁ బ్రశ్నలక
 వీసము సాహసంబునను
 వేయక మిన్నక నమ్రభావముఁ
 దాసునివోలె తాల్చి మదిఁ
 దల్ప నొకించుక వేఱురీతులక.
 నీ సహవాస భాగ్యమున
 నిస్తుల మోదము నొందువారినిఁ
 ఆ సుమనోజ్ఞభూములను
 నాత్మఁ దలంచుచు నుండు నీశ్వరి!
 రోసము నూనఁ బోదు మది
 లోనఁ దలంప దొకించు కేనియుఁ
 మోస మటంచు నెంచ దతి
 మూర్ఖుపు మోహము తథ్య మెన్నడుఁ
 లేశము దూఱఁబోదు పొన
 రించును గాక నయంబు నేవలక
 భాసిలు గాదె యీకరణి
 పార మెఱుంగని మత్తచిత్తమున్.
 [షేక్స్పియరు కవిత కనువాదము]
 హీనబోధల శిరసావహింపవలయుఁ
 గవిత చెప్పిన నీకలికాలమందు. 1
 రసము లూరునట్లుగఁ బైకిఁ గ్రాలు చుండి
 పట్టి చూచిన పట్టి విభ్రాంతిద మగు
 మరుమరీచికల జలముమాడ్కిగాను
 గవిత చెప్పిన నీకలికాలమందు. 12
 చెలఁగు శృంగారము విధవ చేష్టలంద
 మించు వీరంబు జన్నిదాల్ తెంచుటంద
 శాంతరస మొప్పు విటపాళచర్యలంద
 కవిత చెప్పిన నీకలికాలమందు. 13

మహాత్ముని సంచారము

కందుకూర్తములో 2768 రూపాయలు లభించుట కదియపత్తి కడమంగళము గ్రామములకు చెల్లి గాధిమ మహాత్ముడు నిన్న 22 వ తేదీ మధ్యాహ్నమునకు కందుకూర్తను చేరెను. స్వరాజ్యపక్షప్రముఖు డగు వణ్ణులు పెట్టిగారి బంగారాలో బసయేర్పరచిరి. పాఠులు ఘనముగ స్వాగతము సగరి. పాఠులు 2251 రూపాయలు, కార్మికులు 117 ను, పరిసర గ్రామములవారు 400 రూపాయలును సమర్పించిరి. ఆసభలో మహాత్ముడు పన్యసించెను. మధ్యతరగతులవాడిని కార్మికులను ఆస్యోన్య మేర్పడిన సేగాని దేశ మైశ్వర్యభరితము కావాలను ఖద్దరు ఖాణముల సేర్పరచవలెను. పారిశుధ్యమును గమనింప వలెను. నిన్న రాత్రి 7 గంటలకు మహాత్ముని బసలో నచటి స్త్రీలు సందర్శించిరి. (శ్రీ (పెను)

మధురలో యేర్పాటులు

మహాత్ముడు మధురలో బార్ని జో సెప్రగారియంట బస చేయును. విద్యార్థులు మహాత్మునకు సమర్పించుటకు శ్రద్ధగా ధనమును సమకూర్చుచున్నారు. (శ్రీ (పెను)

మరియొక వార్త

నిన్న 22-వ తేదీ పునయమున 6 గంటలకు మోటారులో బయలుదేరి మహాత్ముడు దారిలో ఆరు గ్రామములలో సన్మాన పత్రములను ధనమును స్వీకరించి ఉదయమున 9 1/2 గంటలకు కందుకూర్తను చేరెను.

కులిపరాయలలో మైదానమున పెక్కు వేలమంది వేచి యుండిరి. అచట సభాశాల సేర్పరచి బాగుగా నలంకరించిరి. అచట 500 రూపాయలను సమర్పించిరి.

కదియపత్తిలో మహాత్ముడు పాఠశాలను వైద్యశాలను చూచెను.

పుదుక్కోటనుండి కందుకూర్తను వచ్చెడిదారిలో ప్రకృతిశోభ చాల మనోహరముగా నుండెను. వర్షము లేక పోవుట చే మరంతి అనుమాలుగా నుండెను. దారి పొడుగునను బాసప దులు గుంపులుగుంపులుగా చేరియుండిరి. చాల చోట్ల సాష్టాంగ నమస్కారము లొనరించి ఖండశర్కర పుష్పములు మున్నగు వానిని సమర్పించిరి.

"జలబాల"

నూతన పద్ధతులపై నిర్బంధబడిన నౌక

గాంధీమహాత్ముని సింహాశ్రమమునకు గొంపోవును

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 28:—భారతకాకా నిర్మాతలు, సిండియా నావికావన కంపెనీ ఉద్యోగులు, డైరెక్టరులు, యిర్రా ఆధీనాథులు పలువురు నిన్న సాయంకాలము "జల బాల" యను నూతన నౌకపై సమావేశమయ్యిరి. ఈ నౌక ప్రత్యేకముగ యీ కంపెనీవారి కొరకై నిర్మింపబడినది. ఈ మధ్యనే గో॥ వి. జె. పటేలుగారు ప్రారంభోత్సవము జరిపిరి.

నరోత్తమరాష్ట్ర, లల్లుభాయి క్యామర్లునుగార్లు అతిథులందరిని నౌకయందన్ని ప్రాంతములకు గొంపోయి జూపిరి. పిమ్మట అల్వాహరములు పంపిపెట్టబడెను. ఆ సమయమున పాథికంపెనీవారు తీసిన యీ నౌకయొక్క ప్రారంభోత్సవము ఫేల్టు బయస్కో పునందు చూపబడెను. అతిథులందరను సంతసించి వందేమాతరముని హర్షధ్వనులు గావించిరి.

"జలబాల" యొక్క ప్రత్యేక సునతయేమన యెక్కువ గాలినమ్ముటకును, లస్కర్లకు యెక్కువ విశాలముగ స్థలము, సామానులు భద్రపరచుటకు మంచివసతులుగల్గి కొత్త పద్ధతులపై నిర్మింపబడినది. ఇప్పుడు రంగూను హాయి తిరిగివచ్చి కొలంబోను మహాత్ముగాంధీగారిని వారి పరివారమును గొంపోయెడి భాగ్యము యీ "జలబాల" పొందును (శ్రీ (పెను)

ప్లేట్సుమన్, పత్రికపై దావా

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 22:—హిందూ పూర్వసువాసినులపై దోషపూరితములగు ఆరోపణలనర్చుచు వ్యాసమును ప్రకటించినందులకు ప్లేట్సుమన్ పత్రికా సంపాదకు డగు వాట్సుగారిపై చేబడిన మానవత్వపుదావా ఈదినమున ఆలీపూరు పోలీసు మేజిస్ట్రేటు కోర్టునందు విచారణకువచ్చెను. ఇట్టిదావా నిలచునా నిలవదా యనువిషయమై చాలవారస జరిగెను. ఇరు పక్షములవారును అనుమాలుగను ప్రతిపూలముగను చాల ఆధారముల నిరూపించిరి. తీర్పుచెప్పటకు వాయిదా వేయబడెను. (ఆ. (పెను)

చెంగల్పట్టుజిల్లా పెరియపాలెమునందు జంతుజులుల నాపుటకుగాను ఇటీవల జీవరక్షక ప్రచారక సభవారు భజనలతో వెడలి ప్రచారము గావించిరి.

బరిస్సా వరదలు

మదరాసు సహాయము

సిన్నా, సెప్టెంబరు 22:—పండిత నీలకంఠదాసుగారు ఆసోసి యేటెడు ప్రెసువారికి యిట్లు చెబుచున్నారు.

మదరాసు కలకత్తా సహాయనిధినుండి శ్రీనివాసయ్యగారి శిష్యులపై బరిస్సా వరదల సహాయమునకుగాను రూ 2000 బసంగబడెను. శ్రీ శ్రీనివాసయ్య గారు రూ 1000 బసంగిరి. ప్రజలకు యెంత నష్టము వాని కలిగినదియు తెలియజేయుచు బరిస్సానుండి యెట్టివార్తలు బయటకురాకుండు సానికాధికారులు ఆటంకపరచుచున్నారని, సభిపూతములు నూడ తెలియనివ్వడములేదు. కటకంలో పెద్దబహిరంగసభ జరిగెను. తమకు సహాయముజేసిన భారతీయులకు కృతజ్ఞతాచెప్పుచు తీర్మానించబడెను. ఎల్లరు తోడ్పడవలెనని విన్నపము ప్రకటించబడెను. (ఆ. (పెను)

బెర్లిను విద్యార్థులు

ప్రపంచయూత్ర తేయుచు బొంబాయి చేరుట

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 22:—బెర్లిను విశ్వవిద్యాలయ విద్యార్థులు తొమ్మిదవరకు ప్రపంచయూత్రతేయుచు బొంబాయిచేరిరి. బెర్లినులో మేమాసమునందు బయలుదేరి వియన్నా బుకార్లకు కాన్స్టాంటినోపిలు, సోవియటు రషియా, పెర్షియా మీదుగా వచ్చిరి. రషియాలోని వింతలగుర్ని ప్రశ్నింపతీర్థపక్షుల నాయకుడు యిట్లుజెప్పెను. నాగరికత ప్రత్యేకవ్యక్తుల స్వాతంత్ర్యము కృషివలె భౌతికసీతి విరోధియందలియితరదేశీయులకు తీసిపోలేదు. రషియను కార్మికులకు జర్మనీలోకన్న యెక్కువ మట్టుమన్నది. వారు యిచ్చుట కొన్నివారములుండి ఆగ్రా డిల్లీ, కాశీ, కలకత్తా మీదుగా బోయెదరు (శ్రీ (పెను)

భూపాలు శాసనసభ

నవాబుగారి సందేశము

భూపాలు సెప్టెంబరు 22:—భూపాలు శాసనసభా ప్రభు సమావేశమునందు నవాబుగారు యిట్లుజెప్పిరి. ఈనూతన యత్నముగూర్చి పలువురికి సందేహములు అనుమానములు గలుగుచున్నవి. ఇంతభేదముగ యీసంస్థను ప్రారంభించి సంగతు యికముం దందరును దృఢసంకల్పముతో నిశ్చేత్యతో పనిజేసి యీయనుమానములను పోగొట్టెదరని నమ్ముచున్నాను. పిమ్మట సభవారు కార్యక్రమములోనికి దిగిరి. ఒకసభ్యుడు ఒక విషయముగూర్చి మాట్లాడుచు అనవసరప్రసంగముజేయగా అధ్యక్షుడు క్రమభంగమున నూచించెను. సభ్యుడంగీకరించి సభవిడిచి వెడలిపోయెను. తీర్మానములన్నియు అతని పేరనే యుండుటచే పిదప సభ మాయవలసినవచ్చెను. (ఆ. (పెను)

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 22:—సెరంపూరునందొక న్యాయవాదియగు జె. ఎం. డి. క్రజ్ ఆనునతని ఇంటిలో ప్రవేశించి, మొత్తము లక్షరూపయల విలువగల రొక్కమును, నగలను పత్రములను అపహరించినందులకుగాను హుగ్లీ సెషన్సుజడ్జిగారు ఆయిదుగురు దొంగలకు ఒక్కొక్కవత్సరము కఠినశిక్షను విధించిరి.

బొంబాయిలో బాలసేరస్థలు

బొంబాయి జావనైలుకోర్టు గత మే మాసములో స్థాపింపబడినది. మంచి యువయుక్త ముగఫలితముల చేకూర్చినట్లుగ వి. ఎల్. తాకరుగారు కోర్టు అధ్యక్షుడు దెలిపెను. సేరస్థులగు బాలరను విచారణజేయుటకు ప్రత్యేకము నొక రిమాండు గదిలో నుంతురు. యావనవైదీల సహవాసవోవము తగులకుండ కాపాడి ఆ ప్రత్యేక స్థానమునందే విచారణజేసి విడచిపెట్టుట లేదా శిక్షార్హులయినచో సరైన మార్గాలను పంపి చిన్నపరిశ్రమ యొకటి సేర్పరుదు. కావున యిట్టిసంఖ్య యెక్కువగా వలెను. బాలికలకు ప్రత్యేకముక నొకటియుండవలెను.

బర్మాను విద్యార్థుల సమ్మె

బర్మాను, సెప్టెంబరు 22:—బర్మాను రాజాగారి కళాశాలకు చెందిన విద్యార్థి వసతిగృహమునందు భోజనదుపాయము సరిగ లేనందున ఆందలి నివాసులు నిరసనప్రత్యముబూసిరి. వారియెడల సానుభూతిచెబుచు ఇంటరు వి. ఎ, తరగతుల విద్యార్థులు అందరు కాలేజీ విడచిపెట్టిరి.

కలకత్తా సరాసరి రైలు

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 22:—వి. ఎల్. ఆర్. రైల్వే రైలు వరదలచే గండ్లుపడి యుండుటచే యిదివరకొక నెలనుండి మదరాసునకు పూరికి సరాసరి రైలు పోవుటలేదు. నేటికి బాగయినది. నిన్నను మదరాసుమైలు పూరి సెక్స్సును సరాసరి బోయినవి. (ఆ. (పెను)

రంగూను పోర్టు పరిపాలన నివేదికయందు 1926-27 సం॥ రాబడి రూ 7968002. ఖర్చు రూ 7699522. మిగిలినది రూ 268480 అని తెలియజేయబడెను. అంతయును వత్సరము లేక్కలకన్న యీవత్సరము రాబడి రూ 620930 తక్కువ. ఖర్చు రూ 865746 హెచ్చెను.

కీ॥ శే॥ రొమేషువెనర్జిగారి స్మారకసభ

కోమిల్లా, సెప్టెంబరు 22:—ముసల్మాను దుంపగీడుల బారినండి స్త్రీలను బాలరను కాపాడి గౌరవమునిలపెట్టుటకు రొమేషు వెనర్జిగారు తనజీవితమును ధారపోసినస్థలమునందు కోమిల్లా ప్రజలొక సభజేసిరి. అతనిపేరున ఒక తాలింఖానా స్థాపించుటకు నిశ్చయించి చందాలువసూలుజేయ ఒకసంఘమును నియమించిరి.

పుదుక్కోట ఎన్నికలు

ఎస్. విశ్వనాథయ్యగారు, వైద్యనాథయ్యగారు, ముప్పుస్వామి ఆయ్యగారు, కె.స్వామి నాథయ్యగారు పుదుక్కోటనగర ప్రతినిధులుగ సంపాన శాసనసభకు ఎన్నుకొనబడిరి.

లకుటీయా యూరేగింపు దావా

బారిసాలు, సెప్టెంబరు 22:—సరస్వతీపూజల సమయమున, వాడ్యములతో నూరేగింపు సాగించినందులకు శిక్షింపబడిన సతీంద్రనాథసేన్ గారి అప్పీలునందు బారిసాలు సెషన్సుజడ్జి గారిదినున తీర్పుచెప్పిరి. క్రిందికోర్టులో మాట్లాడి రు 5 వేల జరిమానా విధింపబడెను. సెషన్సుజడ్జి ఈ జరిమానాను రు 500 లకు తగ్గించి, ఒక వత్సరమువరకు సత్వనర్తనకుబాహిను నొసగ వలసినదని యుత్తరుచ్చేసిరి. (శ్రీ (పెను)

19-9-27 తేదీని ప్రకటింపబడిన
బహిరంగలేఖకు సమాధానము.

అగ్రానర్యా! మీరీవిషయమును 8-9-27 తేదీ రిజిస్టరు ద్వారా నాకందించితిరి. బదులు వ్రాయనలయుని యారకుండి పెద్దలడిగినపు డూరకుంటున్నందున గాదన్న యాచారము ననుసరించి 11-6-27 తేదీ బదులు వ్రాసితిని. మరల నిపుడే ప్రతికా ముఖంబుననే వెడలించితిరి. దత్తొత్తరమును నీవిషయమునకు మరల వ్రాయుట యనవసరకేళము. ఐన భక్తు లే మనుకొందు రో యని నాలుగు మాటలు వ్రాయుచున్నాడను. ప్రతివిషయమునకు బదులు వ్రాయఁ దలచుకొనక సమష్టిసమాధానమును వ్రాసెదను.

1. శ్రీకృష్ణాచారతత్త్వమనఁగా శ్రీకృష్ణుడు భూమి యం దవలించు విషయమునఁ దత్త్వమేమి? అనునర్థము గ్రహింపఁడగు హరిహరులకు భేదము లేదను భిషయమును బట్టి గ్రంథనామము మార్చబడి యుండదు. హరిహరులయందుఁ దారతమ్యములు కల్పితములు. భక్తుఁ డేదేవత నుపాసించినను నిర్మలచిత్తము కుదిరినచో ఫలము సమాన మని నాభావము. నాభావమనఁగా నేనాధారములుగా గ్రహించిన పురాణముల భావముని గ్రహింపఁ దగదు. ఆయాయితావుల నాయాయ పురాణాదులనుండి ప్రమాణముల నుదాహరించితి.

2. త్రిమూర్తులు ప్రకృతిబద్ధు లనుట పారపాటు గాదు. రూపనామక్రియావంత మగు ప్రతివ్యక్తియఁ బ్రకృతిబద్ధమే. ప్రకృతి యన నెట్టిదో పెక్కుతావులఁ బునరుక్తతావోపదేశితి యైన లేక యుదాహరించితిని. ఈవిషయమున నా భావము సర్వజనాంగీకృతము.

కంభ్యాన్యైః పరిసేవితాంఘ్రియగళాం.....
లంబాలకాం రక్షిణీమ్.

అని యొక మహాత్ములు చెప్పిరి.
కరాంకులి నఖోత్పన్న నారాయణ దళాకృతిః.
అని మరియొక మహానుభావులు చెప్పిరి.

ఇంచెరు చెప్పినది తప్పు? ఎవరు చెప్పినది యెప్పు? అని సిద్ధాంతము చేయఁబూనుట పిల్లితల గొట్టిగ నన్నసామెత వంటిది. ఏభక్తుఁ డేదేవత నాశ్రయించునో తద్రూపమును భరించిన భగవంతుఁడే యీదేవత యనుభావమున నుపాసించుట యెప్పు నను నాభావము సర్వమతసమ్మతసిద్ధాంతము. ప్రకృతి యనఁ బ్రాకృతి యను భ్రాంతి వదలవలయుననియు, భగవదవచ్ఛయే ప్రకృతి యనియుఁ బెక్కుచోట్ల వ్రాసితిని.

3. అవతారముల విషయమై గోలోకవాసి యగు పరమాత్మునకుఁ గృష్ణుడని పేరనియు లోనగు విషయములు పురాణములలోఁ దెల్పినఁబడినవియే గాని నాకల్పించినవి కావు. ఆయాపురాణములఁ జదివిన స్పష్టము లగు.

4. గోపికలు లక్ష్మీదేవ్యంశమునఁ గొంచుజను మఱియు ననేకమహర్షుల యంశములను జన్మించి రనుట పురాణములే సిద్ధాంతము చేసినవి. ఇట్టి విషయముల సిద్ధాంతము చేయ నే నెంతవాడను?

5. 'శ్రీకృష్ణశ్యామలాదేవీ శ్రీరామాలలితాంబికా' యను సర్గ్యోక్తము కాక్రగ్రంథములఁ జూడఁ గనఁబడు. వ్యక్తులన్నియుఁ బ్రకృతి మయములనుట కిది యాధారము.

6. ఉపనిషత్తులు నిర్ణయింపఁ జాలని తత్త్వమును నేను సిద్ధాంతముఁ జేయఁ బూనలేదు. అట్టికే కి నాకుఁ గలదనియు నేను భావింపలేదు. ఉపనిషత్తులకూడ నాపరమాత్మున దెలుపఁజాలవంటిది. అదియే స్పష్టముగాఁ దెలిపి యున్న సీత్రమితములు పుట్టియుండవు. మతత్రయము తత్తదాచార్యకల్పితము గానిచో నుపనిషత్తులే ప్రతిపాదించినవియా? అట్లయిన వీరేల యవతరింపవలెను? సార మేమనఁగా నాయాయితావుల కనుకూలముగా నాయామహాత్ములు తగినశ్లేర్పఱచి యప్పటివారు తరించుటకుఁగా నియమించుట ప్రాచీనాచారము. ఒక్కవేదమును నాల్గుభాగములుగాఁ జేయుట యననేమి? ఈ మూపురేగాక యింక నెందఱో మతస్థాపకులు గలరు. వాని ననుసరించు ప్రజలను గలరు. కావున నీవిషయమున నాపైఁ గిసక పూన న్యాయము కాదు. వైకుంఠములు రెండు గలవనియు నందొకటి యే ముక్తిస్థాన మనుట యసంగతప్రసంగము. అట్లే తలంచుచో నా వాదము సర్వసమ్మతమగు. ఆయాయితావుల భక్తరక్షణార్థము పరాత్పరము తదిదుగుణమును రూపమును గ్రహించుననియేదా నాభావము. ముక్తిస్థానమున వైకుంఠమునఁ గూడ సమాప్రసంగమంటుపము కలదా? అది నశ్వరమునో నింకొట్టి తుఁడభంగమా? తుఁడభంగమగు నీవైకుంఠమున నన్న

రేఫణకారములు మైత్రి బొరయునా?

[వి. యస్. శాస్త్రిగారు]

పై శీర్షికక్రింద క్రిందటి(ఆంధ్రపత్రిక)యంగాదిసంచికలో మ.రా.రా.శ్రీ విద్యాన్ తాళ్లూరి.రాఘవయ్యచౌదరిగా రొకవ్యాసమును వ్రాసియున్నారు. అందుఁ గొన్ని విమర్శనీయాంశములుండుటచే నీవ్యాసము వ్రాయవలసినవైనది.

మొదట వీరు లక్షణకర్తలకు రేఫణకారమైత్రివిషయమై కల మతములను వివరించుచు, నహోబలపండితుఁ డిచ్చిన (1) పురసతుల విలోకనములు...నరవరు లోయమ్మ నూతనప్రియులుగఁ దే.గ్రంథమునఁజని వ్రాలుదునో...దేవరీపు మేడపయిన్-అను పాతన మారనల పద్యముల సర్వజాచార్యుఁ డుదాహరించినట్లు వ్రాసియున్నారు. ఈరెండుపద్యములు నహోబలపతి యుదాహరించినవేకాని యధర్వజాచార్యుఁ డుదాహరించినవిగావని యహోబలపండితీయములోని యీక్రింది పంక్తులను జదివినవారికి విశేషము గాఁగలదు.

వికృతి వివేకేఽపి-కశ్చద్యదతి సాంగత్యం యతావేనా నయో ప్రభా, అవదచ్చాత్ర సాంగత్యం ప్రానేష్యపిచ కశ్చన-ఇత్యుక్త్యా కయోచ్చితస్యైత్రీ కల్పకయో ర్మతముభయత్ర కశ్చిచ్ఛబ్దప్రయోగేణ అత్యంతపండితమృత్యుతాధ్వనిద్వారా పరాకృత్యద్వితీయాచార్యేణ అనయోస్సంగతియస్తు కరోతి కవి తాకృతౌ అస్య అత్యంతదోష త్యాద్దుష్కవిస్సహి కథ్యతే

విష్ణువు నట్టివాఁడేయగునా? ఈకల్పన యిందుకయైనను రుచింపకున్నది. నాకివిషయము తెలియక, రుచింపకున్న నుండవచ్చును. కాని యిట్టి యపూర్వకల్పనలచే మతదార్ధ్యము వదలునని నానమ్మకము.

7. ప్రకృతియన భగవదవచ్ఛయా, మఱియొకవ్యక్తియాయ ను విషయమున నే వ్రాసినదంతయు సమంజసమేయన్న విశ్వాసము నాకుఁ గలదు. దాని నెవ రాక్షేపింప నవకాళము లేదు. వలయునని యాక్షేపించినచో వాటికి వందనము లర్పించుటయే సమాధానము. భగవంతునియచ్చ ప్రకృతి యనునది చలించని సిద్ధాంతము. రూప నామ క్రియాహీనము పరబ్రహ్మము. ఒకక్షణకాలమున సకలబ్రహ్మాండములు నిర్మింప నాపరాత్మరుఁ డు తలంచెను. అనుచుండ నట్టితలంపే ప్రకృతి యనునావ్రాతపై నాక్షేపింప నవకాళ మెట్టిదో నే నెఱుంగఁజాలకయున్నాఁడ.

8. దేవతాభేదములు కల్పితములు. కర్మములు బహువిధములు. ఎవరెవ రెట్టికర్మముల నాచరించియుండురో వారల కాయా దేవతలయందు విశ్వాసము కుదురును. ఫలమును గోరిని కర్మము జ్ఞానప్రదము. దృఢభక్తిచే భగవత్కరుణలభించును పరదేవతల దూషించుటపాడిగాదు. తనయభీష్ట దేవతయే సర్వదేవతాస్వరూపుఁడగు భగవంతుఁడని నమ్ముటసాధుమార్గము. అట్టివిశ్వాసముగలవా రితరదేవతల నాక్షేపింపరు. అక్షేపించు నధికారమును లేదు. గోలోకము సర్వోత్కృష్టమోకమని పురాణము ఘోషించెడిది. అదియే ముక్తిస్థానమన్న బాధయేమి? అదియే వైకుంఠమని భావించిన నపరాధము లేదు.

‘భావనామాత్రసంతుష్టహృదయః పరమేశ్వరః’

అను సూక్తి యున్నదియేకదా. కావున భక్తులందరు తమతమతేజికొలంది భగవంతు నిష్ఠాసారము నిర్మలమనస్సుతో నుపాసించుట మేలుకాని లేనిపోనిశోకలకుఁ దావిచ్చి కలత నొందుట పాడిగాదు.

9. విధిలేక యీనాలుగుమాటలు వ్రాసితి. నాభావమే సిద్ధాంతము కావలెనన్న యహంభావమునాకు లేదు. నేను బురాణముల నమ్మి శ్రీకృష్ణపరమాత్ముచరితము నిర్దోషమని వ్రాయుచు, నిదిసర్వాలక్షేపమనిభావించుచున్నాఁడను. నాయపరాధములున్న మన్నింపవచ్చు. ఏదైన నిందు మంచియున్న గ్రహింపవచ్చు. ఇట్టిలేఖకుఁ దెక్కుసారులు బదులువ్రాయఁజాలననియు మనవిచేయుచున్నాఁడను. నాయల్పగ్రంథమును జక్కఁగాఁ జదివి విషయములఁ దెలిసినందులకై మ||రా||శ్రీ దరిశి శేషశయనశర్మగారికి నాకృతజ్ఞతను దెలుపుచున్నాఁడను. తన యభీష్ట దైవము సర్వోత్కృష్టమహిమఁ డను భావ మునుమోసవచ్చునగాని యితరదైవముల నెవ్వరే నట్లు శలంచి భజియించునపు డది తప్పని మాత్రము చెప్పరా దను నాభావము నింకొకపర్యాయము నా మిత్రులకుఁ దెలుపుచున్నాఁడను. ఇంతకంటె వ్రాయఁదగిన విశేషములు లేవు.

జనమంచి శేషాద్రితర్క.

ఇతిస్వయంతం ప్రకాశితమ్. ఏవం సి తే, పురసతుల, గ్రంథమునఁజని ఇత్యాదిపద్యము పోతన్న మారన్న ప్రముక్తావై భిరుభియోచ్చైః శ్రీ.ప్రా.క్తా. సా.2 నాకరత్యాదప్రామాణికతి సుధీపురోగై రహంభేయమ్. అహోబలపండితీయము 141 వ పేజీ).

ఇట్లుహోబలపతి యుదాహరించినట్లు స్పష్టమగుచుండ వైఃరధర్వజాచార్యు లుదాహరించిన వ్రాయుట ఁబట్టి వీరి కహోబల పండితీయములోని యావాక్యములు సరిగానర్థ ముగా నట్లు హింపవలసియున్నది.

మఱియు వీరుకూచిమంచి తిమ్మకవి “అరయగురురేఫః హల్లుతోఁ బెరసినపుడు, ప్రాసముల విశ్రమముల రేఫంబుతోడఁ జలసియుండును నుకవిపుంగవులకృతుల, జగదవన నూత్ర గిరిత నూజాకళత్ర” అనుదానిచే యతిప్రాసముల రేఫణకారముజేయమైత్రి నంగీకరించినట్లులు తెలియుచున్నదనియు, పైచర్చలోనే రేఫణకారమేళనవిషయమై మతద్వయ మున్నట్లులు స్పష్టముగా చున్నదనియు వ్రాసియున్నారు. కూచిమంచి తిమ్మకవి గురురేఫ (కేటరేఫ) హల్లుతోఁగలసినపుడుమాత్రమే (అనఁగా పరియుక్తమైనపుడు) యతిప్రాసముల రేఫణకారములు మైత్రిజేయదని వ్రాసియున్నాడుగాని సర్వసాధారణముగా నెల్లయెడల మైత్రి చెల్లునని వ్రాసియుండలేదు. ఇట్లుండ వీరు పైఁజెప్పిన రీతిని కూచిమంచి తిమ్మకవి రేఫకేటరేఫములకు మైత్రి నంగీకరించెనని వ్రాయుట వింతగానున్నది. కూచిమంచి తిమ్మకవియే రేఫణకారమైత్రి నంగీకరించియున్నయెడల నాతని సర్వలక్షణ సారసంగ్రహములోని రేఫద్వయనిర్ణయము, శ క ట చే ఫ ప్రకరణము.....మున్న గువాని నా గ్రంథములో నుండి తొలగింపవలసినదగును. వీరుదాహరించినలాక్షణికలలో నొకరుగూడ రేఫణకారమైత్రి నంగీకరించినవారులేరు కావున పైచర్చలో మతద్వయమున్నదని వ్రాయుటగూడ సంభాష్యముగా లేదుకారదార్పదణములోని పదజర్మలనును, మొదలియవాక్కుములుమూఁడు, సరసపడినిల్పఁగా నేకజాతియైన బండితాకు రేఫము వడికుండరాదె, ప్రాసవర్ణంబులకుఁ గూర్చురాదుగాని అనుపద్యమునైన నుదాహరించి యుండినయెడల మనచౌదరిగారు మతద్వయ మున్నదనుట శొంతవలెను యుక్తముగానే యుండెడిది. కాత దాదర్పణకారుఁడుగూడ నొక్కయతివిషయమునఁజూత్రమేరేఫణకారమైత్రి నంగీకరించివాఁడు. ఇట్లు వీరుదాహరించిన లాక్షణికలెల్లరు రేఫణకారమైత్రిని నిరాకరించియుండఁబరయ నును రేఫాను లక్షణమున కుదాహరణములుగా కూచిమంచి తిమ్మకవి యిచ్చిన (1) నూఱ్యురు నొక్కచందము-చెప్ప నేటికిన్ (2) కాట్టిచ్చుగవిసి-కన్నలారంగంటె (3) చెలఁగిపటుసింహ-నుదాత్ర భనోజ్యులులై-అను మూఁడుపద్యములను రేఫణకారమైత్రినాహిత్యమున కుదాహరణములుగా నిచ్చుట యెంతయు ప్రయాజమున వలసియున్నది. ప్రాధవ్యాకరణములోని “అలఘురేఫము బహుచ్చ-మగుచో లఘురేఫంబు” అను నూత్రమునైనఁ జూచి యుండినయెడల చౌదరిగా రింతప్రమాదము పొందియుండెడివారు గారు.

రేఫణకారమైత్రి దుష్టమని పలుకఁ గలకాము గట్టుకొనిన యప్పకవ్యాదిలాక్షణికు లానియమమును సక్రమముగాఁ బాటించితమో యొక్కసారి వారికృతులఁ బరిశీలింతుమని-1. అట్లుడి కాకునూరి పెదరంగయ- 2. భరతనగనలసలంబులు-3. శ్రేణుల్లట్టి నభోంతరాళమునఁ బాటెంబుల-అనుమూఁడు పద్యములను వీరుదాహరణముగా నిచ్చియున్నారు. ఇందు మొదటిదొక పద్యకవిపద్యమున బ్రహ్మశ్రీ గిడుగు రామమూర్తిపంతులుగారు పల్లెచూచినప్రతిలో అట్లుడి అనుచో అకారమునకు బదులు రేఫము మాత్రమే యున్నది. మూడవపద్యమున శ్రేణుల్లట్టి అనుపెడనార్యుని పద్యమును రేఫణకారమైత్రి సాధుత్వమునకు మొదటనే యిచ్చియుండిన బాగుగా నుండెడిది. పెదనకూడఁ నప్పకవ్యాదులతోపాటాకలాక్షణికుఁడనియూ యిక్కడ వీరుదాహరించుటలోఁగల యుద్దేశము? అట్లయిన నాతని లక్షణగ్రంథము లెవ్వకి

ఇక వీరుదాహరించిన రేఫకేటరేఫములు చాలవలెద్యరూపములు గలవియే. అట్టివానికి వీరు సమాధాన మేమియుఁ జెప్పియుండలేదు. పైవానినన్నిటినిబట్టి చూడ వీరు సర్వలక్షణ సారసంగ్రహములోని యుదాహరణములకుఁ గొన్నిటికి సరిగా నర్థము చేసికొనఁజాలకపోయినని విశేషమగుచున్నది. ఈవ్యాజ్యమునుబట్టి ప్రాచీనకవిపుంగవుల ప్రయోగములలో రేఫకేటరేఫమైత్రి లేదనికాని, రేఫకేటరేఫమైత్రి సాధువు గాదనికాని నాయుద్దేశము కాదని పాఠకులు గ్రహింతురు గాక.

బంగారుగుడి - అమృతసరము

[శ్రీమతి బాడ్డతాటి సీతాబాయిగారు]

అమృతసర లాహోరునుండి ముప్పదియైదు మైళ్లు వున్నది. దైలూమీదనూ, మోటూమీదనూ, నడువగలమనుష్యులు వడిచియూ వెళ్లవచ్చును. రోడ్డు మిగుల విశాలముగానూ, కుభ్రముగానూ వుండుటయేకాక ఇరు ప్రక్కల ఎత్తుగానూ, నిండుగానూ పెరిగిన చెవకట్టనూలు చల్లనినీడతో ప్రయాణీకుల క్రేమ నివారించుచూ, తిన్నగా అమృతసర పూరిబయలువరకు ఒకేతీరుగా నున్నది. ఈపూరు మిక్కిలి పురాతనమైనదని ఇక్కడివీధులున్నూ, ఇండ్లున్నూ, రోడ్డునందున్న రంగులు మామీద పెద్ద పెద్ద గేటులున్నూ చెప్పక చెప్పదున్నవి. కొన్ని రోడ్డు మిగుల ఇరుకుగా నున్నవి. ఇండ్లు పావురముగూండ్లవలె అయిపోయిన గొట్టెగలిగి చిన్న చిన్న కిటికీలతో దగ్గరదగ్గరగానూ, పొత్తిపొత్తిగానూ వున్నవి. ఎక్కడ చూచినను పెద్ద పెద్ద పాలబిందెల కొంతలున్నూ, కాగడిపాలున్నూ, త్రాగడిజనమున్నూ, మూరేడి అసంఖ్యాకములైన ఈగలున్నూ కనుపించుచుండ బంగారుగుడిని చూచెద మన్నకతూహలముతో నానా దేశములనుండియు ఏతెంచెడి పరదేశీయులున్నూ, గురు ముఖముగా వ్రాసిబిడిచిన గ్రంథసాహెబును దర్శించి గ్రంథసారమును గ్రోల భక్తిపరవశులై పరుగులిడు సిక్కులజనసమూహమున్న గలిగి గుడివద్ద చాలయిరుకుగా నుండును. బంగారుగుడితో తాపడముచేసిన గుడియొక్క ప్రభాగము కొంత మారమునుండియే కనుపించుచుండును. ఈబంగారుగుడి సమీపించుటతోనే పెద్ద అడవిన్నూ, సింహద్వారమున్నూ, చిన్న చీకట్లకుండన్నూ, దీనిద్రక్కన కొందరు మనుష్యులున్నూ, నుట్టులగుట్టులుగా పడిన పాదరక్షలున్నూ కనుపించును. మనలను చూడగానే జోడూ, మేజోడూ తీసివేయును నెదరు.

తరువాత కాళ్ళూ చేతులూ కడుగుకొని వైనవ్రాసిన మెహద్యారమునుండి లోపలికి వెళ్లవలెను. పెద్దతటాకున్నూ, చీటిచుద్దను బంగారుగుడియూ కనుపించును. ఈకోనేరుపేరు ఆమృతసరము. చట్టా దిగుటకు పాలరాతిమెట్లు కలవు. పరచాస్త్రీలు స్నానముచేయుటకై ఈనీరు లోపలికి తూముల ద్వారా ప్రవహించునట్లు పాలశీలలతో కట్టినగది యున్నది. ఇక్కడ ఇష్టమున్న వారందరూ స్నానముచేయవచ్చును. లేదా, కాష్ఠ తప్పక కడుగుకొనవలెను. ఈ నీటియందు పుక్కిలించి వుమ్మివేయరాదు. బట్టలు పిండరాదు. ఒళ్లు రుద్దుకొనటకై ననూ చల్లకాదు. నీరు పరిశుభ్రముగానూ, వధురముగానూ ఉన్నది. ఈప్రాకారమునందు తిరిగిదీప్రతిమనిషియూ సిగరేటు మొదలగునవి కాలికూడదు సరిగదా, జేబునందైననూ వున్నచో తీసిపారవేయవలెను. ఈనీరు అమృతమని వారి అభిప్రాయమునకు తగినట్లు పట్టకథలు కలవుగాని గ్రంథవిస్తర చ్చితిచే వ్రాయలేదు. ఈకోనేరుమట్టా రాతిచపటా చేసిన రోడ్డున్నూ, గుడికి సంబంధించిన ఇండ్లున్నూ గలవు. కుడివైపు వున్న రోడ్డునుండి వెడితే, ఎడమవైపున కోనేరులో నడివరకు రోడ్డున్నూ, రెండువైపులు పడిపోకుండా వంతెన కన్నట్లు గోడయూ, ఈచిన్న రోడ్డుకు రెండుప్రక్కల మ్యునిసిపలు లాంతరులవంటి బంగారురేకుతో చేసిన లాంతర్లు ప్రభములతో గుడిమీదుగా యున్నవి. గుడిమట్టు తిరుగుటకు తగినసలము నీటి మధ్యకలదు గుడియొక్క గుమ్మములకూ, తలుపులకూ ద్రాక్ష అతలవలె నగిషీ చేసిన వెండిరేకులతాపడము వున్నది. గుడి తెల్లరాతితోనూ, పాలసున్నముతోనూ కట్టి, ప్రభాగమంతయూ సాదాబంగారురేకుల తాపడ మున్నది. మనగుడిభిర ములవంటిభిరములు గుడికి చివర గలవు. గుడిమట్టా చేయెత్తు వైన బంగారురేకులపై సిక్కుల గురుశిష్యుల చిత్రపులులున్నూ, ముఖ్యముయిన ఉపదేశవాక్యములు కొన్నియూ, గుడినిసరించి యూ, సరస్సునుగరించియూ పూర్వపురకలున్నూ వున్నవి. వైశ్రవాసినీతి గుమ్మములు నాలుగువైపులూ అనుడికి కలవు. లోపల మట్టా తిరుగుటకు అనుకూలముగా ఆర్చీలతో పెద్ద చోలు ఉన్నది. గుడిలోపలిగోడలున్నూ, స్తంభములున్నూ, వైకష్ణము ద్రాక్షలతలుగల అసలు బంగారురేకులు తాపడముచేసిరి. మిగుల పవిత్రముగానూ చిత్రముగానూ లక్ష్మీవధముగానూ యున్నది. వై ఆర్చీలమధ్యముగా ప్రదక్షిణము చేసి ముందుకురావలెను. సరిగా మధ్యను చుట్టిపనితోనిండిన పట్టుచాందినీ నాలుగువైపులూ బిగించి కట్టియున్నది. నేల ఆంతయూ తివాసీలుపరిచి, సరిగా చాందినీక్రిందపరిచిన ముఖము తివాసీమీద (గ్రంథసాహేబును) సిక్కుల మతగ్రంథ

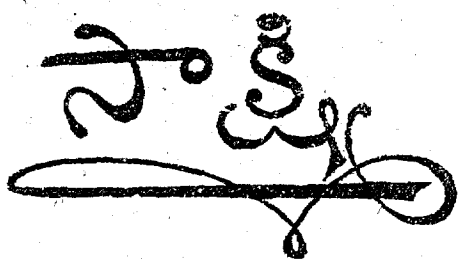
ములు గజము ఎత్తున ఏబవాలంగా అమర్చి దానిమీదనుంచి పెద్దపెద్ద జరికెట్లు ముఖములు దుప్పటి, నేలమీదకి రెండుగజ ములదూరమువరకు వెడల్పుగా పరిచిరి. గ్రంథములమీద గులాబీ మొదలగు పువ్వులున్నూ, దండెలున్నూ, సుందరముగా ఆలంకరించెదరు. రాత్రియూ పగలున్నూ, ఆరకుండా నేతి దీపములు వెలుగుచునేయుండును. ఎడమవైపు అనేకరకముల వాద్యనికేషములు వాయించుచూ, శ్రావ్యముగా కొందరు పాటకులు పాడుచుండెదరు. కుడిప్రక్క నొక పూజారి కూర్చుని మతగ్రంథము పారాయణచేయుచుండ పురుషులున్నూ పరదా పాటింపక స్త్రీలున్నూ కూర్చుని వినియెదరు. గ్రంథములమీదనుండి నేలవరకుపరిచిన పట్టునిట్టముపై గుడికి వచ్చేదీవారు వేసెడి ధర్మపు ధనరాశి కానీ మొదలు కానువరకూ యుండును. ఇదిగాక బంగారు హుండిబిందెలు రెండు అర్చకునిప్రక్క కలవు.

ఎదురువచ్చు ప్రస్తకముల దొంతరనే సిక్కులు గ్రంథసాహేబుని దైవముగానెట్టి, భయభక్తులతో పూజావైవేద్యములు చేయుచున్నారు. ఇవియే గురువులముఖముగా వీరికి లభించిన సిక్కుల మతవిషయక ఉపదేశగ్రంథములు. ఈదేవునికి నివేదించిన సత్యనారాయణప్రసాదమునంటి ప్రసాదమును ఎవరు వచ్చిననూ గ్రంథసాహేబునదుల కూర్చుని సిక్కుమతము డొకడు చేతిలో వేయును. వైశ్రవాసామే చక్రెందోమైలతో గొప్ప వారికి ఇచ్చును. ఈగుడికి వైకొక అంతస్తు గలదు. ఇదియు గోడలు బంగారురేకుల తాపడము చేసియున్నది. వైకష్ణు నవ రత్నములు బంగారురేకున పాడిగ నట్టుండును గాని, ఇది మాత్రము బంగారురేకులకాక సున్నముతో పలరంగుల అద్దపు మక్కలు బిగించి నగిషీతీర్చి బంగారుగుట్టరంగు వేసినట్లు నాకు తోచినది. ఇక్కడనూ కొన్ని మతగ్రంథములుగలవు. అందరూ భక్తితో నమస్కరించెదరు. ఈఅంతస్తుకి రెండుప్రక్కలూ పాలశీలమెట్లున్నూ, వెండితలుపులున్నూ వున్నవి. క్రిందనున్న గ్రంథముల వెనుక మూడువైపులూ గోడ కట్టి సుమారు పన్నెండు అడుగుల చతురము గల కోనేరు అమృతసరము నీటితో నిండి యున్నది. అమృత మిక్కడనే యున్నదని పురికెడు నీరు ప్రతి వారు తాగెదరు. కోనేరు కివల గ్రంథసాహేబుకి ఎదురుగా సిక్కులకు ఉపసయ నాదికర్మము చేయుటకు పెద్దభవంతికలదు. ఈ భవంతికిన్నీ వైకష్ణు బంగారురేకులతాపడ మున్నది. ఇంకనూ ఈప్రాకారమునందు చిన్న చిన్న కోవెల లున్నవి. కాని ఏ చిన్న గుడిమాచిననూ గోడెగుడ్డంత బంగారును లేనివా డుండదని కొంచెమా గొప్ప బంగారురేకులు తాపడము చేసియేయున్నవి.

ఏచిన్న గుడికి వెళ్లిననూ, కాళ్ళూచేతులూ కడుగుతునే పోవలెను. స్త్రీలు, పురుషులు, బిడ్డలు, అందరున్నూ, శిరస్సున వస్త్రము వేసుకొనియే లోపలికి పోవలెను. అడవారు జడలోపువ్వులుంచుకుని లోనికి పోరాదు. వీరి ఆచారానుసారము నేనన్నూ, శిరమున చీరచెంగు మనుగువేసుకొనివెళ్లితినిగాని చూచివచ్చి తలపెనున్న చెంగుతీసివేయువరకూ, నాకెంతమాత్రమూ పూజిరీతిడలేదు. అటువంటిది ఈ ప్రాంతపుస్త్రీలు పరదా నెట్లు ధరించుచున్నారో! ఈపరదాఅడంగుల కట్టుకన్న పెనిమిటి నైననూ, గర్భమునందున్నవించి, తమపాలుత్రాచి, తమచేతులలోనే పెరిగి, పెద్దవారై ప్రాయములచ్చిన ముద్దుకొమరులైననూ, ముఖమందు వస్త్రము లేకయే చూడజాలరు. శరీరము కనుపించిననూ సరియేకాని ముఖముమాత్రముకనుపడరాదు. మగవారి నననేల, కొత్తగావచ్చిన తమతోటియిందలనైననూ దైర్ఘ్యముగాముఖముచూచి మట్లాడ సిగ్గుపడియెదరు. ఈ పరదా పద్ధతి అనారోగ్యమైనట్టియూ, న్యేచ్ఛా రహితమైనట్టియూ విచారకరమైనట్టియూ పద్ధతయని నాకు తోచుచున్నది. సిక్కు మగవారందరూ తలవెండ్రుకలు కత్తిరించక వైకి దువ్వి మాడ పట్టున గుండ్రముగా ముడివేసెదరు. చిన్నదువ్వైన ముడిలో గుచ్చుకొనెదరు. గడ్డయూ మీసయూ చక్కగా దువ్వెదరు. మంగోద్వారా వచ్చెడికోగములు వీరి నంటజాలవు. పెద్దతలపాగా చుట్టుకొనెదరు. శిక్కులలో అనేకులు పాశ్చాత్య దేశములలో విద్య నభ్యసించుటకు వుండి వచ్చినవారైననూ, వారి పూర్వ చారమగు శిఖ మొదలగునవి వదిలకయే యున్నారు. చిన్నచేతి కత్తి నొకచానిని కూరత్వ చిన్నముగా వారితో ఏల్లపుచూ వుంచుకొనెదరు. తెల్లటివ రాయిలున్నూ, కమ్మిజాలున్నూ, కోట్టున్నూ త్రొడిగెదరు. కాకి జోడులేనివా డుండదు. సిక్కులందరున్నూ ఒకచేతికి ఇనుపకడియము వేసుకొనియెదరు. అడంగుల వదులవ రాయిలున్నూ, కమ్మిజాలున్నూ తలమీద నుండి భుజములకు కప్పుటకు కంఠవాసంటి పలచనిగడ్డయూ, కాలికిజోడున్నూ ధరించెదరు శతవృద్ధ యిననూ వాలుజడయే వే

కొనును. కొందరుస్త్రీలు ప రాయిలను మారుగా పరికిణీలను కట్టి కొనెదరు. ఈసిక్కులే కొన్ని నేలమంది మాడి అకాలీబాతాల బయలుదేరి దేశనేవదేయుచున్నారు. ఈగుడివద్ద ఎందరు వచ్చి నూ ధర్మముగా భోజనము పెట్టెదరు. ఈమధ్య సిక్కులలో ఆ తికలవాములు బయలుదేరి బంగారుగుడి తగులచేయుటకు సిద్ధపడిరి. కొందరిసహాయమువలన అన్ని కామాతిగానున్న గుడిని గ్రంథసాహేబును కాపాడగలిగి గాని ఇతర గ్రామములలో కొన్ని గ్రంథసాహేబులు భస్మమైనట్లు వార్తాపత్రికలో చూచితిని సిక్కుల బంగారుగుడిని చూడవలెన ఏజాతివారైనను ఎంతగ పుష్కలైననూ సరే వీరి ఆచారానుసారము జోడు, మేజోడు తీసివేసి, కాలునేకులు కడుగుకొని, సిగరేటు మొదలగు విషయ వివరము వారి నేలోపలికి రానిచ్చెదరు గాని చేలోపలయగు మనవారి నీకట్టుబాట్లచే బాధించియు, దొరలు పూరిగ దుస్తులతో వచ్చిననూ గర్భగుడి పర్యంతము పిలుచుకు వెళ్లి సన్మానించుటకు మనదేశీయులట్లు వీరు సమ్యుతింపరు. ఒకసారి పంజాబు గవర్నరుగారిసరి ఈగుడి చూచుటకు వెళ్ళెనట. ఆమెయూ మేజోడుమాడా తీసివేసి పుత్తకాలిలోనే నడచి వెళ్ళిచూచినదిట. ఎప్పుడో అననేల, మామందరనే నలుగురు ఆమె రికాదేశీయులు పుత్తకాలిలో వెళ్లుచుండుట నేను చూచితిని. ఈసందర్భమున నాకనుభవసిద్ధమగువిషయమిందుదాహరించెదను. సుమారు రెండువత్సరములక్రితము మేము పశ్చిమీర్ధము నెడితిమి. చెంగల టువరకూ రైలున్నూ, అక్కడనుండి జట్కూలున్నూ, మోటారులున్నూ కేళు. వైషమ్య పూగు ఇరువదిమైళ్లు. పూరిలో శంఖుత్థమని పెద్దచెరువున్నది. ఆచెరువులో పండ్రెండు సంవత్సరముల కొకసారి శంఖము పుట్టుచుండునట. హిందువుల మందరమున్నూ ఆతీమన స్నానమాచరించి, భోజనముచేయకయే రమారమి పరునోకిండు గంటలకు కొండవద్దకు పోవలెను. అక్కడ పాదరక్షలను తీసివేసి మరీ కొండవెక్కును నెదరు. కొండమెట్లు నల్లరాతితో కట్టియుండుటవల్ల ఎండ కారాల్లు నిష్ఫలవలెకాలి, కాళ్లు అంటుకొనుచూవుండగా, తలమాడుచుండగా ఈరెండు బాధలూ ఓర్చుకొనుచు కొండ వెక్కి అకులెగిరిపోయిన పందిరికింద కూర్చుని సుమారు పన్నెండు గంటలకు వచ్చెడి పక్షియుష్టుల దర్శనముచేసుకొని, చేదగిరికుని చూచి, కొండదిగువరకు ప్రాణము విసిగి డప్పిపోయినప్పటికినీ మన అచ్చుప్రముఖ ఋషి పుంగవు లిరువురునూ సులభముగా ప్రత్యక్షమై గండుకు సంతోషించెదము. మాకు పుత్తకాలిలోనడమట అలవాటు లేకపోవుటయే గాక కాలిన రాలపై ఎండలో నడమటచేత పాదముల పొక్కి కొన్ని దినములవరకూ పక్షిత్తిరూ త్రమ జ్ఞాపకముంచెను. ఈఅవస్థలూ బాధలూ కట్టుబాటులూ మనకేగాని దొరల కెంతమాత్రమూ ఇక్కడ లేకలేవు. మేము ఆయాసముగా దిగుచుండగా కొందరు దొరలు అనాయాసముగానూ అనభ్యంతరముగానూ కాలికి బూట్టున్నూ, తలపై హేటున్నూ తీయకయే మెల్లమెల్లగ కొండవెక్కుచుండిరి. మాటికి వేచలైన కులమునకువేదలా యనునట్లు వారికై మనఆచార మర్యాదలన ఏల విడువవలెన? మనఆచారములు వారు వీడమనిరా? సంతూచార మర్యాదలను అన్ని జాతులవారూ సమానముగా ఆచరించవలెననే. సిక్కులను చూడుడు : వారియొక్క ఆచారమర్యాదలను అందరియెడలనూ ఎట్లు ఆచరించునట్లు నిర్దేశముపాటముగా చెప్పెదరో. ఈ పూరిలో కాల్యాకాలేషియని ఖ్యాతిపొందిన సిక్కులకు ఉన్నతవిద్యనేర్పెడి మొదటితరగతికళాశాల కలదు. ఇక్కడనే బహుప్రసిద్ధికెక్కిన జాలియనువాలాబాసుకూడ కలదు. కాని రాజకీయవిషయము గనుక దానినిసరించి వ్రాయజాలను.

తివాశీలపరిశ్రమ (అమృతసర)
ఇక్కడ తివాశీలు నేసెడినేతకాలు చాలగలవు. తివాశీయొక్కంటికి నూరురూప్యములు మొదలకొని నాలుగువేలు ఖరీదుచేసెడిదానివరకూ ఇక్కడ నేసెదరు. తెలువగల తివాశీలు పట్టుతో నేసెదరు. ఒకపట్టుతివాశీని మేము చూచితిమి. అంగళమున్నర ఎత్తున్నూ సుమారు మూడుగజముల పొడుగున్నూ అందుకుతగినవెడల్పుగలిగి చంద్రకాంతరంగుపట్టుతో నేయబడినది. చేతితో తాకుటకైననూ మనసాప్సనంతవృద్ధువుగానూ, అతిసాగుగానూ, నాజాకుగానూ యున్నది. ఇది నేయుటకు రెండుసంవత్సరములు పట్టెనట. ఆరెండ్లబాలుడు మొదలు వయసుగల్గినవృద్ధులవరకూ మగములవద్ద కూర్చుని అతిమరుకుగా నేయుచున్నారు. దారములే చచ్చెడివారన్నూ, రంగులువేయువారున్నూ, తెచ్చినసరకును నాణెముకట్టువారున్నూ, తివాసులచూదిరి చిత్రపులువ్రాయవారున్నూ, వ్రాసినమోసాలకు రంగులు నిర్ణయించెడివారన్నూ, నిర్ణయించినరంగుల పూలుదారమును సమకూర్చువారున్నూ గలిగి మిక్కిలి సందడిగాను ఒక్కొక్కనేతకాల మైలు విస్తీర్ణముగా నున్నది. కాశ్మీరు మొదలగుదేశములనుండి వచ్చిన వీదజనులు కిల్లల సహితముగా ఈ నేత సులభముగా నేర్చుకొని సుఖముగా జీవనముచేయుచున్నారు. చేతిలో పనియూ, చేరిగన ఏగానియూ వృథాపోదు.

సాక్షి సంఘ పునరుద్ధారణము

జంఘాలశాస్త్రి యిట్లు పలికెను

ఆంధ్రప్రదేశ్ రాజములోని ప్రకటనమును గాంచి క్రిందటిసారి యమావాస్యాదినమున నుపన్యాసమునువినుట కెవరైన వత్తురేమో యని కొంతసేపు నిరీక్షించితిని. ఎవ్వరును రాలేదు. రాకపోవుటయే ముందరయ్యెను. ఈదినము విశాఖకచతుర్థి. శివప్రీతికర్తమైన దినము. మంగళకర్తమైన దినము. సర్వముంగళామోదకర్తమైన దినము. సర్వవిఘ్ననాశకడైన శాంభుప్రభుత్వని పూజాదినము. ఈ పవిత్రదినమున సాక్షిసంఘ పునరుద్ధారణ మాచరించి ప్రథమోపన్యాసమియవలయునని తలచి విఘ్ననాయకుని మనఃపూర్వకముగ నారాధించి, కొండలు మిత్రులతో బాంధవ్యములభుజించి సోదరులారా! మీకొకట వేచియుంటిని. మీరందఱు విచ్చేసితిరి. చాల సంతోషమైనది. క్రిందటిసారి సాక్షిసంఘము శివరాత్రి యందు స్థాపితమైనది. ఈసారి శివపుత్రరాత్రియందు స్థాపితమైనది.

నాయనలారా! ధర్మాన్నశాలలు, ధర్మవైద్యశాలలు, దేవాలయములు, గ్రంథాలయములు, సారస్వతసంఘములు, భజనమందిరములు మొదలగుపవిత్రసంస్థలనేకములు మనకున్నవి. ఇట్టివాని నింక స్థాపితమైనవిన్నవచ్చును కాని, పునరుద్ధారణ మొనర్చవలసినవచ్చునట్లుకాని మనపెద్ద లేదనములు పవిత్రములుగా గణించినాలో యాదినములందే యా కార్యములు జరిగింపవలయును. మనకెన్నియో పవిత్రదినములున్నవి. యవతారపురుషులుజన్మించినదినములుమనకుబుద్ధిత్రదినములు, మనభారతమహావీరులుజన్మించినదినములు, మరణించినదినములుమనకుబుద్ధిత్రదినములు. మనలో మతకర్తలు వేదాంతముల సంస్కర్తలుజన్మించినదినములు, మరణించినదినములు మనకుబుద్ధిత్రదినములు. ఇవికాక, దేవీనారాత్రములన్నివిశాఖకనారాత్రము లని. వసంతపూజాదినములని యనేకములైన పవిత్రదినములు మాకున్నవి. ధర్మనిర్వహణమునకై, జ్ఞానప్రదానమునకై యేర్పాటుకాబడు సంస్థల స్థాపనము, పునరుద్ధారణము మొదలగు లోకోపకారకకార్యములన్ని పవిత్రదినములందే మన పెద్దలచే మనభారతదేశముచే, మన దేశతలచే బావనములని యొనఁబడిన యిట్టి మహాదినములందే జరిగింపవలయును.

ఇరుదియవ శతాబ్దముందు జీవించియున్న మనకు నాంధ్రభాషాజ్ఞాన మేకొలదియో సంపాదించినమనకు-కాలమనగా Sequence of Events వలన. మనస్సులో గలిగిన impression కంటె ముడిదెయ్యకాదని యాంధ్రయగ్రంథములు చెప్పుచుండగా వినినమనకు నింకనుచర్చదుర్దినమని, ఏకాదశిమది నమనిగూడ మైన మాధ్యమండలీయనిపైవా రధిక్షేపించురా? ఊ, అధిక్షేపించుదు. ఎందులకయిన సరే, యెవనివైన సరే యధిక్షేపం మారకుండైన దెవడ? పవిత్రదినములేని జాతి ప్రపంచమందున్నదా? ఉండట కవకాశ మున్నదా? మనమహామృదీయసోదరులకు బక్రీత్, రమజాను, మొహరము మొదలగు పవిత్రదినములేవా? మనయాంధ్రయసోదరులకు క్రిస్మసుపండుగలు, యేయత్సవములు మొదలగునవి లేవా? ఇదికాక వారికి బ్రత్యాధివారముకూడ బుద్ధిత్రదినమేకాదా? ఒకదినము మంచిది వేటొకటి జచ్చేకానియెడల Good Friday కర్తమున్నదా? దాని పవిత్రతయెట్టిదిగా దాని నట్లు పిలిచినారు. ఇదికాక వర్షవిభేదమువిభేదమున వేదములకృతిమములని, జీవాత్మ లేండమావులని, భగవంతునిగూర్చి విచారించడగదని బోధించినబుద్ధుడు సైతము పెద్దలుగలిగించిన దినములను బుద్ధిత్రములుగా జూచుకొనుమని బోధింపలేదా? అందఱుకూడ నీవిషయ మంగీకరించినదే. అడిగినప్పుడుమాత్ర మెప్పుకొనుటకు గొంత జంతువున్నార కాని మనకాభయమక్కలేదు. పెద్దలు నడచినత్రోవను నడచుచున్నంతకాలము మన మెవ్వరికిని భయపడవలసినపని లేదు.

మన పవిత్రదినములందే మన ధర్మసంస్థల సంబంధములగు సత్సవములను జరిగించుకొనవలయును. అదినములు పావనము లగుటచే జనులమనస్సులం నొకమంచిమార్పు కలుగక

తప్పదు. శివరాత్రిదినమున జేయవలసిన పవిత్రవిధులన్నియు యథావిధిగ జేయనివాడైనను జేయలేకుంటిమని రవంతవంత కైన బాల్పడక తీరదు. ప్రతిదినమును తుల్యకర్మమొనరించు కొనవాడైనను భిక్షుకాదాకీనమున గడ్డము తడిపించుకొనుటకు గానంత తటపటాయించును. పవిత్రదినములం దెట్టిపాపశీలని మనస్సునందైన రవంత పశ్చాత్తాపము తాత్కాలికముగ నైనంగలగక మానదు. అట్టిపవిత్రాంతఃకరణములతో జనులెల్లరు మనయుత్సవముల బాల్గొందురు. వారితో మన మాయత్సవములందు వివిధభిక్షుభోజ్యులతో నసాధారణమైన విందారగింతుము. పెద్దలేర్పాటిన యట్టిపవిత్రదినములందే యట్టిపకాన్యముల దినవలయునగాని మనయిష్టానుసారముగ నేదో యొక్కటి కల్పించి, యాదినమున నసామాన్యములయిన పిండివంటలతో జితాన్నదభ్యోదనములతో, బరమాన్నములతో నుడరపూరణ మొనర్చుదురు. చేత సామ్యాన్నుడికదా; అంగిడిలో ఘృతపిష్టాదిస్తవపు లన్నవికదా; పడమటింటి బానిస తనమునకు బరిపూర్ణతలెత్తు వగు వదిలెయ్యున్నదికదా; ఒడల దార్జ్యమున్నదికదా; ఉడరమున తుత్తున్నదికదా; యనినీకష్టమైనదినమున నకారణముగ పాకపుగాలెలు; పలాపు తినవచ్చువా? తగదు. పెద్దలు డలయకొన చుపూర్వమహావీరుల సంస్మరించుకొనుచు, నవతారపురుషులలో వారి నారాధించుచు గాలమును గడవవలసిన పవిత్రదినములందే యిట్టియారగింపులాచరింపవలయును. అంతేకాని రుచి వైవిధ్యముకొనుట, కండల పుష్టికొనుట, నైహిక సుఖముకొనుట, రక్తపటివృత్తికొనుట, నరముల యుద్ధేక మన కై యిష్టానుసారముగ మనము బలాహారముల చేయియుం దినదగదు.

“యజ్ఞశిష్టాశిష్యసన్గతో మన్యంతే సర్వకీర్తిమైః, తేత్సవంఘంజతేషాం యేవచంత్యాత్మకారణాత్”
అత్యకారణముగ వందలకొనునారు భుజించునది ఆఘము కాని యన్నము కాదని శ్రీకృష్ణభగవానులు సెలవిచ్చినారు అట్టివారు తమకొకట వందుకొనుటయే పాపము. భుజించుట వలకక్కఱులేదు శరీరపుష్టికై, యైహిక సుఖమునకై భోజన ప్రయత్న మొనర్చువారు పాపులు సృష్టపడినదికదా.

విహిక సుఖదినములయిన వివాహదినములందు నిరంకుశముగ మన మన్నిపిండివంటలు తినటలేదా యని యందులేమా? అదేమిమాట? మన కులదేవతలుకాక ముప్పదిమాడుకొట్ట దేవతలు వివాహ వేదికపై నావ్యసంపఁ బడియున్నారు. వివాహమైహిక సుఖమునకు గానేకారు. మనపెద్దలు దాని నట్లు గణింపనేలేదు. స్వర్లోకవాసులగు పెద్దలకు నివాహవారి నిచ్చి వారి యుత్తమగతుల సంరక్షించుటకు, సత్సదేవతా పూజాకార్యమునకు, నతిధిసత్కారమునకు, స్వార్థపరిత్యాగి యైహికపకారముకొనుట పాటుపడుటకును బనికెవచ్చు వంతేపానుడైన కొడుకును దెచ్చుకొనుటకు నేర్పఱుపఁబడిన వివాహతంత్ర మైహిక సుఖతంత్రమా? ధర్మమందే చరించుట కీయాశ్రమము తీసికొనుచున్నామని యగ్ని సాక్షిగఁ బ్రమాణములొనర్చుకొన్న భార్యాభర్తల ప్రథమసమావేశోత్సవములో నైహిక గ్రంథలేమైన నున్నదా?

పర్యవసానమునఁ జెప్పనదేమనఁగా మనమృతీకొనుచున్న యాహారమున్నదే అది యైహికమార్గ మందు బలమిచ్చుటకు గాదు; ఆముష్మిక కార్యములందు దీక్షనిచ్చుటకు. లాంఛన్యపు దిక్షొనుటగాదు, వైరాగ్యవృద్ధిక్షొనుట. రక్తిక్షొనుటగాదు; భక్తిక్షొనుట. స్వనేపక్షొనుటగాదు; పరనేపక్షొనుట. శరీరముక్షొనుటగాదు; ఆత్మక్షొనుట. ఇంతింత స్వల్పాంశములందుగూడ మన పెద్దలు మన కహంభావమురాకుండ, దేహము త్రుతి కలుగకుండ, స్వార్థలోలత పెరుగకుండ, బుద్ధిక్షొనుట వృద్ధికాకుండ, జాగ్రత్తపెట్టుటకు బ్రయత్నించినారు. దేవతానివేదితాన్న మేకాని తినఁగూడదనఁగ నర్థమేమి? తిన్న యాహారమంతయు దేవనేపక్షొనకే యని యన్నముతో బ్రమాణముచేయుటయే కాదా?

అందుచే మతకర్తలసంబంధముచే, మహావీరుల సంబంధముచే, దేవతల సంబంధముచే, నవతారపురుషులసంబంధముచే బుద్ధిత్రములగు దినములందు మన ధర్మసంస్థల యుత్సవము లన్నియు జరిగించుకొనుట సర్వవిధముల శ్రేయము. అదినముల కధిస్థాతలగు మహాపురుషులకూడ, మహాత్ములకూడ, దేవతలకూడ, మనతోపాటు సభలలోఁ గూరుచుండురు; మనకు మంచియూహల గలిగింతురు; మనకు సత్కార్యదీక్షను బుట్టింతురు; వారివారి యాత్మలలోని విద్యుచ్ఛక్తిని మనము మహింపఁదగినంత వలతు మనకుఁ బ్రసాదింతురు; మనకు సర్వకార్యసాధనమును జేయుదురు; మనసంస్థలు శాశ్వతముగ నిల్చి వలయునని యాశీర్వదింతురు; దేవతల స్మరింపకుండ మనమేనెయ్య సంకల్పించుకొనఁదగదు. దేవతలనావ్యసించి యారాధింపకుండ మన మేప్ర

యత్ను మఁ జేయఁదగదు. విశాఖక దేవునిచ్చటఁ బ్రతిష్ఠించి, ప్రతీపల్లవప్రసవాదులచే బూజించి, ఫలమోషకాదిభిక్షుములు నివేదించి, భక్తితో బాదములకుఁ బ్రామిల్లి, యేతత్పాదపద్మసన్నిధానమున సాక్షిసంఘపునర్నిర్మాణ మొనర్చుటచేత, సాక్షిసభలో నిప్పుడువేంచేసియున్న వారెవరో యెఱుఁగుదురా?

నాయనలారా! సంసారచింతల కొక్కటాము కాంతిఁ దెప్పి, కప్పదాటులువేయువనస్సును గట్టిగఁబట్టి, శ్రద్ధావంతులై, యాశ్వరధ్యానతత్పరులై రవంతసేపుండఁగలరా? అదిగో, ఏమి కావచ్చుచున్నదో? నిశ్చలదీక్షతో, నిర్మలమనస్సుతో నీ రంధ్రదృష్టితోఁజూచెదరా! అహ! నీమకుత్తుకలో సింహముప్రవేశించినదే! సముద్రప్రప్తము చాటిపడియలోనితీకినదే! పరమాణువులోఁ బర్యవేషిమిడినదే! కానులేనివానిగడిసెలోఁ గైలాసమవతరించినదే! అహ! చూచితిరా! రజతాద్రియెట్లువలిగిపోవుచున్నదో! ఉదయమార్తాండుని కిరణబల మాకొండవైఁ బ్రసరిపంగఁ గొండయేమి యఖండతేజోమండితమై ప్రకాశించుచున్నది! కుడిప్రక్కనుగాంచితిరా? లత్తలు, కొలులగునింద్రధనుస్సులు పడుగుచేకగా నల్లుకొనిపోయిచిత్రవిచిత్రాతివిచిత్రమహావిచిత్రఃకర్ణములను వర్షించుచున్నవికదా! ఆలేజస్సంఘాతముకష్టమిదే! పాముమెత్తికలుగఁబ్రవహించుచున్నది, చూచితిరా! ఇప్పుడుతరంగగళక్కిగ తవణించుచున్నది. ఇప్పుడదిగో జలయంత్రములోనినీటిస్రావతలఁ బై కెగసిరంగురంగులపూవుల నీనుచున్నది. అదిగో, యంతలో నుడిగుండములోవలె గిరిగిరఁదిరిగి క్రిందికిఁ గ్రంకిపోవుచున్నది. కన్నులుచెదరుచున్నది. ఒక్కనిముసముకన్నులుమూసికొనుటమంచిది. “శంకరభగవానుడా! కన్నులుచెదరిపోకుండఁగూడ్చింపుము. తలతిరుగకుండునట్లుదయ నేయుము. త్వడియవైభవమునుజూచి తరించుము. తొండ! తొండ! ఓహో! యనిర్వర్ణమైన యాయద్యుత తేజమునుండి యంతకంటె ననిర్వర్ణమైన యొకతేజోరాశి బయలుదేరుచున్నదే! ఆతేజోరాశి యొక్కరక్త్రుటిలోఁ గుడినైపు శుద్ధస్పటికసహస్రకాంతితో, నెడమప్రక్క నింద్రసీతోటికాంతితో, రెండుపాయలుగా విడిపోయియుం గలసియేయున్నదే. వారేపురాధిపతులగు పార్వతీపరమేశ్వరులు. ధన్వంతరీ! ధన్వంతరీ! కంఠరా! ఆఘనాశంకరా! చుర్గా! సరత్తీతథ క్తవర్గా! నమస్కారములు. నమస్కార సహస్రములు. నమస్కారకొలులు.

ఓమకాంతికాంతిః

అజానము

[పిర్రాట్ల సత్యనారాయణశర్మగారు]

పరమపావన భవదీయపాదకమల
మాశ్రయించిన మానవమధుకరాశి
పాపకార్యాన్ని జనిత విపాన దీప్తి
ద్రావుదురు నీకృపామరందము లంటుచు
పెద్దలు వచింప వినినయావేశ మొదవ
దుష్టబుద్ధుల నామది దొరఁగ నీక
నచ్చరిత్రుడఁ గాంగల సాధనముల
నలవఱుచుకొందమని యెంతో యాశ గల్గి
చిత్తమందున నీనామచింతనంబుఁ
జేసి నే నొంటరిగ నొక చెంత నున్న
నిహసుఖిబులయందున నీను గలిగి
భవ్యవైరాగ్యభాగ్యసంప్రాప్తితోడ
దేవ! నీయందు లీనమై తేజరిలుదుఁ
గాని యప్పుడే తూములోఁ గలవరించి
నటుల వెనుకకుఁ దిరుగఁగా నఖిలబంధు
భ్రాతృదారసుత గ్రాహభరిత మైన
ఘోరసంసారవారాశి గోచరింప
నందు! బడిపోదు నొర! మోహతిరేక
జనితమగు ఘోరమైన యజ్ఞానమునను
పవనపర్ణాంబుభక్షులై వనములందుఁ
దవము గావించు మునులకే తగునుగాని
వేదవేదాంగవిదు లాచు విమతి గవిన
నిమునమైనను నీధ్యాననిరతిలేక
పాపపరిసంస్కృతిభ్రాంతు లయిన్
జనుల కెప్పుడు నీప్రాపు సాధ్యపడదు.

భద్రాచలం గాథాభిమానమును కాపాడి యున్నది. అట్టి సాయము యీ మండలవాసులనుండి యీ ఆధునికతరములకు యుద్ధమవ్వఁజేసి నలసివంత రాకఁబోయెను. యీ సాయము కాలక మహనత్వము, వేదశాస్త్ర పరిజ్ఞానము ప్రకారము రాజును నామము, నెట్టి నూలు చవుకయై నేతగానికి వదుతునానందమును మిగ ము మొత్తించెను. తెల్లని నాణ్యమైనగడ్డ చూచి భద్రాచలం కు నాగలాపురము కంటదూరకపోయెను. మోటరువ్యక్తియ ముగ దోచెనుగాని దీవల తుదాగ హృదయకోశమునకు నొప్పి కలుగజేయక పోవుటచే ఆఖిలభారతమువారునూడ (గాంధీ మహాత్ముడునూడ) పంప యెత్తివేయుట యుచితమనిరి. కాన యీ సెలఁబరతో యీసంస్థ మాయవలసినవచ్చెను. జిల్లాభిమాను లు, ఉదారులు, భద్రాచలములు, త్యాగముజూపిన సంస్థ నిలది పనిచేయగలదు పరికరములు యున్నవి. కాని ధనము, పనివాండు యుద్ధమమునకు మారమున యున్నారు.

1926 ఆక్టోబరు నుండి 1927 ఆగష్టువరకు జరిగినపని మండలవాసులను రాష్ట్రమునకును నివేదించు చున్నాను. ఈ 11 మాసములందు 6 మాసములు కొంచెము పనిజరిగెను. 2 మా సములు దేశంబరు జనవరి వ్యవసాయపు పనులవల్లను, మూడుమాస ములు (జూన్ జూలై, ఆగష్టు) సంస్థమాయుటకు, నేతగాండ్ర బాకీలు, అసామివారి డబ్బు బాకీలు రాబట్టు పనితోడను పరి పోయెను. ఈపని యింకను పూర్తికాలేదు.

నాగలాపుర మాయుత్పత్తి సానమునందు 11 మాస ములకు రు 845-11-7 నూలు మాత్రమే తయారయ్యెను. ఇందుకు ఏడుగు మనిషి నెల 1కి రు 9-0-0 చొప్పునను, ఏడుగు యిచ్చి నూలు వనూలుచేయు ఒకగుమాస్తా నె 1కి 20-0-0 చొప్పునను పనిచేసిరి. అనగా 819-0-0 నాగలాపుర ప్రాంతపు రాటములను పనిచేయుచుంటుకు వ్యయ పరచవలసివచ్చెను. ఇప్పటికు 36 మైళ్ల దూరమున యున్న కనికీడు, దయ్యంబిన్నె, అలవాల మొదలగు 12 గ్రామ ములందు యిదే 11 మాసములకు రు 8747-6-5 నూలు యుత్పత్తి అయ్యెను. ఇదివరకు (1922-23) 10,000 రు వరకు తయారగుచుండెను. వేరుతెనగ వృద్ధియై రాటమును మూలవోయించె ను. గత సంవత్సరమున నిల్వయున్న నూలు 990-15-9 లు ధర లు తేడాకు 54-2-10. ఈ సంవత్సరము కొన్న నూలుతోపహా రు 5142-4-7 లు. ఇందుండి రు 3117-12-7 నూలు నేతకు యివ్వబడెను 2063-5-2 నూలు అమ్మబడెను. నేతకు యిచ్చి న నూలునుండి బట్టగా వచ్చినది రు 2721-4-0. యింక రు 850-11-5 విలువగల నూలు నేతగాండ్రనుండి రావలసి యున్నది. ఆ నూలుకు 6872-7-6 లు బట్ట తయారుకావడెను. గత నిల్వబట్ట 990-15-9. మొత్తం 7363-7-3కు కర్నూలులోకినూ సములకు రు 1875-0-0 గడ్డ సానికముగా విక్రయమాయెను. రు 5488-7-3 గడ్డ గుంటూరుకు పంపబడి నిల్వయున్నది. ఇందు తోగతసంవత్సరపు నిల్వగడ్డ కలఁగి 800-0-0కు వరుసనిల్వయం దును. ఇది అంతయు రు 1కి 0-2-0 చొప్పు ధర తప్పించి అమ్మ వలసియున్నది. అనగా మొత్తమున రు 1000 నష్టముతో విక్ర యించవలసినవచ్చును. అనగా మొత్తమున రు 1000 రు ధరకు ముగ వ్యయపరచినట్లగును. ప్రారంభమున రు 1కి 0-8-0నష్ట ముతో అమ్మబడి 10,000 వరకు నష్టమువచ్చి రు 5000 రు మాత్రము యిప్పుడు మూలభాగముగ నిల్వబడెను.

ఈ సంవత్సరము తయారు చేయించిన రు 6056 రు గడ్డకు నూలు రు 4093-2-0 లున్న నేత కూలి రు 1241-15-7 లున్న రంగుకూలి 198-0-0 రున్న, మొత్తం 5593-1-7 ఖర్చులు తగిలి న వి. మిగిలి న 521-1-3 సిబ్బంది జీతములు, తరుగులు, ధరలు తేడాలు, బండ్ల బాడుగలకుయున్నది. అనగా రు 1కి 0-1-3కి అను సంవత్సరమునకు రు 828-0-0 జీతములు. 12-0-0 రు యింటి అద్దె ప్రయాణములు, దీనములు, రానిబాకీలు వడ్డీరాలకు రు 160-0-0 మొత్తం 1000 రూ ఖర్చులు అనును. అందులకు యీ సంవత్సరము రాబడి 528-1-3 పోన రు 476-14-9 సిబ్బంది జీత ములకు తగిలును. అనగా బట్ట తరుగు 685-0-0 లున్న ఇతర ఖర్చుల బాపతు రు 476-11-9 యున్న మొత్తం రు. 1162-14-9 లు నష్టము వచ్చును. ఈ మొత్తమును ఖాదీ ప్రచారము కిందగాని, మౌనునివారాకింద గాని వ్యయపరచి నట్లగును. కాన యీ యుద్ధమము యీ ప్రాంతములందు ప్రజా పోషణ, లేకపోవుటచే స్వతంత్ర ఆధారపడవలక ధనికుల యొక్కయో, రాజులయొక్కయో సాయసంపత్తులను ఆశ్రయింపవలసినవచ్చెను. జిల్లామందు ధర్మబుద్ధిగల ధనికులు గలరు గాని ఖిద్మతత్వము వారికి, రుచింపలేదు. అభిరుచిగల్గిన విద్యాధికులు దారిద్ర్యదోషతచే పీడింపబడుచు త్యాగము వారియందు స్పష్టమైతెను.

వంటవాని నెల నిందింపవలయు ?

ఎల్లప్పుడు వాని తప్పిదమై యుండదు. జిడ్డుగానున్న పదార్థము లన్నియు బాగుగా రుచించవు. నేతిలోవండిన ఎక్కువ రుచ్యమును నెట్లు కోరగలవు. కోకోజముతోనే వండునట్లు వంటవానితో చెప్పడు. అది తదితర వంటకపు సమురులలో కెల్ల మంచి జీర్ణశక్తిని గలిగించును. ఎక్కువవేడి నువయోగించినను మండుటగాని, పొగబారుటగాని యుండదు. మీవంటవాడు ఎక్కువ మంట మీద వండినను యిది వరలో మాదిరిగా పదార్థములు జిడ్డుగా నుండుట సంభవింపదు.

తదుపరి ప్రతి కోకోజము డబ్బీ నిర్మలమైనదని గ్యారంటీ పొందియున్నది. మీ వంటవాడు కోకోజమునే ఉపయోగించి అందులో యితరవస్తువుల కల్తీ విషయమై భయపడ నననర ముండదు.

Cocogem

అన్ని వంటకములకు కోకోజమే ఉపయోగింపుడు.

ALFRED YOUNG & Co Ltd,
Post Box No. 40, MADRAS.

మనము కోరునది స్వాతంత్ర్యము అదియే స్వరాజ్యము. దీనిని సంపాదించుటకు త్యాగము అసరము హింసాయంత్ర మైన సామ్రాజ్య సంగ్రామములందు యోధులరక్తము నీటివలె యుద్ధభూమిపై పారునట్లు యోధులు తమజీవితములను యుద్ధ భూమియందు బలియివ్వకపోయిన రాజ్యము సంపాదించజాల రని మనకు తెలియును. అట్లే ఆధికసంగ్రామమున ధనికులు తమ ధనరాసులను రక్తమువలె యుద్ధముప్రచారమునకు యివ్వ కపోయిన ఖిద్దరు చవుకయగుటగాని, వ్యాపిజీవితముకాని, నాణ్యము హెచ్చుటగాని జరుగదు. వ్యాపారము వైకృత్యవృత్తి. వారివృత్తిని వారు చక్కపరుచుకొనుట వారికర్తవ్యము. వారు ప్రతిసంవత్సరము లక్షలకులక్షలు ధర్మముపేర వ్యయపరచి సంఘ మునందు సోమరితనము, వ్యభిచారము, జిహ్వాపల్యత మున్నగు దుర్గుణముల, విద్యాధికులయందును, జనసామాన్యము నందును, వ్యాపిజీవితమునూరు. ఇట్టి ప్రచారము శ్రీరామప్రతిక రమైనదిగాదు. రావణప్రతికరమైనది అందుమూలమున రావణ రాజ్యమును పోషించుచున్నాడు. తులసీదాసు యిట్లుచెప్పెను. "రఘుపతి రాఘవ రాజారాం, పతితపాన సీతారాం". రా ముడు పతితపానను పతితులను పానముచేయుటకు యుత్పిష్ట వ్దసాధనము రాటముతప్ప మరి వేరుగానింపదు. రాటమునకు, రామునికి భేదములేకపోవుటచే ఎల్లరును రాటము నేవజేయ మహాత్ముడు గోరుచున్నాడు. రాటమును అన్నిజాతులవారును అన్ని దేశములవారును గౌరవింతురు. కాన త్యాగశీలులైన ధని కులును, విద్యావంతులు, కళావంతులు రాటపువ్యాప్తికి కృషి సల్పి రామరాజ్యస్థాపనమును, రావణరాజ్య అంతమునకును పూనుకొనమని మహాత్ముడు చేయు మొదలైన చరణాసంఘమున నెల 1కి 1000 గజముల దారమును స్వయముగవడికి యిచ్చు స్వరాజ్యయోధులుగ తయారైన భారతాంబయొక్క చరవిముక్తి కాగలదు. అట్టి సుదీనము సత్వరమున భగవంతుడు ప్రసాదించు గాక,

రాటపు గీతిక
కడుగుకవ్వము లాడుచుండెడు
సదనమున నేవేళ నిందిర
కుదురుకొనునను మూక్తిభావము
గూర్చి నెరుగుము సోదరా.
కదురు చల్లగ నున్నచోనే
గదులుతును గోల్కొండనని యొక
ముదిత మును పాడె నటయర్థము
విదిత మయ్యెనె సోదరా.
నల్ల వారల నుదరింపగ
నిల్లిదే సాధన మటంచు బ్ర
పుల్ల చంద్రుడు చేయుబోధలు
తెల్ల మయ్యెనె సోదరా.
అల్పముగ దలపకుము నీయుల
వేల్పు రాటము భద్రరీతిని
నిలిపి భారతమాతృ ముతమును
నిల్పి దివురము సోదరా !
నాగలాపురం,
12-9-27. } కొంజిపర్తి పున్నయ్య.

మదన కామేశ్వరిలేహము

బలశాలినిపాలిటి కల్పవృక్షము—మేహము, నిక్కా క, విస్మత్తున్న కుక్క నష్టము, అతియూత్రము మొదలగువాటిని హరించి మంచుబలమును, శీర్ణవృద్ధిని, సంభోగశక్తిని, సంతానమును గలిగించును. 2 డబ్బీలు చాలాను. 20 తులముల డబ్బీ రు 1-4-0 పాలనుగంధి లేహము—రక్తమధికి శ్రేష్ఠమయినది. సవామేహము, మేహపాడలు, మచ్చలు, యితరవర్మకొగములు శీర్ణనోష్యలు, మొదలగువాటిని హరించును. 4 డబ్బీలుచాలాను. 20 తుల డబ్బీ రు. 1-4-0 వి. పి ఖర్చులు వేరు. 88-1 పి.పి. అందు కో, ఆయుర్వేదపదనూజం, పెరిడేసి, నెల్లూరు జిల్లా

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

కేంద్రనిర్ణయ సవరణచట్టములు

ఈ కేంద్ర సవరణచట్టములు రాగల శాసనసభలో ప్రతిపాదించబడునని ఘోషించుచున్నది. గైకెటులో యీ సవరణము దురింపబడినది.

1927 సెప్టెంబరు 12-వ నెంబరు బిల్లు

ప్రతిపాదకులు: కే. వి. ఆర్. స్వామిగారు

సవరణ:—ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ చట్టముయొక్క 3-వ క్షేత్రములోని 2-వ క్లాజులో "బెజవాడ" అను మాటకు బదులుగా "గవర్నమెంటుకు ముఖ్యమని తోచినరీతిని అనంతపురము క రాజమహేంద్రవరము లేక విశాఖపట్టణము అను మాట స్థానము.

కారణములు:—విశ్వవిద్యాలయ పరిపాలకవర్గ కార్యస్థానము కల చోటనే విద్యాకేంద్ర ముండవలెనను విషయము సర్వసమ్మతము. ఈ ప్రకారము ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ కేంద్రస్థానములను విశ్వవిద్యాలయములుగా మార్చవలెనను యుద్దేశము చాలా చర్చచేసి సంప్రదించినమీదట మూడు కేంద్రములు స్థాపించబడినవి. కాబట్టి యీ కేంద్రములలో నొకటి యిక్కడ రద్దుచేసి వేరొక కేంద్రమును బెజవాడలో స్థాపించేయగానుట నమృతద్రోహము తప్ప వేరొకాదు. బెజవాడ విద్యాకేంద్రముగా నుండుటకు అన్వయమైనది. చారిత్రకప్రసిద్ధిగాని విజ్ఞానాభివృద్ధిచేయునదియందైనట్లుగా సాంప్రదాయ ప్రశస్తిగాని బెజవాడకులేవు. కాబట్టి యీ విశ్వవిద్యాలయ కేంద్ర మొకటి ప్రతిష్ఠించబడిన ప్రదేశమునకే యీ విశ్వవిద్యాలయ కార్యస్థానమును బెజవాడనుండి బదిలీచేయవలె. ఇప్పుడున్న మూడు కేంద్రస్థానములలో ఏ కేంద్రమునకు చర్చనీయము అనువిషయమై చర్చించ నవసరములేదు. ఏదై ఏమందిచే. ఎవరైనను ఈ ప్రకారము ప్రతికేంద్రమును ఒక్కొక్క విశ్వవిద్యాలయముగా పరిణమించినప్పుడు ఒక్కొక్క కార్యస్థానమును కలిగియుండవలయును. గదా! కనుక యీ కార్యస్థానమును ఏ కేంద్రమునకు మార్చవలయుననువిషయమై చర్చచేయక గవర్నమెంటువారిచే నిర్ణయించనియ్యవలెను.

1927 సెప్టెంబరు 13 నెంబరు బిల్లు

ప్రతిపాదకులు:—దండూ నారాయణరాజుగారు.

సవరణ:—ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ చట్టములోని 3-వ క్షేత్రములోని 2-వ క్లాజులో "బెజవాడ" అనుమాటకు బదులుగా గవర్నమెంటువారికి యుక్తమనితోచిన రీతిని "అనంతపురము" క "రాజమహేంద్రవరము" లేక "విశాఖపట్నం" అని యుండునను.

కారణములు:—విద్యాలయపరిపాలకవర్గ కార్యస్థానము కల చోటనే విద్యాకేంద్ర ముండవలెనను విషయము సర్వసమ్మతము. ఈ ప్రకారము ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ కేంద్రస్థానములను విశ్వవిద్యాలయములుగా మార్చవలెనను యుద్దేశము చాలా చర్చచేసి సంప్రదించినమీదట మూడు కేంద్రములు స్థాపించబడినవి. కాబట్టి యీ కేంద్రములలో నొకటి యిక్కడ రద్దుచేసి వేరొక కేంద్రమును బెజవాడలో స్థాపించేయగానుట నమృతద్రోహము తప్ప వేరొకాదు. బెజవాడ విద్యాకేంద్రముగా నుండుటకు అన్వయమైనది. చారిత్రకప్రసిద్ధిగాని విజ్ఞానాభివృద్ధిచేయునదియందైనట్లుగా సాంప్రదాయ ప్రశస్తిగాని బెజవాడకులేవు. కాబట్టి యీ విశ్వవిద్యాలయ కేంద్ర మొకటి ప్రతిష్ఠించబడిన ప్రదేశమునకే యీ విశ్వవిద్యాలయ కార్యస్థానమును బెజవాడనుండి బదిలీచేయవలె. ఇప్పుడున్న మూడు కేంద్రస్థానములలో ఏ కేంద్రమునకు చర్చనీయము అనువిషయమై చర్చించ నవసరములేదు. ఏదై ఏమందిచే. ఎవరైనను ఈ ప్రకారము ప్రతికేంద్రమును ఒక్కొక్క విశ్వవిద్యాలయముగా పరిణమించినప్పుడు ఒక్కొక్క కార్యస్థానమును కలిగియుండవలయును. గదా! కనుక యీ కార్యస్థానమును ఏ కేంద్రమునకు మార్చవలయుననువిషయమై చర్చచేయక గవర్నమెంటువారిచే నిర్ణయించనియ్యవలెను.

1927 సెప్టెంబరు 14 నెంబరు బిల్లు

ప్రతిపాదకులు:—పి. సి. వెంకటపతిరాజుగారు.

సవరణ:—ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ చట్టములోని 3-వ క్షేత్రములోని 2-వ క్లాజులో "బెజవాడ" అనుమాటకు బదులుగా గవర్నమెంటువారికి యుక్తమనితోచిన రీతిని "అనంతపురము" క "రాజమహేంద్రవరము" లేక "విశాఖపట్నం" అని యుండునను.

కారణములు:—విద్యాలయపరిపాలకవర్గ కార్యస్థానము కల చోటనే విద్యాకేంద్ర ముండవలెనను విషయము సర్వసమ్మతము. ఈ ప్రకారము ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ కేంద్రస్థానములను విశ్వవిద్యాలయములుగా మార్చవలెనను యుద్దేశము చాలా చర్చచేసి సంప్రదించినమీదట మూడు కేంద్రములు స్థాపించబడినవి. కాబట్టి యీ కేంద్రములలో నొకటి యిక్కడ రద్దుచేసి వేరొక కేంద్రమును బెజవాడలో స్థాపించేయగానుట నమృతద్రోహము తప్ప వేరొకాదు. బెజవాడ విద్యాకేంద్రముగా నుండుటకు అన్వయమైనది. చారిత్రకప్రసిద్ధిగాని విజ్ఞానాభివృద్ధిచేయునదియందైనట్లుగా సాంప్రదాయ ప్రశస్తిగాని బెజవాడకులేవు. కాబట్టి యీ విశ్వవిద్యాలయ కేంద్ర మొకటి ప్రతిష్ఠించబడిన ప్రదేశమునకే యీ విశ్వవిద్యాలయ కార్యస్థానమును బెజవాడనుండి బదిలీచేయవలె. ఇప్పుడున్న మూడు కేంద్రస్థానములలో ఏ కేంద్రమునకు చర్చనీయము అనువిషయమై చర్చించ నవసరములేదు. ఏదై ఏమందిచే. ఎవరైనను ఈ ప్రకారము ప్రతికేంద్రమును ఒక్కొక్క విశ్వవిద్యాలయముగా పరిణమించినప్పుడు ఒక్కొక్క కార్యస్థానమును కలిగియుండవలయును. గదా! కనుక యీ కార్యస్థానమును ఏ కేంద్రమునకు మార్చవలయుననువిషయమై చర్చచేయక గవర్నమెంటువారిచే నిర్ణయించనియ్యవలెను.

యీ బార్లీ నీళ్లనే త్రాగండి

యీ బార్లీ నీళ్లని మీరు దినమున్ను భోంచేసితే మీ కడుపులో వుండే పేగులున్ను అన్నియు సరిగావుండును; మీరు నిండాబలము గలిగి, వారుగావుండురు. ఎంతకాలములో యీ పానకముతోటి, నిమ్మపండు రసమున్ను అయిసున్ను కలిపి భోంచేసితే ఆరోగ్యమున్ను సుఖమున్ను, వుండును రాబిన్సన్ బార్లీను తీయండి. చెత్తలుకలిపిన సాధారణ బార్లీను చూచుటకు కంటికి పగులుగా వుండుటకు చాక్ పొడి కలిపిన బార్లీని తీయవద్దండి, రాబిన్సన్ బార్లీ శీఘ్రముగా వుడికిపోవును. అదిచేతితో తాకక చేయబడినది.

ROBINSON'S PATENT BARLEY

రాబిన్సన్ బార్లీని తీయండి.

ఈ ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము బోధనాపీఠ మై యుండవలెననియు యీ విశ్వవిద్యాలయమున కికముందు క్రొత్తకళాశాలలను ఊరక యనుబంధించరాదనియు ఇప్పుడు తెలుగుజిల్లాలలోనున్న కళాశాలలనుగూడ సామాన్య బి. యే. డిగ్రీవిద్యాలయములను సాహిత్యము ప్రకృతిశాస్త్రములనుమాత్రమే అర్జుమైన కళాశాలలుగా ఆమోదించి అనుబంధించవలయుననియు ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయపు కమిటీవారు మొట్టమొదట తీర్మానించియుండిరి. కాబట్టి వారియుద్దేశమునకు అనుగుణ్యముగా వ్యవహరింతులకై, విశ్వవిద్యాలయచట్టమునందు యీసవరణ అవసరమైయున్నది.

1927 సెప్టెంబరు 15 నెంబరు బిల్లు

ప్రతిపాదకులు:—అయ్యదేవర కాశేశ్వరరావుగారు.

సవరణ:—ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ చట్టములోని 6-వ క్షేత్రములోని 3-వ క్లాజులో "రాజమహేంద్రవరము" అను మాటకు బదులుగా "బెజవాడ" అనుమాట చేర్చవలెను.

కారణములు:—1925 సెప్టెంబరు ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ చట్టము ప్రకారము బెజవాడ యీ విశ్వవిద్యాలయమునకు కార్యస్థానముగా చేయబడినది. ఈ విశ్వవిద్యాలయ చట్టము శాసనసభలో ఆమోదింపబడుటకు పూర్వము జరిగినచర్చ ముగియ నప్పుడు అన్ని రాజకీయక్షుల నాయకులను బెజవాడ విద్యా కేంద్రముగాకూడ చేయబడవలెనని యాశీర్వదించిరి.

1926 డిసెంబరు నెలలో బెజవాడలో జరిగిన ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ సెనెటు సభలో బెజవాడ విద్యాకేంద్రముగా చేయవలయునను తీర్మానము చేయబడినది.

కృష్ణాతీరముందున్నట్టియు, ఆంధ్రదేశమునకు మధ్యస్థమై యున్నట్టియు బెజవాడ విశ్వవిద్యాలయ కార్యస్థానముగా నుండుటకెంతయు తగియున్నది. బెజవాడను కేంద్రముగాచేసినయెడల యిచటి క్రైస్తవ పాదరిసంఘములవారందరునుచేరి కొన్ని లక్షల ద్రవ్యముతో సలక్షమైన కళాశాలను నిర్మింప నుద్యుక్తులైయున్నారు. విశ్వవిద్యాలయ కార్యస్థానము విద్యాకేంద్రముగాకుండుట విపరీతము. చైను చా నె న్ని రు గారి యొక్కయు, సె నె టు స భ యొ క్ క యు

క్రైస్తవ క్షులకు పాత్రమై విశ్వవిద్యాలయ విజ్ఞాననిలయము తీర్మానముచే పెంపొందవలయును.

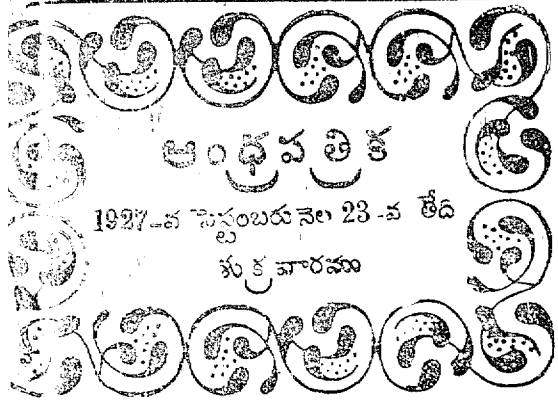
విశ్వవిద్యాలయ గ్రంథాలయము బెజవాడలో నెలకొల్పబడినది. రాజమహేంద్రవరమునకు బదులుగా బెజవాడ కేంద్రము చేయబడవలెనని సిండికేటువారిటీవల తీర్మానముచేసిరి. ఈ తీర్మానము చేయుటవల్ల విశ్వవిద్యాలయ కేంద్రములు మూడుమాత్రమే యుండవలెనను సూత్రము మరింతపీఠపరచిరి. ఇంతమాత్రముచేత రాజమహేంద్రవరములోని ఘనమైన కళాశాలను ఎత్తివేయవలసిన పనిలేదు. క్రొత్తగా ఏర్పాటుచేయబడు విశ్వవిద్యాలయములు విశాఖపట్నము అనంతపురముల పెంపునకు భంగములేకుండా బెజవాడలో మాత్రము నెలకొల్పబడును. స్వాభంగారి నివేదికలో గూడ విశాఖపట్నం, బెజవాడ, అనంతపురములు మాత్రమే అనుమతమైన కేంద్రములుగా పేర్కొనబడియుండెను.

1927 సెప్టెంబరు 16 నెంబరు బిల్లు

ప్రతిపాదకులు:—సి. రామసోమయాజులగారు.

సవరణ:—ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ చట్టములోని 3-వ క్షేత్రములోని 2-వ క్లాజులోని బెజవాడ అను మాటను తీసివేసి దానికి బదులుగా రాజమహేంద్రవరము అనుమాట నుంచవలెను.

కారణములు:—బెజవాడలో ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ కార్యస్థానమును నెలకొల్పుటవల్ల ప్రజలలో అసంతృప్తి కలిగినది. సెలెక్షుకమిటీవారు చాలా యోచనచేసినమీదట రాజమహేంద్రవరమే విశ్వవిద్యాలయ కార్యస్థానము తగిన ప్రదేశమని నిర్ణయముచేసియుండిరి. ధీశక్తి ప్రతిభావిశేషములవల్ల సంఘ సంస్కరణములందును సాహిత్యవికాసము వల్లను గత శతాబ్దారముందు విజ్ఞాననిలయమై అర్వాచీన ప్రాచీనకాలములందును ప్రశస్తిగాంచి, విశ్వవిద్యాలయకార్యస్థానమునకు వలయునితరయర్హులగు అంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ కార్యస్థానమున కెంతయు తగియున్నదని యూహించబడినది. సెలెక్షుకమిటీవారి నిర్ణయమునకు వ్యతిరేకముగా శాసనసభలో రాజమహేంద్రవరమునకు బదులుగా బెజవాడలో కార్యస్థానము నిర్ణయించబడుట ప్రజలకు విషాదకర విషయము.

ఆంధ్ర పత్రిక

1927-వ సం., సెప్టెంబరు నెల 23-వ తేది

శుక్రవారము

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ నివేదిక

1926-27 సంవత్సరపు ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ నివేదిక 1926 సంవత్సరపు ఏప్రిలు 26 వ తేదీనుండి 1927 సంవత్సరపు జూన్ 30 తేదీవరకు చేకూరిన అభివృద్ధిని సూచించుచున్నది. ఇదియే విశ్వవిద్యాలయ నివేదిక యగుటచే దీనిని చదువుటకు కుతూహలము పొడముకపోదు. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ స్థాపనవలన విద్యావిధానమందు అద్భుత మగు మార్పు జరుగు ననియు, నూతనశక మారంభమగు ననియు, నూతన విశ్వవిద్యాలయము ఇతర విశ్వవిద్యాలయములకు మార్గదర్శకమగుననియు నువ్వి ఖచ్చితవారికి మాత్రము ప్రథమ నివేదిక ఆశాభంగము కలిగింపక మానదు. ఒక్క సంవత్సరములో సత్వరాభివృద్ధి గలుగునని ఊహించుట ప్రమాదమే యయినను ముందయినను త్వరితముగ నభివృద్ధి గలుగునను నాశ పాడమకున్నది. విశ్వవిద్యాలయాదర్శములు సఫల మగు సూచనలు గనుపించుచున్నవి. విశ్వవిద్యాలయోపాధ్యక్షులు, విద్యాశాఖయందు విశేషానుభవము గడించిన మేధావులు. అట్టివారు దొరకుట విశ్వవిద్యాలయమున కదృష్ట మని ఎంచుచున్న. అయినను ఒక్కరివలన నెంతపని జరుగును? ప్రభుత్వమువారు తగిన ధనసహాయము నింతవరకు జేయలేదు. నూతన విధానమును కొనసాగించు నిమిత్తము ఎట్టి సాహసకార్యమును తలపెట్టుటకును ఉపాధ్యక్షునికి వీలు గలుగుటలేదు.

విశ్వవిద్యాలయమున కర్మస్వాతంత్ర్యమున్న గాన, తనవ్యక్తిత్వము జూపజాలదు. అట్టి స్వాతంత్ర్య మొకను చేకూరలేదు. విశ్వవిద్యాలయము నకు గల డబ్బు మామూలు ఖర్చులకు మాత్రము సరిపోవుచున్నది. 100900 రూపాయల సామాన్యపు రాబడిలో రు 89861-15-8 లు నివేదన సంవత్సరమున ఖర్చయ్యెను. సిబ్బందికిని, ప్రయాణ భత్యములకును, సామానుకును, అచ్చుకును, అద్దెమున్నగువాని క్రిందను ఖర్చుచేయబడెను. ప్రభుత్వమువారు లక్షరూపాయల గ్రాంటు నొసగిరి. సంవత్సరాంతమున రు 1,038-0-4 లు నిలువ మిగలెను. కళాశాలా సాంఘికవిశ్రాంతమునకు బోయినందుకు, ఉపాధ్యక్షులు ప్రయాణ భత్యమును దీసికొనిరనియు, ఇట్టి పనులకొరకు భత్యమును దీసికొనుటకు వీలగునో లేదో సందేహము, ఆడిటు రిపోర్టు చెలుపుచున్నది. పరీక్షల అక్కోంటుకు, పరీక్షల రుసుములు చేర్చబడెను. 5457 రూపాయలు నివేదనసంవత్సరమున రాగ, రు 13855-6-0లు ఖర్చయ్యెను. ఇవిగాక ప్రశ్నపత్రముల భర్తీనవారికి రు 5240-14-0 లు చెల్లింపబడెను. విశ్వవిద్యాలయమున కిచ్చిన ధానములును, ఇతర

రుసుములును ఫౌండేషను అక్కోంటు క్రింద జేర్చబడెను. దీనిక్రింద చేకూరిన రాబడి రు 90875-11-7 లు. గంటూరు జిల్లాబోర్డువారు ఇరవదివేల రూపాయల నింతవర కిచ్చిరి. వీరు వాగ్దానముజేసిన మొత్తము లక్ష రూపాయలు.

కృష్ణాజిల్లా బోర్డువారు మూడు లక్షల రూపాయలను వాగ్దానముజేసియు, నివేదనసంవత్సరము నందు కొంతయయినను చెల్లింపక బోవుట శోచనీయము. విశ్వవిద్యాలయ కార్యస్థానము కృష్ణామండలమునం దుండగ, జిల్లాబోర్డువారు సామూహికచెల్లింపుటకు సుప్రీజేయుటవలన, ఇతరులకు నిరుత్సాహము గలుగుట సహజము. ఫౌండేషన్ అక్కోంటు క్రింద ఇంపీరియల్ బ్యాంకులో రు. 2544-3-6 ల నిలువసామూ గలదు. ప్రభుత్వపు సెక్యూరిటీలలో 1,11,600 రూపాయ లుంచబడెను. ఇవి ఇంపీరియల్ బ్యాంకు వారికి దాచుట కీయబడెను. ఎండామెంటు అక్కోంటుక్రింద రు 136810-13-2 లు, ప్రభుత్వపు సెక్యూరిటీలలో నుంచబడెను. ఇంతవరకు ప్రభుత్వమువారు చేసిన సహాయము గాని, ప్రజలు గావించిన సహాయము గాని, అల్పమనిచెప్పవచ్చును. విశ్వవిద్యాలయప్రతిష్ఠాపనకుదగిన ధనసహాయమింతవరకు లభింపలేదు. విద్యావిధానము కొరకు జేయవలసినపని యెంతయో గలదు. దేశభాషామూలకవిద్యను గలుపుటకు, గ్రంథములను ప్రచురింప వలయును. పరిశోధన కేర్పాటుల గావించవలయును. సాంకేతికవిద్యను నెలకొల్ప వలయును. విశ్వవిద్యాలయమును నూతనశత్రుల ననుసరించి సర్వాంగసామ్యము గలదిగ జేయవలయును. ప్రస్తుత సమయమున విశ్వవిద్యాలయ సభ్యులు స్థలముల తగాదాలో నిమగ్నులై యున్నారు. ప్రభుత్వము వారు ఉపేక్ష వహించుచున్నారు.

ఏవిషయమునను ఇంకను స్థిరత్వ మేర్పడలేదు. తుదకు కార్యస్థాన మెక్కడోయని కూడ సందేహ మేర్పడినది. ఇట్టి సందిగ్ధస్థితిలో అభివృద్ధి నాశించుట కవకాశము గనుపింపదు. విశ్వవిద్యాలయోపాధ్యక్షులు, నివేదిక కొకపీఠికను వ్రాసి, ఇప్పు డెట్టి యభివృద్ధి చేకూరెనో, ముందు ఎట్టి కార్యక్రమము ననుసరించుట మేలో, పరిస్థితు లేవిధమున నున్నవో, ఆంధ్రుల యుపయోగముకొరకు దిజ్ఞాత్రముగ వివరించిన బాగుండెడిది. కేవలము అప్పడప్పడు జరిగినవిషయములనుమాత్రము నివేదికలో వివరించుట వలన, ప్రస్తుతస్థితిని గ్రహించుట కందరకును సాధ్యపడదు. ప్రభుత్వపరిపాలనపు రిపోర్టులలో, నట్టిపీఠిక చేర్చబడును. నివేదనసంవత్సరమునకు పిమ్మట జరిగిన విషయములను గూడ దీనియందు పొందుపరుపవచ్చును. విశ్వవిద్యాలయచట్టముక్రింద, బాబ్బిలి మహారాజుగారిని మొదటి ప్రోఫెసరుగ, ఛాన్సలరుగారు నామినేటు జేసిరి. ఆంధ్ర సంస్కృత విజ్ఞానాభివృద్ధికై, వీరు విశ్వవిద్యాలయమునకు లక్ష రూపాయల నొసగిరి. వీరికి మాతృభాషపై గల గాఢాభిమానమున కిది నిదర్శనము. మాతృభాష ద్వారా విద్యను నేర్పవలయు నని, వీరిచ్చిన గంభీరోపన్యాసమును మరువ వీలులేదు. ఇంతియ గాక రెండువేల రూపాయలను బంగారు పతకమునిమిత్త మొసగిరి. ఇట్టి గాఢాభిమాని మరణము, ఆంధ్రులకు తీరని విషాదము గలిగించెను.

1927 సంవత్సరము ఏప్రిలు 29 వ తేదీన వీరు జీవయాత్ర చాలించిరి. మరణమునకు పూర్వము ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమునకు ధనసహాయము జేసి ప్రోత్సాహపరుపవలె నని, వీరు సోదరజమిందారులకు హెచ్చరికజేసిరి. వీరిహితవాక్యములను ఇతర ధనికులెల్లరును అనుసరించుట మేలు.

బాబ్బిలి మహారాజుగారి స్థానమున, దానకర్ణులును విద్యాభోజులునగు పీఠికాపురసంస్థానాధీశుడు నియమితు డగు తెంతయు శుభచిహ్నము. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయాభివృద్ధికై వీరు యావచ్చుకీని వినియోగించెదరని నమ్మెదము. నివేదన సంవత్సరమున, సినేటుసభలు రెండుజరిగెను. సినేటు సభా ప్రారంభ మహోత్సవమును, ఛాన్సలరుగారు గవర్నరుగారు రత్నవైభవముతో 1926 సంవత్సరము ఆగస్టు 30 వ తేదీన జరిపిరి. ఆ సమయమున, వీరిచ్చిన యుపన్యాసము మాతృభాషాభిమానులకు కొంత నిరుత్సాహము గలిగించినను, ఉపాధ్యక్షుని ప్రసంగమును, ప్రోఫెసరులగుగారి ప్రసంగమును మాత్రము ఉత్తేజకముగనుండెను. ఉపాధ్యక్షులు విజ్ఞప్తిని చక్కగ వివరించిరి. ప్రోఫెసరులగుగారు, మాతృభాషాభిమానమును బాగుగ వెల్లడిజేసిరి. దురదృష్ట మేమన. సినేటుస్థాపన జరిగిన సంవత్సరము పైకాల మయినను స్థలనిర్ణయము జరిగినను, ఇంతవరకు సినేటు భవనము నిర్మింపబడలేదు. ఇంకను అద్దె ఇండ్లలోనే సినేటు సభలు జరుగుచున్నవి. ఎంతకాల మింకను గడుపవలయునో తెలియకున్నది. 1926 సంవత్సరము డిసెంబరు పదియవతేదీన జరిగిన సినేటుసభలో బెజవాడను మరియొక కేంద్రముగ జేయవలయునని తీర్మానింపబడెను. ఈ తీర్మానము ప్రభుత్వమువారి కంపబడె ననియు వారిప్రత్యుత్తరము నిరీక్షింపబడుచున్నదనియు నివేదిక చెలుపుచున్నది. ప్రభుత్వము వారికిని ఉపాధ్యక్షునికిని మధ్య జరిగిన ఉత్తరప్రత్యుత్తరముల నితకుముందు ప్రచురించి యుంటిమి. ప్రభుత్వమువారు సినేటు సభవారి తీర్మానము నంగీకరింపక మూడు కేంద్రములు మాత్రమే యుండవలయుననియు యీసంఖ్యను పెంచుటకు వీలులేదనియు చెలుపుటవలన అనవసరవివాదము పెరిగి విశ్వవిద్యాలయాభివృద్ధి కడ్డు గలుగ జేయుచున్నది. ఉపాధ్యక్షులు సూచించినటుల మూడుశబ్దమునం దేమి మాహాత్మ్యముగలదో తెలియకున్నది. ప్రభుత్వము వారి పట్టుదలవలన రాబోవు శుక్రవారమునాడు జరుగు సినేటుసభలో నేమి, అక్టోబరు నెలలో జరుగు శాసనసభలో నేమి, స్థలముల తగాదా ప్రాముఖ్యము వహింపగలదు.

నివేదన సంవత్సరమున అకడెమిక్ కౌన్సిలు సభలు మూడు జరిగెను. విద్యావిధాన నిర్ణయముగూర్చి ఇంకను ఆలోచనలతోనే కాలము గడచుచున్నది. దీనిని నిర్ణయించి కొనసాగించుట ఎన్నడో తెలియలేదు. కడచిన అక్టోబరు 1 వ తేదీన జరిగిన అకడెమిక్ కౌన్సిలు సభలో విద్యావిషయక సంఘము లేర్పరుపబడెను. సిండికేటు సభలారు జరిగెను. మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయమునకు శాసనసభలో ప్రాతినిధ్యము గలదు. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునకు గూడ నిట్టిప్రాతినిధ్యము నొసగవలయు నని ఉపాధ్యక్షులు కోరిరి గాని, క్రొత్త

శాసనసభ గూడిన పిమ్మట యీవిషయ మూలో దింపబడు నని, ప్రత్యుత్తర మీ య బ డె ను. కొత్త శాసనసభ ఏర్పడిన పిమ్మట మరల నడుగగ, ప్రాతినిధ్య మవసరములేదని గవర్నరుగారు బదులు జెప్పిరి. ఇట్టి ప్రత్యుత్తరము ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ మునకు న్యాయనావాదించుచున్నది. సికేటుసభ వారీవిషయము నింతటితో విమవరని ఎంచెదము. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునకు విచ్చి కడళము నేర్ప రచు విషయమున గూడ ప్రభుత్వమువారు అను కూలముగ జవాబియలేదు. విశ్వవిద్యాలయమునకై తయారయిన చిహ్నము, తత్ప్రతిష్ఠాపనా గౌరవ మన కెంతయు తగియున్నది. సిండికేటువారు విశ్వ విద్యాలయాదర్శవాక్యము "తేజస్వినావధీత మస్తు" అజ్ఞయింపలేనని నిర్ణయించిరి. ఆంధ్రయానివర్సిటీ అనుపదమును "ఆంధ్రవిశ్వకళాపరిషత్తు" అని యను వదంపవలయు నని, తీర్మానించిరి. వీరితీర్మానము ననుసరించి విశ్వవిద్యాలయచిహ్నమును తయారు జేసిన కవుతా రామమోహన శాస్త్రిగారి కళా వైపుణ్య మెంతయు మెచ్చదగియున్నది. సిండికేటు వారు దీని నామోదించి, ఆంధ్రజాతీయచిహ్నము నేర్పరచి కృతకృత్యు లయిరి. ఇట్టి జాతీయ చిహ్న ము నేర్పరచుటలో, ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమే ఇతర విశ్వవిద్యాలయములకు మార్గదర్శక మయినది.

అంతర్జాతీయ సమావేశమునకు విశ్వవిద్యాలయ ప్రాతినిధిగ హాజరగుటకు పట్టికరుగారు నియ మితులయిరి. ఓరియంటలు సమావేశమునకు, రంగా చార్యులుగారు విశ్వవిద్యాలయ ప్రాతినిధులుగ నంప బడిరి. ఆంధ్రదేశమున వ్యవసాయకళాశాల లేక బోవుట గొప్ప కొరతగ నున్నది. ఇట్టి కొరతను తీర్చవలెనని, సికేటు సభవారు గోరగ, వ్యవసాయ విచారణ సంఘమువారి నివేదిక వెలువడువరకు వేదీయుండవలె నని ప్రభుత్వమువారు తెలుపుట చోద్యము. వ్యవసాయకళాశాలా స్థాపనవిషయమై భేదాభిప్రాయముండ వీలులేనపుడు, దీనికిని కమిషను రిపోర్టుకును సంబంధమేమిగలదో తెలియ కున్నది. విశ్వవిద్యాలయ చారిత్రమునం దెంచ దగిన విషయము గ్రంథాలయస్థాపనము. గ్రంథాలయమును బెజవాడలో స్థాపించుటకు సికేటుసభ వారు నిర్ణయించిరి. మధ్యరాష్ట్ర శాసనసభ్యులును, ఆంధ్ర ప్రముఖులును, ప్రసిద్ధ దాతలు నగు రా. బి. డి. లక్ష్మీనారాయణగారు ఆంధ్రమాతను మరువక అమూల్యముగ గంధ సముదాయమును విశ్వవిద్యాలయమున కొనిగి, ఆంధ్రుల కృతజ్ఞత కెంతయు పాత్రలయిరి. తేకు మల్ల రాజగోపాల రావుగారును పెండ్యాల సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రిగారును కొన్ని గ్రంథముల నొసగిరి. విశ్వవిద్యాలయమునకు పలువురు పతకముల నొస గియు ఇతర ధనసహాయము జేసియు తమ యభి మానముజూపిరి. కాని ఇంతవరకు చేకూరిన సహాయ మత్యల్ప మగుటచే ఆంధ్రదేశధనికు లందరును ముందునకు వచ్చి విశ్వవిద్యాలయప్రయోజనమును స్మరింప జేయుటకై శక్తివంచనలేక తోడ్పడుట యవసరము. 1927 వ సంవత్సరమున గూడ బుట్టికర్మలేషను పరీక్షను స్వంతముగ జరుపు నుటకు సిండికేటుసభవారు సిద్ధపడలేదు. కాని కొర కెంతవరలో నేర్పాటుజేసిన సంఘమేలు.

1927-28 సంవత్సరపు బడ్జెటు ఎప్పిమేట్లను సికేటు సభవారామోదించినను ప్రభుత్వమువారు రామొత్త మును శాంక్షను జేయకబోవుటచే బడ్జెటును తిరిగి మార్చవలసి వచ్చెను. ప్రభుత్వమువారు విశ్వవిద్యాలయముపట్ల ఎక్కుడు ఉదారముగ ప్రవర్తించిన మేలుగ నుండెడిది. విశ్వవిద్యాలయపు పరీక్షల రుసుములను ప్రభుత్వపు ట్రెజరీలు తీసికొని బ్యాంకుకు పంపుట కేర్పాటు జేయవలయు ననిసిండికేటు వారు గోరినను ప్రభుత్వమువారు మొదట సంగీకరిం పకబోయినను, పిమ్మట సంగీకరించిరి. ప్రభుత్వనివేదిక యంతగ ప్రోత్సాహకరముగ లేకున్నను, రాబోవు నివేదిక సత్వరాభివృద్ధిని వెల్లడి జేయుననియు, ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము దినదినాభి వృద్ధిగాంచి ఆంధ్రుల యభిమానాదరముల బడయు ననియు, నమ్మెదము.

కెనియాగవర్నరు ప్రసంగము

కెనియా గవర్నరుగారు సర్ ఎడ్వర్డు గ్రిగ్గగారు అక్కడి శాసనసభలో జేసిన సంపూర్ణప్రసంగ మిప్పుడు చేరినది. భారతీయులకు గలిగిన యనుమా నముల నిదివృద్ధిజేయగలదు. గ్రిగ్గగారి ముఖ్యోద్దేశ్యము, శ్వేతరాజ్యమును వృద్ధిజేసి, భారతీయుల యొక్కయు, కెనియా ఆదిమనివాసులయొక్కయు హక్కులు తగ్గించుటయని, వారి ప్రసంగము తెలు పకనే తెలుపుచున్నది. నయిరోబీకి సంబంధించినం తవరకు ఫీతాము రిపోర్టు సూచనల నిదివరకే కాలనీల మంత్రిగా రామోదించినటుల, గ్రిగ్గగారు సూచించిరి. మొంబాసా విషయమై భారతీయులలో అసంతృప్తి ప్రబలెనని, గ్రిగ్గగారు రెరుగుదురు. సహేతుక మగు విమర్శనమును ప్రభుత్వమువారు విచారించెద రని వీరు తెలుపు చున్నారు. కాని, ఇట్టి వాగ్దానముల కెంతవిలువ గలదో యూహింపవచ్చును. తూర్పు ఆఫ్రికా విచారణ సంఘము నందు భారతీయులు సభ్యులుగ లేరని, కెనియా భారతీయు లెంతయో గుండుచున్నటుల దెలియు చున్నది. రాజప్రాతినిధి గారి ప్రసంగము కెనియాభారతీయులలో సంతృప్తి గలుగజేసెను. తమను రక్షించువా రెవరును లేరని నిరాశజెంది, వారు అసంతృప్తి జెందుట వింతకాదు. "నేటిపు"లకు ప్రత్యేకముగ భూముల నేర్పరుపవల యునని గ్రిగ్గగారు చేసినసూచనను గమనించుచో, తెల్లవారు ఇతర భూముల నాక్రమించెద రనియు, కెనియా దేశవాసులు మాత్రము తమ కేర్పడిన ల సరిహద్దులను దాటి రా గూడదనియు తేలును. ఈతీరున, కెనియావాసులకే తమదేశము లో స్వేచ్ఛలేకుండు అంతవంతయో దెలుపనక్కర లేదు. తెల్ల భూముల నియు నల్ల భూముల నియు విభాగించుట వలన, ఉభయ జాతులకును శాశ్వతవిభాగ మేర్పడును. నక్రమ పరిణామమున కిది యనుకూలము గాజాలదు. తూర్పు ఆఫ్రికా విచారణసంఘము నేర్పరుచు నుద్దేశ్యము, తెల్లవారి పలుకుబడిని వృద్ధిజేయుటయే యనుటకు సందియములేదు. ఇట్టి విమర్శనముల గావించినవారు లేకపోలేదు. తూర్పుఆఫ్రికాను శ్వేత భూమిగ జేయుతలంపుగలదను విమర్శనమును కెని యా గవర్నరుగారు చులకనజేసిరి. ఇంగ్లండు నుండి వచ్చిన విదేశీయులు కొలదిమందికి సర్వాధికారము నిచ్చుట పాడి గాదను విమర్శనమునకు,

గ్రిగ్గగారు రిచ్చిన జవాబు చోద్యముగ కనుపించును. తెల్లవారల సంఖ్య ముఖ్యము గాదట. వారి శీల మును, విద్యయు ముఖ్యములని గ్రిగ్గగారి తలంపు. కెనియాకు స్వపరిపాలనము నిచ్చు తలంపు గ్రిగ్గ గారి ప్రసంగమునందు స్పష్టముగ కనుపించును. ఇర్విను ప్రభువుగారి యూహ సరి యని తోపదు. కెనియాకు స్వపరిపాలన మనిన వర్ధమేమి? తెల్లవారికి స్వపరిపాలన మనియే. ఇతరజాతులవారిపై వీరు రాజ్యము నేయుచుందురు. శాసనసభలలో అనధికారు లధికసంఖ్యాకులుగ నుండవలెననియు, నేటి పుల వ్యవహారములను శాసనసభవారే నిర్వహింప వలయుననియు గ్రిగ్గగారు, స్పష్టపరచిరి. గ్రిగ్గ గారు శాసనసభలో సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమును సమ ర్థించుచున్నారు. ఇట్టి ఏర్పాటు లేకున్నచో యూరపి యనుల కధికప్రాతినిధ్యము లభింపజాలదు. తూర్పు ఆఫ్రికాలో ప్రత్యేకప్రాతినిధ్య మత్యావశ్యక మని యు, ఈ ఏర్పాటును తొలగింప వీలులేదనియు గ్రిగ్గ గారు చాటిరి. తెల్ల నాగరికమే నేటిపులను చక్క బరువగలదట. భారతీయులు అనవసరముగ పోరా డక తమకు తోడ్పడవలయు నని గ్రిగ్గగారు విన్న విించిరి. జాతివైషమ్యమును జూపవలదని వీరినికోరిరి. కాని జాతివైషమ్యమును ఎవరు చూపుచున్నారో దెలుప నక్కరలేదు. గ్రిగ్గగారి ఏర్పాటులు జాతి ద్వేషమును పెంచుటకే తోడ్పడగలవు. వీరియూహ ప్రకారము ఎట్టి యవమానములు తటస్థించినను భారతీయులు మారుమాటాడక భరింపవలసి యుందురు. ఇకనయినను ఇండియా ప్రభు త్వమువారు చురుకుదనము జూపి కెనియా భార తీయుల తేమమును కాపాడుటకు యావచ్చుక్తిని భారబోయనిచో భారతీయుల దుర్దశ వర్ణనాతీత మగు నని గ్రహింపవలయును.

కావేరి వటదలు

మాయవరమునందు గట్టు తెగిపోవుట

మాయవరం, సెప్ట. 22—గతరెండురోజులనుండి కావేరి వరదలు వచ్చినవి. నిన్నరాత్రి పెద్దవర్షము పడుటచే మాయ వరమునందు విశ్వనాథస్వామి కోవెలకు కొంతమారములో దక్షిణ తీరమున గట్టు కొట్టుకొని పోయినది. సముత్పేదలు తాళి ల్లారు తదితర అధికారులు యీ 20 అనుగుల గండిని బాగుజేయు టకు చాల ప్రయత్నము జేయుచున్నారు. సేడు సాయంకాల ము 6 గ పూర్తికాగలదు. పి.వెంకటేశ్వర శాస్త్రిగారు కావేరి నీటిమట్టము 3 అడుగులు తగ్గించబడెను. (ప్రీ తెను)

తూర్పు ఆఫ్రికా సంఘము

భారతీయసభ్యునికొరకు ఆందోళన

బొంబాయి, సెప్ట 22—ఇండియను డెయిలీ మెయిలు జాంజిబారు విలేఖరి యిట్లు కేవలనార నంపెను. తూర్పు ఆఫ్రికానుగూర్చి రాయబారవ్యయనకు వైస్రాయిగారి సంగి న జవాబు చాల ఆందోళనకు కారణ మగుచున్నది. విచారణ సంఘమునందు భారతీయ సభ్యు నెవరిని నియమించు నదియు వెంటనే దెలుపవచ్చుచో నిచ్చుటి భారతీయుల నితిని సంఘము వారికి దెలియజేయుట దు సరమునను.

జాంజిబారు వాయిసు పత్రికా సంపాదకుడు యిట్లుజెప్పె ను. "భారతీయ సభ్యుని పేరు ప్రకటించబడకుండుననియిచ్చుట వింతవాదులగు భారతీయులగుగూడ చాల ఆశాభంగము కలుగు చున్నది. అతివాదు లప్పుడే ఆగ్రహానికితులగుచున్నారు. వారి ని కొంతింపరచుట బహు కష్టము. (ప్రీ తెను)

విదేశవార్తలు

సింగపూరు నౌకాశయము

నూజిలందు ఖర్చును కొంతవరకు భరించుట

ప్రతివత్సరమునకు ఆదాయము

వెల్లింగ్టన్, సెప్టెంబరు 21:-ప్రభుత్వమువారి నౌకాశయమున నూజిలందు ఖర్చును కొంతవరకు భరించుట ప్రతివత్సరమునకు ఆదాయమును నిమిత్తము ఇచ్చు ఏర్పాటులను ప్రతినిధిపథకం రంగీకరించిరి. 51 మంది అనుకూలము 10 మంది ప్రతిపక్షము. నూజిలందు నౌకాశయమును మనవి 1 కి 10 పిల్లలను పడునని ప్రధానామాత్యుడు కోట్లుగారనిరి.

చాలామంది వర్తకపు మార్గములు వ్యాపించియున్నవి. వాటిని గాపాడుటకు వలయు ఖర్చులో సామ్రాజ్య నౌకాశయము భారములో కొంత భరించవలసియున్నదని నూజిలందు ప్రధాన మంత్రిపుంగవుడు కోట్లుగారు శత్రువులుపై బడకుండా ప్రవేశదెట్టు సామ్రాజ్యవిధానములో నూజిలందుగూడ తేరవలెననిరి.

కొంతసేపకాలము బ్రిటన్లెంతయు పాటుబడినది అందులకు గర్హించవచ్చు. కాని ఈవిషయమై బ్రిటను తన ఆదర్శమునుండి బానిసానినందరి హేలందుగా రనిరి.

నౌకాశయము జపానుకు విరోధముగ నుండదని కోట్లుగారు. జపాను యుద్ధములో జేసిన నేప ఇంకను కండ్లకు గన్పించుచున్నదనిరి.

ఇండిసిరు, కొడుకు శిక్షితులు

రెండులక్షలరూపాయలను మోసముచేసి గడించుట

లండన్, సెప్టెంబరు 21:-జోసెఫ్ ఎస్పయినలు అనువాత డౌక్ ఇండిసిరు. 55 సంవత్సరములు. మోసగించి 200000 పౌనులకు సంపాదించుటకు కుట్రబుట్టెనని నాలుగు సంవత్సరములు ద్వీపాంతరవాసమును విధించిరి. ఇందులో చేరినందులకు ఆతని కొడుకునకు 9 నెలలు శిక్షను విధించిరి.

దీనిని జూచి అయిన ప్రజలు విచారించినగాని ఎవరైన సామ్య నీయవలెననిగోర ఇవ్వకుండు గాకయుని కోర్టువారు హెచ్చరించిరి. అట్లు వారు విచారించి యున్నచో జోసెఫ్ అప్పీలుగారు ఇదివరలో మూడుసార్లుయు శిక్షితులై నాచునియు రెండుసార్లుయు దివాలా దీసిననియు గ్రహించి యుండక పోవనిరి.

అమెరికను నైనికులు

వెర్డ్ నందర్శించుట

వెర్డ్, సెప్టెంబరు 21:-వెర్డ్ నకు జోయిన అమెరికను నైనికులను వారి నేనావి పేరిషింగుగారిని పోయింకేరుగారెంతయు కొనియాడిరి. యుద్ధములో యునైటెడ్ స్టేట్స్ జేసిన మహావీర్యమును మరణముననిరి. ప్రాంతుకు యునైటెడ్ స్టేట్స్ యెడతెగని స్నేహము వర్ధిలు గాకయనిరి.

సర్ వి. సానూసుగారి పయనము

ప్రతికూలవాతావరణముచే ఆలస్య మగుట

రస్సి, సెప్టెంబరు 21:-సానూసుగారు వెన్నిసును సేటిసానుకాలము చేరద రనుకొననున్నారు. అల్పసర్వతమును దాటిరి. వాతావరణము అనుకూలముగ లేకపోవుటచే యెక్కువ కాలమినచ్యేను కొంతవరకు.

రస్సి, సెప్టెంబరు 22:-సానూసుగారు సాయంకాలము 5 1/2 గంటలకు సుకీతముగ వెన్నిసుజేరిరి. ఆదివారము జరుగు 'షిడారుకప్పు' పోటీలో బ్రిటిషుప్రతినిధిగ నుండురు. ప్రతిదినము ఇటలీ బ్రిటిషు పోటీదారులు పరిశ్రమ చేయుచున్నారు. ఆఖరు నాటికి ముందుగ నే ఎవరికి వారు జయింతుమన్నారు.

కొంతసేపకాలమును దెలుపుటకు 2000 మార్కులను ఇచ్చిరట.

రషియాలో గూఢచారుల శిక్షలు

ముద్దాయిలు నేరము లొప్పుకొనుట

మస్కో, సెప్టెంబరు 21:-బార్బనెవు, పల్స్కిగార్లు తాముగూఢచారులుగ పనిచేసితిమనియు దౌర్జన్యమునకు పంపి దులెతిమనియు ఒప్పుకొనిరట. క్యామెవు, ఆదార్క్స్ గార్లు గూడ ఒప్పుకొనిరి గాని దౌర్జన్యమునకు గడంగ లేదనిరి.

పిన్ ండు గూఢచార ప్రచారక ఏజంటునుండి 2000 మార్కులను దీసికొన్నట్లు బావుసావు ఒప్పుకొనెను.

జర్మను వైమానికుడు జపాను కేగటం

అంగోరా, సెప్టెంబరు 21:-జర్మను వైమానికుడు కోయినెక్కిగారు నేటియుదయము 8 1/2 గంటలకు అంగోరా కేరెను.

గంటకు 104 మైళ్ల వొప్పున 1875 మైళ్లపయనము గా వించెనట. పెరిషియా ఇండియాగుండా టోక్యోకు శుక్రవారము బయలుదేరును.

పడమటిఆఫ్రికాలో ఎట్ల జ్వరమును యాపుకాపుట కేగిన కారీకాన్స్ట్రాడు అడియను ప్రొక్సుగారు ఈ జ్వరము చేతనే చనిపోయిరిని లండనుకు తెలియపచ్చెను.

హాస్యరససోమకడగు జి. పి. హాట్టిగారు చనిపోయిరి.

క్యాంబ్రిడ్జిలోనున్న సర్ ఆర్థరు పిప్పిగారు 67 ఏట చనిపోయిరి.

జర్మనీలో బట్టలుకుట్టుటకు కావలసిన పట్టు నూలుదారమును తయారుజేయుటకు బ్రిటిషు కంపెనీలదగ్గర తక్కువవడ్డికి బదులు దీసికొనెను.

అబిసినియాలో బానిసత్వము

జిహా, సెప్టెంబరు 20:-పోయినమాడుసంవత్సరముల నుండి 1000 బానిసలను విముక్తులనుజేసితిమనియు 187 బానిస వర్తకులకు 15 సంవత్సరములశిక్షను విధించితిమనియు, మరి దారుణ వ్యాపారమును ఉర్రదీసితిమనియు అబిసినియా ప్రభుత్వమువారు తెలియజేసిరి.

నోబిలు శాంతిబహుమానము

ను ఈసర్వాయము జనరలు బేడెకోపనెలుగారి కిచ్చె దరనుచున్నారు. ఈబహుమానిని స్థాపించిన నోబెలుగారి కీ బాలభటయుద్ధము మొత్తయు ప్రీతిగాన దీనిని స్థాపించిన పతెలుగారి కీయవలయునని బాలభటసంఘమువారు తీర్మానించి లండనులోనున్న అంతర్జాతీయ బాలభటసంఘమునకు దలియజేసిరి.

మెక్సికోలో యునైటెడ్ స్టేట్స్ రాయబారిగ మాకో గారు నియమించబడిరి. ప్రెసిడెంటు మాలిడ్జిగారికి కావలసిన స్నేహితుడు. దీనివలన బాండుమార్కెటులో విక్రయ మెక్కినెనది.

గ్రేటుబ్రిటనులో ఆయుర్దాయము

రస్సి, సెప్టెంబరు 22:-స్త్రీలు పురుషులకంటె ఎక్కువ కాలము బ్రతికెదరట. 37 ఏండ్లు దాటినవీధిప పెండ్లి అయిన స్త్రీలు వితంతువులకంటె, అవివాహితులుగనున్న స్త్రీలకంటె ఎక్కువకాలము బ్రతికెదరట. పెండ్లిలేని స్త్రీలకంటె, పెండ్లి అయిన స్త్రీలు వితంతువులు ఎక్కువగా చనిపోవుచున్నారు. బ్రిటిషు జాతి అంతయు దాదాపుముగను ఆరోగ్యముగను వర్ధిలుచున్నారు.

సింగపూరు ఆస్ట్రేలియా

వైమానిక పయనము

25 వేల మైళ్ల దూరము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, సెప్టెంబరు 25:-కాల్వార్టరు ప్లి పుతునుండి అక్టోబరు 17 తేదీన నౌకావిమానములు సింగపూరు, ఆస్ట్రేలియాకు 25 వేల మైళ్ల దూరముపోవును.

ఇరాకు ప్రధానామాత్యుడు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, సెప్టెంబరు 23:-ఇరాకు ప్రధానామాత్యుడు జావరుహ్ మసేనాని నిన్న అధినివేశకార్యాలయమునకు బోయెను. ఇరాకు ఒడంబడిక సవరణవిషయమై లండనుకు బోవుచున్నారనుచున్నారు. ప్రాంతునుండి ఫెయిసూలురాజు లండనుకు వచ్చెదరేమో యనుకొనుచున్నారు.

ఫ్రాంకో-సోవియటు ఒడంబడిక

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

మస్కో, సెప్టెంబరు 23:-సోవియటు విదేశాంగ సహాయమంత్రిలిట్వివాపుగారు ఫ్రెంచియునులనుగూర్చి పూర్తి ఒడంబడిక కుదిరెననియు సాధారణపుటాడంబడికమాత్రము ఇంకను సంతకము గాలేదనియు తరుకీయవలసిన అస్వలను గూర్చి ఫ్రెంచివారు కొన్ని విషయములను అంగీకరించకపోవుటచే ఇందులకు కారణము. కాని ఫ్రాంసు అధికారులు మాత్రము లిట్వివాపుగారి ప్రకటనము నిజముగాదనుచున్నారు.

ఇంగ్లీషుభాషలును ఇద్దరు అష్ట్రీయను విద్యార్థులు దోని మీద ఈడుచున్నారు.

పని ఆపకుండా తగాదాలను పరిష్కారమునేయుటకు యేర్పాటులను జేయుటకు వచ్చేవారము నౌకానిర్మాణసంఘమువారుగూడ అలోచించెదరు.

బార్ని హ్యామిల్టనుప్రభువు చనిపోయెను.

అమెరికను నైనికులు

ఆహా నిజముగా అద్భుతము

ఈ పెడీకమే. కననిమకాలములో 8 1/2 " సైజుకార్డులమీదనే బొమ్మలుతియ్యవచ్చు. అద్భుతమైన ఫలితము లుగలుగును. ప్లేట్లుగాని, తదితర బొమ్మలైన కెమెరాపరికరముల విషయము నర్హురలేదు. చీకటిగదియు నవసరముండదు. సాధారణముగా కెమెరా, కొడాకెరి వంటివి యుములోపకు, కష్టము న్నగ్రాహకము యిం అన్నియు లేకుండా ఏర్పరుపబడెను. పువ యోగించుటకు కావలసిన పరికరముల్ని కిలోను 5 కార్డులు, డెవలప్మెంట్ కూడి రు 15/- నెలకు సిగ్గుపరుపబడినది.

ఉత్తములు ఇంగ్లీషులో వ్రాయవలెను. 1490

J. J. SHAW & SONS.

A. P. 287, Sandhurst Road BOMBAY, 4.

అమెరికను నైనికులు

నెలకు రూ 3. పోస్టువిద్య

ఉర్దు (తుర్కీ), ఇంగ్లీషు, సంస్కృతము, హిందీ, పంచాంగగణితము, జ్యోతిషము, ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములద్వారా సర్వగలము. మీ ఇంటియందుండియే చదువుచున్ను. వారము ఒక పాఠము. భాష ౧ కి రు 3. వేరేగ్రంథములు కొనవసరములేదు. మీసంతకములన్నిటిని తీర్చగలము. మాపొమ్మఖర్చు మాత్ర. 6 నెలలలో మంచి జ్ఞానము రాగలదు.

అచ్చుత మిద్యాలయం, తిరువూరు. (కృష్ణా).

EARN Rs. 100 to 200 a-month

WANTED:—District Agents in all parts of India, Burma and Ceylon to sell our famous Mysore Agarbathies and other Perfumery Articles and to Canvass Shares.

Apply with two annas stamp for particulars to:—

K. RAMA DAS, Managing Director,
The Mysore Perfumery & Indigenous Industries, Ltd., MYSORE.
4053

వాతవరణస్థితి

1927 నం: సెప్టెంబరు నెల 23-వ తేది శుక్రవారము

ముఖ్యజలాలం	గత 24 గంటలలో అవర్షణ స్థితి	మన	గత 24 గంటలలో అవర్షణ స్థితి	వర్షణ	గత 24 గంటలలో అవర్షణ స్థితి	గత 24 గంటలలో అవర్షణ స్థితి	గత 24 గంటలలో అవర్షణ స్థితి
గోపాల్ పూర్	90.5	78.2	...	41.08	+ 14.54		
విశాఖపట్నం	88.2	79.4	...	28.66	+ 8.85		
కాకినాడ	88.5	76.7	0.10	22.87	+ 1.74		
మచిలీపట్నం	88.3	75.0	0.45	25.51	+ 2.71		
కర్నూలు	86.9	78.2	...	17.14	- 0.90		
జూబిలి	88.4	78.4	0.01	7.95	- 1.72		
అనంతపురం	16.65	+ 1.78		
కడప	95.8	77.8	...	14.84	- 2.87		
నెల్లూరు	80.1	77.0	0.11	12.84	+ 1.86		
మద్రాసు	81.0	76.8	0.05	10.27	- 8.92		
కడప	90.0	76.8	...	7.04	- 7.04		
నెల్లూరు	86.2	71.8	0.06	26.28	+ 7.72		
కోయంబూరు	85.6	70.4	...	8.80	- 1.44		
తిరుచనాపల్లి	87.9	75.5	...	11.79	+ 1.58		
నాగపట్నం	85.8	77.8	...	5.86	- 3.79		
మధుర	87.2	74.8	...	12.94	+ 1.75		
హంబత్	86.8	80.2	...	0.86	- 1.12		
తిరునల్వేలి	1.11	- 1.14		
తిరుచేంద్రవరం	82.1	75.8	0.48	30.54	+ 2.52		
కొచ్చి	84.4	72.9	0.88	69.50	- 1.58		
కాలికట్టు	86.6	74.5	1.20	87.42	+ 1.49		
మంగళూరు		
తెంగళూరు	80.1	66.0	0.12	16.56	- 0.97		
కొత్తూరు	71.4	61.5	0.45	1160.5	+ 14.71		
కొడవకూడ	60.2	52.2	...	23.07	+ 1.40		

సర్కారులు:—మచిలీపట్నములో 0.45" కాకినాడలో 0.10" వర్షించెను. మేఘములు విస్తారముగ నున్నవి.

డక్టర్:—బళ్లారిలో తుంపరపడినది. మేఘములు విస్తారముగా నున్నవి.

కర్నూరుకు:—కర్నూరులో 0.1" వర్షించెను. ముల్క దట్టముగానున్నది. కడపలో తప్ప ఇతరచోట్ల అర్ధవర్ష విస్తారముగానున్నది. మద్రాసులో 12, నెల్లూరులో 14 డిగ్రీలు పగటివేడిమి తక్కువ.

వ. వ. నారాయణ అచ్యుత, వహాయకాధికారి, ప్రభుత్వము.

లాహోరు, సెప్టెం 22—జగనాధు అనునతడే దినమున మేయో హాస్పిటలునకు మరణించెను. గృహకలతలవలన నితడు నెల్లమందు తిన్ననని చెలియుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

మానసోల్లాసిని మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)

జలనుభవము! (పోస్తుఖర్బుల ప్రత్యేకము) నుభవము! శరీరములో ఉష్ణాధికముచే కలిగిడి పైతృకాశము, నాత్రలు దివ్యామృతము. ఆదర్శము, అరుచి, అపులంతలు, అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల యందు బలతయము, ఎక్కిళ్లు, పార్శ్వములు, శరీరస్థు, శ్రద్ధ, అనుభవ మొదలగువానియందు గలిగిడి నొప్పులను జోగ్జాట్టి దేహమును నుంచి తీర్చివేయునకు చెప్పును. ఈ మాత్రలు మేహవాతనొప్పులను వెంటనే మాయము చేయు అనేక షుభగుణులు చేరినవి. అనుభవముగల జోషధ మగుటచేతను పరమహంసక్రియ యని చెప్పవచ్చును. జక్రసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.

విరునామా:— (1078)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం, పోస్తు నిడుమోలు, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

ఉచిత కాలక్షేపము:—శ్రీమత్ మంజీరాపు భాగవతగురూరు తులసీదాసు చరిత్రము తెనుగులో కాలక్షేపము యీ నెల 25 వ తేదీ ఆదివారంసాయంత్రం 4 గంటలకు చిత్రాద్రిపేటలో స్వామినాయకనువీధి 104 నెంబరు ఇంటిలో శ్రీరంగదాస దాసగోష్ఠి భవనమందిరముందు జరిపెదరు. టిక్కెట్లు లేవు. కాలక్షేపము ఉచితము.

గవర్నరుగారి విరాళము

కాంగ్రెసు ప్రదర్శనము
అఖిలభారత కాంగ్రెసు సందర్శమున జరుగు పారిశ్రామిక ప్రదర్శనమునకు మద్రాసు గవర్నరుగారు రు 500 లు విరాళముగా నొసంగినది కార్యదర్శియగు సి. వి. రంగస్వామిగారు తెలియజేయుచున్నారు.

రాకపోకలు:—పెన్సి కోడేరాగారు మద్రాసు నుంచి.
హీరానందకాశ్మీగారు (ఇండియా గవర్నరు మెంటువారి ప్రావృత్తానన పరిశోధకులు) మద్రాసు వచ్చిరి.
డాక్టరు రాఘవేంద్రరావుగారు (మలేరియావ్యాధి చికిత్సజేత్ర) ఉత్తరప్రదేశ్ నుంచి పర్యటనానంతరము మద్రాసుకు తిరిగి వచ్చిరి.
గౌ. పి. రంగనాథమొదలియ్యగారు గత రాత్రి తాడేపల్లిగూడెంవెళ్లిరి.
కర్నూలు యఫ్. డబ్లియం. రాబర్ట్ నుగారు గతరాత్రి మద్రాసునుండి వెళ్లిరి.

క్రొత్తజిల్లా

కావేరి ప్రాజెక్టుచే నాక్రమింపబడిన నేలం కోయంబ తూరుజిల్లాలలోని ప్రదేశమును, ప్రభుత్వమువారు క్రొత్తజిల్లా గ నేర్పాటుజేసిరి. దీనిపేరు మేటూరుజిల్లా. రెండుసంవత్సరములవరకు యీజిల్లా నిలచియుండును. దీనికి ప్రత్యేకముగ నొక కలెక్టరు నియమింపబడును. డిప్యూటీ కలెక్టరుగూడ నియమింపబడును. ఇప్పుడున్న కమిషనరుపదవి తీసివేయబడు నని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి.

36 అడుగుల ఎత్తునుండి పరుగెత్తు రైలులోనుండి క్రింద పడిన యువకుడు

బి.సి. కృష్ణమూర్తి యనునాతడు సుమారు 30 సం|| రముల యువకుడు పి. ఆర్. అంతు సమ్యవారి బ్రావిలింగవిజంబు. బారిష్టరుగానున్న బి. సి. శంకర నారాయణగారికి సోదరుడు. ఈ కృష్ణమూర్తి యనునాతడు నిన్న సాయంకాలము మద్రాసునుండి మాంబత్తమునకు పోవుటకురైలు ఎక్కినను, రైలు వేగముగా పోవుచుండెను. చెట్లపట్లోని పచ్చయ్యప్పవోస్టలు సమీపముననున్నవం తెనమీదరైలుపోవుచుండయీ కృష్ణమూర్తి రైలుపైతెయ్యుక్కు పడిచెక్కిమీద నిలుచుండి యుండెను. ఆకస్మాత్తుగా పట్టువీడి క్రింద నదిలోపడెను. 36 అడుగుల ఎత్తునుండి వం తెనమీదనుండిపడెను. నోటిపండ్లూడెను. గాయములు తీవ్రముగాతగిలెను. అతిదోహర్షునియుండిన పెట్టెలోని ప్రయాణములు గొలుకులాగి రైలుఆపిరి. అతనిని పైకి తీసికొని వచ్చితిని రైలులోఎక్కించి కోడంబాకంపేటనులో దింపగా తిరుగురైలుమీద మద్రాసుకు గొంపోబడి జనరలుఆస్పత్రిలో నుంచబడెను. అతడు అపాయమైన స్థితిలోనున్నాడని బంధువులు భయపడుచున్నారు.

జబల్పూరు

బజల్పూరు మునిసిపలు సంఘమువారు గౌ. ఇ. రాఘవేంద్రరావు, మధ్యరాష్ట్రముల ప్రధానమంత్రిగారికి సన్మానపత్రమొసంగి, తమయార పోస్తుగ్రాడ్యుయేటు కోర్సు, మెడికలుకాలేజి, లాకళాశాల, బాలికల హైస్కూలు యేర్పాటు జేయవలెనని వేడిరి. మంత్రిగారు ప్రత్యుత్తరమునందేమియు వాగ్దానము జేయలేదు.

విశ్వవిద్యాలయ కేంద్రము

రాజమహేంద్రమువారు నాల్గవ కేంద్రమున కంగీకరించుట

జస్తిసునాయకుల సలహాలు

(స్వకీయ విలేఖరి)

రాజమహేంద్రము, సెప్టెంబరు 23:—పానగలు రాజాగారు, సర్ ఎ. పి. పాత్రోగారు, ఎ. రామస్వామి మదల్యారుగారు, బి. రామచంద్రరెడ్డిగారు, పి. సి. ఎఫ్. ఎతి రాజునాయుడుగారు, నిన్న సాయంకాలము యీపురికి విచ్చేసిరి. రాజమండ్రివిద్యార్థులు టవునుస్కూలులో సభజేసి గౌరవనీయులగు అతిథులకు సన్మానపత్రమొసంగిరి. జిల్లాబోర్డు ఆధ్వర్యమున గోవిందరావునాయుడుగారు ఆధ్వర్యత వహించిరి.

రాజమండ్రిలో విశ్వవిద్యాలయ కేంద్రమునుంచి త్వరలో నభివృద్ధిజేయుటకు తమముత్తుములయ ను తోడ్పడవలసినదిగా విద్యార్థులుకోరిరి. రాజమండ్రి కేంద్రము నెత్తివేసి బెజనాడయందుంచుట తమకెంతమాత్రము యిష్టములేదని నిరసించిరి. నాల్గవకేంద్రముండుటకు తమ కభ్యంతరము లేదనిరి.

సానికప్రజలుగాని, యేదయిన ప్రత్యేక సంస్థగాని ధనసహాయము జేయ బూనుకొనినచో తాను నాల్గవకేంద్రము సాపించుట కనుకూలయత్నముల జేసెదనని రామస్వామి మదల్యారుగారు జెప్పిరి. సర్ పాత్రోగారు, ఒక కేంద్రమున సకల విద్యల యభివృద్ధితరగతులనుంచు విధానమును నిరసించిరి. చిట్టమును సమదృష్టితో అమలుజరుపవలెననిరి.

బారిష్టరు స్వామినాయుడుగారు జబాబు జెప్పుచు నూతనముగ యేర్పాటుజేయబడు నాల్గవ కేంద్రము, మొదటిమాడు కేంద్రములు కొంతవరకైన యభివృద్ధి చెందువరకు వేచియుండుటకు యిష్టపడినచో, నాల్గవకేంద్రము నుంచుటకు తమకెట్టి యభ్యంతరములేదని నుడిచిరి.

రత్నస్వామిమదల్యారుగారు బ్రాహ్మచేతరవిద్యార్థులకుపన్యాస మొసంగిరి. (తంతి)

చిత్తూరు

(స్వకీయవిలేఖరి)

ఉద్యోగుల మార్పులు

సెప్టెంబరు 22—మా మండలమునకు కలెక్టరుగా నుండిన శ్రీయుత హెచ్. యల్. బ్రేయిడ్ ఫుడ్ దొరగారు రెవిన్యూ బోర్డుమెంబరుగా నియమింపబడుటచే వారిస్థానే మదనపల్లి డివిజనుకు సబ్ కలెక్టరుగా నుండిన శ్రీయుత బయ్యరెడ్డి దొరగారు చిత్తూరుజిల్లా కలెక్టరుగా నియమింపబడిరి. నూతన కలెక్టరుగారు చార్జీని పుచ్చుకొనిరి.

కాలమానము

గత ఏడేనిమిదిమాసములనుండియు మామండలమున వర్షము లేక ప్రజలల్లాడుచుండిరి. త్రాగుటకు నీరుదొరకుటకూడ కొన్నిచోట్ల దుర్బలముగ నుండినది. వైవక్యపడే యీవారము మా మండలమంతటను వర్షము పుష్కలముగ వర్షించినదని వినుచున్నాము. కాని చెరువులు నిండునంతవర్షము వర్షించలేదు. మా చిత్తూరుపురమున త్రాగుటకే నీరు దొరకనుండినందున గతవారముతయ వరుణజపమహోత్సవమునుగూడ జరిపియుండిరి.

దివ్యజ్ఞానసమాజము

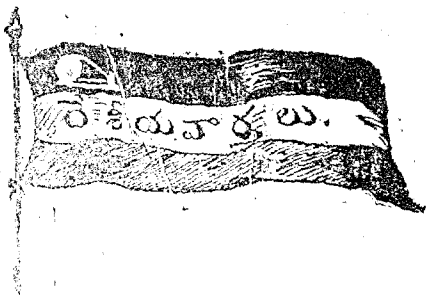
పై సమాజము తరఫున శ్రీమతి అనిబెసంబమ్మ గారి జన్మదిన మహోత్సవమును శ్రీయుత సి. ఆర్. పార్థసారథి ఆయ్యంగారు వారు ఆక్టోబరు 1, 2, తేదీలందు బహు వైభవముగ జరుపబోవుచున్నారని తెలియుచున్నది.

శ్రీరామవిలాస సభ

పై సభవారు 24, 25 తేదీలందు వేలూరు వెళ్లి, రామదాసు, విశ్వమిత్ర, అను రెండు నాటకములను ప్రదర్శించి, తిన్నూరును లభించిన ధనమును “శ్రీరామదేవాలయము” నకు సమర్పించునటులను చెలియుచున్నది.

బోర్డు పున్నతపాఠశాల

పై పాఠశాల “జనరా” నెలవులకు యీ నెల 28 వ తేదీన మాయబడి ఆక్టోబరు 6-వ తారీఖున తెరిచబడునని తెలియుచున్నది.

వ్యతంత్రలేఖలు

కాకినాడ మ్యూనిసిపల్ ఎన్నికలు

(స్వతంత్ర విలేఖరి)

ఒక పొరపాటు

కాకినాడ, నవంబరు 22:— ఈ నెల 19 వ తేదీనాడు వార్డుల ఆంగ్ల ప్రతిక 9 వ పుటలో రెండవకాలములో పైకేర్పిక క్రింద 8 వ వార్డునకు కాంగ్రెసుపక్షమున బొగ్గవరపు సుబ్బారావుగారు అని ప్రచురమైనది. సుబ్బారావుగారు అనటకు బదులుగా లక్ష్మయ్యగారు అని చదువకోరుమన్నాను. ఆయన తండ్రిగారి పేరు సుబ్బారావుగారు. ఇది వాతపరబాటు.

మరియొక కాంగ్రెసు విజయము

పైకేర్పిక క్రింద ఆంగ్ల ప్రతికయందు 19 వ వార్డునకు పోటీ యున్న టు లెలు ప బ డె ను. ఈ నెల 19 వ తేదీని కాంగ్రెసు ఆభ్యర్థికి పోటీగా నిలువబడిన కడియాల వెంకన్నగారు తమ ఆభ్యర్థిత్వమును ఉపసంహరించుకొనినది తెలిసినది. దీనివల్ల కాంగ్రెసుపక్షమున యేను చివసత్తిరాజుగారికి తమవార్డులోనుండి ప్రజానాయకత్వము సానుభూతి సృష్టపడుచున్నది. చివసత్తిరాజుగారు విశేషవిద్యాపంపాదన తేనిచారయ్యను మొదటినుండియు కాంగ్రెసులోనుండి కాంగ్రెసు విధుల ననుసరించి వ్యవసాయపూర్వకముగా పట్టణాభివృద్ధికి పాటుపడుచున్నవారిలో నొకరు. ప్రతికోణమునా సామాన్యముగా వార్డులో తిరుగుచు కష్టములు నరయుచుండునది తెలియుచున్నది. కాంగ్రెసు పక్షపుసభ్యులలో మూడవవార్డునకు సేట్రకంటి శ్రీనివాసకోనేట్రావుగారికి పోటీతేనట్లు అదివరలోనే చెప్పబడెను. కాబట్టి యంతవరకు రెండు స్థానములు కాంగ్రెసు పక్షమునకు పోటీతేకుండ కలిగినవి. కాంగ్రెసేతరులకు రెండు స్థానములు పోటీతేకుండ కలిగినవి. ఇంక నాలుగువార్డుల యెన్నికలు కలవు. ఈస్థానములకు కాంగ్రెసుపక్ష ఆభ్యర్థులు నిలువబడిరి.

కాంగ్రెసు ప్రబోధము

ఇందువిషయమే కాంగ్రెసుప్రబోధము తీవ్రముగా జరుగుచున్నది. నిన్నరాత్రి తిరుగ శ్రీ బులుసు సాంబమూర్తిగారు పెద్దసభలో బహుళలో కాంగ్రెసు ఆఫీసువద్ద మహోపన్యాసముగావించిరి. స్వాతంత్ర్యదర్శిత్యమునకు ప్రజలను గురిచేసిరి. కాంగ్రెసును బలపరచి కాంగ్రెసు ప్రతినిధులకు వోట్ల నివ్వబడినదని హెచ్చరించిరి.

జ్యోతిషవిద్యాప్రకాశిక.

3249

(3 వ భాగము భాషాభివృద్ధి)

30, 40 ప్రాచీన జ్యోతిషగ్రంథములయొక్క అద్భుత రహస్యవిషయములను దీనియందు చేర్చి ద్వాదశభాషలములను సంపూర్ణముగా వ్రాసియున్నాను. దీనియందు తాత్పర్యసహితముగా నుమారు 2 వేల శ్లోకములును 400 వేదీకలును గలవు. ఇది పండితులను మెప్పించును. ఫలవిషయములో నిట్టి గ్రంథము దొరుకుటదుర్లభము. దీనిని రు 4 లు యీగ్రంథము నచ్చని యెడల దీనికి 10 రెట్లభీరు వాపసుచేయుదును. 15 నవంబరు లోపుగా యీగ్రంథము వెలువడును. గనుక ఈలోపుగా ముందుసొమ్ము పంపెడు వారికి రు 8 లకే లభించును. అటు పిమ్మట రు 4 లకు తక్కువకు దొరకదు. మాపాకాలకు 8 వ నెల చందాపంపనివారు రు 2 లును, తదితరులు రు 3 లును, వెంటనే పంపినచో నీపుస్తకము నెప్టెంబరు 15 వ తారీఖునకు తప్పక పంపబడును. యీగ్రంథము చదివినచో ఫలవిషయములో ఏయితని జ్యోతిషపుస్తకమును చదువ నక్కరలేదని రూఢిగా నమ్మవలెను.

గోపాలపురం,

కొత్తపేట పోస్టు,

తూర్పుగోదావరి జిల్లా.

ఆకల్ల వెంకటశాస్త్రి,

జ్యోతిషకళాపాఠశాల.

కాయసిద్ధి మకరధ్వజ (రిజిష్టరు)

బలమును, సత్తువను గలిగించును.

ఆయుర్వేద ఔషధశాస్త్రానికిగ బంగారు నుండియు, కాయసిద్ధి మూలికను నేనించి నరములపట్టుకొను నుద్ధేశ్యము తమకు కావలసినది ఔషధము.

40 మాత్రలుగల సీసా 1 కి రు 10.

అనేక ఘనవైద్యులచేతను, ఇండియా, బర్మా, సింగపూర్, పాశ్చాత్యదేశపు లాకికుల నీకులచేత మెప్పునుబడిన యితరుల సలహాల నివ్వబడుచున్నది.

ది టామిల్ నాడు ఆయుర్వేదిక్ ఫార్మసీ, లిమిటెడ్,

44, గోవిందస్వామియనగిరి, పోస్టుబాక్సు నెం 278 మద్రాసు,

ప్రధానవైద్యులను, నాడిపరీక్షయందు ప్రవీణులను నగు బిషగ్ రత్న పండిట్ దావ్దరు

ఇ. యస్. గోపన్ గారిచే శాస్త్రీయముగా తయారు చేయబడినది.

అన్యతపరము, నెప్టెంబరు 22:—నిన్న సాయంత్రము ఒక టంగూబాటాను, ఒక తమిళపాతుల వర్షననకును చిన్న కలహము కలుగించెను. బానిసి గాంచి తొందరు హిందూ మహమ్మదీయుల కొట్లాటలు జరుగుచున్నవని నగర మంతటను పుకారులు బుట్టించిరి. బానితో హిందువులు మహమ్మదీయులు పెద్దసంఘటనగా చేరిరి. ఇంతలో పోలీసువారు వచ్చి గుంపుల చెదరగొట్టిరి. పోలీసువారు బహుళులందు కాపలా గాయుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

బొంబాయి, నెప్టెంబరు 22:—హైకోర్టులో వేర్వేరు కాలకు పరిపాలనను సంస్కరించి పునర్నిర్మాణమొనర్చుటగాను బొంబాయి హైకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తిగారు, కొందరు న్యాయమూర్తుల నొకయువసంఘముగ నిలబెట్టించిరి. (ఆ. ప్రె.)

శ్రీలంక, నెప్టెంబరు 22:—నల్లమందు కొరతయను మొదలగు మత్తుపదార్థములను దొంగతనముగ విక్రయించు చున్నందులకు గాను సామరయ దోసాదు అను నతడు పోలీసువారిచే ఆరెస్టుచేయబడెను. పోలీసువారిరెస్టుచేసినపు డతనివద్దనున్న మూటలో ఆరుగుండల రివాల్వరును తుపాకిగుండ్లను గలవు. రాజధాని ప్రధానమేజిస్ట్రేటు ముద్దాయికి ఒకనత్తురము కఠినశిక్షను విధించెను. (ఆ. ప్రె.)

కరాచీ, నెప్టెంబరు 22:—తనతండ్రి తనను బూతులు తిట్టెననియు అందుచే గ్రహవేషుడై తానుకొట్టుగా తండ్రిను రణించెననియు, రహిమతుల్లాహ అను యువకుడు లార్గానా సెషన్సుకోర్టునందు అంగీకరించెను. న్యాయమూర్తి, ముద్దాయికి ఆగ్రహవేషము గలిగించబడెనని గమనించి, రెండునత్తురముల కఠినశిక్షతో ముద్దాయిని వెరచివేసెను. (ప్రీ. ప్రె.)

కేంద్ర నిక్కునంఘము

అన్యతపరము, నెప్టెంబరు 22:—కేంద్రశిక్కునంఘ 6 వ వార్షికోత్సవమునకు అధ్యక్షునిగ సర్దారు కరకునింగారు ఎన్నుకొనబడిరి.

శ్రీ శ్రీ టాగూర్ గారి అంత్యక్రియలు

రంగూను, నెప్టెంబరు 22:—డబ్ల్యు. సి. టాగూర్ గారి అంత్యక్రియలు సేవకాంటను మెంటుల్ శానమునందు జరిగినపుడు హోం గవర్నరుగారు, హోము మెంబరు, అడవికాఖియంత్రీగార్లు హాజరయిరి. విచారముచెల్పుచు గణింపుకటన గావించబడెను. (ఆ. ప్రె.)

ఆధునిక భారత చిత్రకళాప్రదర్శనము

బొంబాయి, నెప్టెంబరు 22:—ఆధునిక భారత చిత్రకళాప్రదర్శనము నేడు సాయంత్రము పురమందిరమునందు దాదాగిరి హోటరాజుగారు తెరచిరి. ఇది యేప్రథమ ప్రదర్శనముగావ ప్రదర్శించబడినవాటి సంఖ్య ప్రళంసార్తముగనే యున్నది. డొంగూలు, ఆంధ్రచిత్రములు యెక్కువగ వచ్చెను. రవీంద్రనాథ్ ఠాగూర్, నందలాలు బోసు, సి. డబ్ల్యు. టాగూర్, ఎన్. చాదరిగార్లు డొంగూలునుండి వారురానునండి కె. వెంకటప్పగారు ఉత్తరదేశమునుండి ఎ.డి. థానుగారు, చాంద్రియగారు పశ్చిమమునుండి డి. సి. హిందూగార్లు తమబొమ్మలనుపంపిరి. (ఆ. ప్రె.)

నేడునూరు

మాగ్రానునంబాయిశీ కొద్దు ప్రశంసలు ఎల్లప్పుడూ నిలి యానెల 15 వ తేదీన మెంబర్ల మీటింగు జరిగినది. మొదలు 7 గురుము హాజరైనారు. గొర్రె పల్లె య్యగారిని ప్రశంసించి యొప్పుకొనినారు. నుమారు నాలుగుమాసములనుంచి మూలపడియొచ్చి పాతరికార్లును డిస్కంజలుచేయుటకు తగిన ప్రశంసించున ఎన్నుకొనినందులకు మాగ్రానునుల మిక్కిలి కొనియాడుచున్నాము. గొర్రె పల్లె య్యగారు నీష్కంక దేశభక్తులు. న్యాయవిచక్షణగలవారని చెప్పుటకు ఏమియు సందేహములేదు.

(ఒకవిలేఖరి)

సంగమేశ్వర ప్రాజెక్టు

మట్టా జిల్లాలోని గుర్రా

కడప, కర్నూలు, ఆనంతపురము, గుంటూరు, నెల్లూరు, జిల్లాలలో కరవు ప్రదేశములకు అప్పుడు నిరసన గలుగును. ప్రజలు అందరికీ జేయవలెను. ప్రజాప్రతినిధులగు గవర్నరు నిందిత ప్రజలతో కోరవలెను. బాధ్యతగల ప్రభుత్వమువారు ఈ కన్నపనిని గుర్రా గొప్పలాభమును పొందవలెను.

జేయవలసిన పని

కర్నూలు జిల్లాలో ఈ ప్రకారముగా ప్రజాసంఘము స్థాపించుచు తుంగభద్రానదిసంయోగము కలిగిన నందికొట్ల మార్గ తాలూకా సంగమేశ్వరము అనుచోట ఒక అనకట్టకట్టించి కాలవలు తీర్చిదిద్దుదురు.

తీయవలసిన కాలవలు

- 1 కర్నూలు జిల్లాలోనుండి కడపజిల్లాలోనికి ఒకటి
 - 2 డి.బి. ఆనంతపురముజిల్లాలోనికి ఒకటి
 - 3 డి.బి. నెల్లూరు జిల్లాలోనికి ఒకటి
 - 4 డి.బి. గుంటూరు జిల్లాలోనికి ఒకటి
- ఈ కాలవల ద్వారా నీరు పోయివున్నది

1 వ కాలవ

ఇప్పుడు తుంగభద్రకాలవ కర్నూలునుండి కడపకు పోవుచున్నది. దీనివలన అప్పుడు భూములను చాలినంతనీరు లభించుట లేదు. కానీ ఈ ప్రాజెక్టునుండి ఒక కాలవను కడపకర్నూలుకాలవలో కలిపినచో కలుపవచ్చును. లేదా మరెయ్యక మార్గమున కర్నూలుజిల్లాలో కొన్ని తాలూకాల భూములను పారించుచు కడపజిల్లాలో ప్రవేశింపజేసి అచ్చట భూములకు పారింపవచ్చును.

2 వ కాలవ

కర్నూలు జిల్లాలో భూములన్నవి ఆనంతపురము జిల్లాలోకి పోవుచున్నవి. ఇవి కర్నూలుజిల్లాలో కొన్ని తాలూకాల భూములను పారించుచు ఈ కాలవను ఆనంతపురము జిల్లాలో ప్రవేశింపజేసి అచ్చట భూములను పారించవచ్చును.

3 వ కాలవ

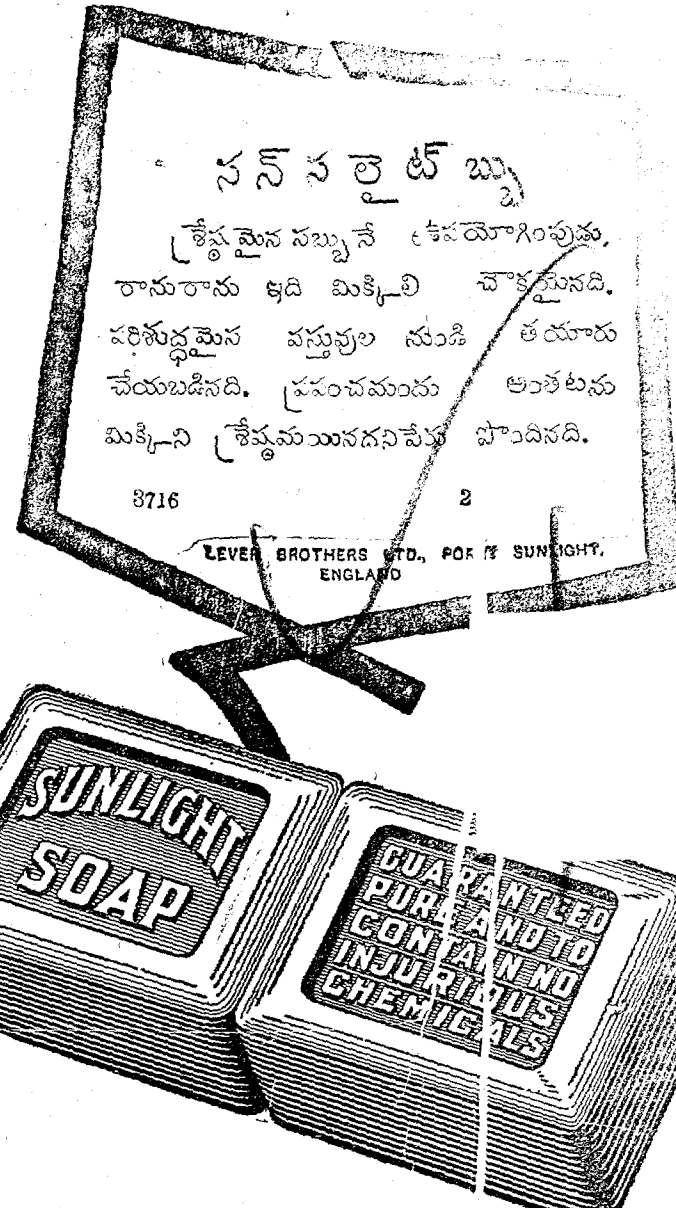
ఈ కాలవలన కర్నూలుజిల్లాలో నందికొట్లమార్గ తాలూకా భూములను పారించుచు ఆ ప్రాంతమున పెద్దది అయిన సిద్ధాపురము చెరువుకు కాలువపెట్టిన నీటిని, మార్కాపురము తాలూకాలో చిన్నమంత్రాలపల్లె నల్లమలకొండల ఆటంకములు కొరకనగుచుండూ తప్పించుకొని అచ్చటచెరువుపాలుగాచీలి ఒక కాలవను కంభం తాలూకాలో ప్రవేశించి అచ్చటయుండు ప్రకృతమైన కంభం చెరువుకు కాలువపెట్టిన నీటిని ఆ తాలూకా భూములను పారించుచు వెలికిండుల ఉత్తరపునైపున నెల్లూరు జిల్లాలో ప్రవేశించి అజిల్లాలోకరువుకు నెలవులై గుండ్లకమ్మపూసానదికి దగ్గరదిశయందు పోది, దరికి, కనిగిరికండుమార్గ, తాలూకాల భూములను పారించవచ్చును.

4 వ కాలవ

మాడన కాలవలో చిన్నమంత్రాలపల్లె చీలినరెండవపాయ మార్కాపురము తాలూకా మెట్టభూములను అచ్చటని దివరకే నిర్మించబడియుండు అనేక చెరువులను నీరునల్లయి చేయుచు యేలాటి కొండల ఆటంకములు లేకుండా గుంటూరు జిల్లా పల్నాడు తాలూకాలో ప్రవేశించి గురిజాలవగైరా తాలూకాల భూములను పారించు చేయుచు చాలినంతనీటిని పోలి గుంటూరుపట్టణమునకు తగునీటివనతిని కలిగించి ఒక కాలవ తాలూకాలో గుండ్లకమ్మపూసా నదియొక్క ఉత్తరదిశన యందు భూములను ఈ కాలవలన పారించవచ్చును.

గవర్నరునదిగల ముఖ్యాంశములు

1. ఈ కాలవలను నిర్మించిన ప్రాంతములలో అనేక చెరువులు చాలా ప్రాంతములలోనివిగా నిర్మించబడియుండు ప్రస్తుతము ఇతరకట్టలములు, చిల్లరకాలవలు వల్ల గాలములు ఎక్కువగా చేయవలసినవిగా లేదు.
2. ఈ ప్రాంతములనుండి చెరువులను చాలినంతనీటిని పోలి కర్నూలు లేనందున మునుగు, 10 ఎల్.ఎం. 2 సెం. లైననూ రిమి వనులేకుండా ప్రభుత్వమువారు భూలోకపును వనూలుజేయుచున్నట్లు కనిపించలేదు. ఆ 2 సెం. లైననూ ప్రభుత్వపునిర్మాణముతో చేతులు, భూరిశిష్టును పెట్టించెదలేకాని అందుకు తగిన ఫలితము చేతులకు దూరముగా ప్రజలు లభించుట లేదు.

3. ఈ ప్రాంతములందు అసలేవ్వ ములుతక్కువ. అది యాసకాలములో కురియుట అరుదు. అందు వలన కుష్మిధూములనునా ప్రజలు పూర్తిగా పట్టాలకు తీసికొనుటలేదు. పట్టాలక్రింద నైలేనేమి శివాయిజమలక్రిందనైలేనేమి కొలదిభూమి నిమాత్రమే సాగించుకొనుచు ఎక్కువభూమిని బంజరుగానే యుంచుచున్నారు.

4. మొత్తముమీద నాకు తెలిసినంతవరకు ఈ ప్రాజెక్టువలన దాదాపు 20 లక్షల ఎకరములలో తరిపైరు పండించుటకు చాలినంతభూమియు అంతటిసాగుభూమికి చాలినంతనీరును లభించుటకు ఏలాటిసందియమున్నూ లేదని నానమ్మకము.

ఇంతేగాక ఈ ప్రాజెక్టునుండి కొన్ని కాలవలను నైజాము రాజ్యములోగూడ తీసికొనిపోయి అచ్చట మరికొంత భూమిని పారించవచ్చునని కొందరు మిత్రులు సలహా యిచ్చుచున్నారు.

గొప్పలాభము

ఇప్పుడు తరి కుష్మిధూములు గలసి ఎకరము 1-కి ను మారు రు. 1-0-0 కంటె జాస్తిగా శిస్తు ఈ మొత్తపు భూములపైన ప్రభుత్వమునకు గిట్టుబడిగాజాలదు. అట్టి ఈ నేలలన్నియు ఈ ప్రాజెక్టువలన తరిభూములుగా మారినపుడు ఎకరము 1-కి రు. 10-0-0 ల శిస్తును పేసవత్తుముగా ప్రభుత్వమువారికి లభించగలదు.

ఇంతేగాక

ఇప్పుడు ఈ ప్రాంతములో మొత్తముమీద భూముల వెల ఎకరము 1-కి రు. 100-0-0 లవరకు మాత్రమే యుండును. ఇవి తరిభూములైనపుడు 1-కి రు. 1000-0-0 లవరకు ధరలు పెరుగుటకు సంభావములేదు. ఇందువలన ప్రభుత్వమునకు ఎకరము 1-కి భూముల విక్రయముద్వారా స్థాంతుహ్యుటి రు. 1-8-0 ల నుండి రు. 15-0-0 లవరకు రిజిస్ట్రేషన్ ఫీజు రు. 1-0-0 లనుండి రు. 8-0-0 లవరకు భూములగాదాలనుగుంచి కొద్దిపాటి రు. 7-8-0 లనుండి రు. 112-8-0 లవరకు మరీయు శిస్తు పెరుగుటచేత కొద్దిపాటి స్వవిద్యాసెన్సు బోర్డుసెన్సులు మొదలగు ఇతర సెన్సులు వాటివాటి పదకుల ప్రకారము ఆవియున్నా వృద్ధియై ప్రభుత్వమువారు అమితలాభమును పొందుతూ ప్రజల విశ్వాసమును బడయగలరు.

కర్నూలు జిల్లాలోనుండు పార్శ్వలో నిరుపయోగముగా పోవు ఆకుఅలములు ఎరువుగా ఉపయోగ మగుటద్వారా మరికొంతలాభము కలుగును.

చాలాకాలమునుండి పలుమంది మిత్రులతోను ఇతరులతోను విచారించుటవలన నాకు తెలిసిన ఈ సూచనలను విన్నవించుచున్నాను. పాతకమహాశయముల ఇంతకంటె సులభమైన మార్గములను తెలిసియుండిన తెలుగువారయినాను.

ఆహా!! ఎంతమో ముప్పు

శ్రీ గవర్న మెంటువారిచే సహాయము పొందుచున్న (State-aided) మా ఫేక్టరీలో తయారయినటువంటి సిల్క్ బట్టలు ఇండియాలో ప్రతిమార్కెట్టులోను 1918 సంవత్సరము నుండి అసగా 18 సంవత్సరములనుండి అమ్ముచున్నవనే సంగతి ఆందరకు తెలిసిన విషయమే.

1924 సంవత్సరములో గవర్నమెంటువారి ప్రోత్సాహము వల్ల లండనులో జరిగిన బ్రిటిషు ఎంటైర్ ఎగ్జిబిషనును మా సిల్క్ బట్టలు పంపించియున్నాము. సందరు బట్టలువలననుండి మాకు ఒక మెడలున్నా ఒక ఫర్నికటున్నా బహుమతి యిచ్చి యున్నారు. ఇందువల్ల మాబట్టలయొక్క నాణ్యమున్నూ అందమున్నూ మీరే యూహించగలరు.

యితేవల కొందరు ప్రజలను మోసపుచ్చే తలంపుతో నాణ్యముకానిబట్టలు తయారుచేసి మాబట్టలే అని నమ్మించి మోసపుచ్చుచున్నారు.

మాతాలాకు ప్రతిబట్టయందును మా పేరువుండును. మా పేరుతో వున్న బట్టమాత్రమే మాబట్ట అని నమ్మవలెను. కావలసినయెడల స్వాంతులను పంపిస్తూ ధరలు తెలియపర్చగలము.

ముప్పన సోమరాజు అండ్ సోన్స్

శ్రీ లక్ష్మీ సిల్క్ మేన్యూఫ్యాక్చరీంగునర్సుస్ ప్రొప్రయిటర్సు, పెద్ద పురము 'టెలిగ్రాఫ్' అడ్రెసు "సిల్క్ గుడ్సు" కెకెకె

గోక్షిరవర్ధిని 3984

అవలంబించు ఆర్థికముగా వృద్ధిజేయును. అట్టిపాలాపన్నుకొనిన రికరక్తులక్రితచేసి వర్ష కిగర్షించి సర్వమేములను మాన్సి బలము నిమ్మును. నెలకు పరిపక్వ 2 పౌనుల దబ్బా 1కి రు. 2 ల. వి.వి. చార్జిచేరు. రిజిస్టర్డ్ ప్రొడ్యూసర్సు 2650 రు. సలయవారు G.M.&Co. MOUNT RD. P.E. No. 314, MADRAS.

విశాఖపూర్వం డివిజన్ యిలాకా గ్రామోద్యోగీయుల సంఘము

1927 వ సం. సెప్టెంబరు 19 వ తారీఖున తూర్పు గోదావరి జిల్లా విశాఖపూర్వం గ్రామములలో పాదగయవద్దవున్న లోకల్ ఫండు సత్రంలో మహారాజశ్రీ పితాపురం గ్రామ మున సభాగారము చక్రవర్తిల పద్మరాజుగారి ఆధిపత్యమున సభగా వింపబడి యాదినన తీర్మానములు పాఠ్యముకాబడినవి.

గవర్నమెంటు గ్రామ మునసబు కరణములలోపాటు జమీందారీ గ్రామ మునసబుకరణములకు గవర్నమెంటు పనిచే యాటడే గాక అదనంగా జమీందారువారి పనికూడా చేయ వలసియున్నది. కనుక డెల్టా అప్లాండు తాలూకా లనే భేదము లేకుండా ఆఖరు జీతం రు 15-0-0 లున్నా; హెచ్చుతీతం రు 50-0-0 లున్నా మునసబుకరణములన్నూ, గ్రామ నాకర్లుకు నె 1 కి రు 10-0-0 లు చొప్పున్నూ వృద్ధిచేయించవలసినది అని గవర్నమెంటువారిని యాసభవారు కోరుచున్నారు.

గవర్నమెంటువారు 1920 సం. లగాయతు క్లబ్బింగుచే సిన గ్రామాదుల విలేజ్ ఆఫీసర్లను తిరిగి పునరుద్ధరించు విషయ ములో యిప్పుడు పనిచేయుచున్న జమీన్దారి గ్రామోద్యోగీ యులకు కరణములకు రు 1-0-0 చొప్పున్నూ, మునసబులకు రు 1-0-0 చొప్పుననున్నా తగ్గించియున్నారు. అలా తగ్గించుట అన్యాయమనియు యీపైని 1 వ తీర్మానంలో వ్రాసికొన్న ప్రకారం కనీసం రు 15-0-0 లు లగాయతు రు 30-0-0 లు వర కు మునసబు కరణములకున్నూ రు 10-0-0 లు చొ|| గ్రామ నాకర్లకున్నూ యిప్పించవలెననియు గవర్నమెంటువారిని యీ సభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

మునసబుకరణములను తాలూకా ఆఫీసులకుగాని మరి యెయిదెర ఆఫీసులకుగాని గవర్నమెంటువారు పిలిపించినప్పు డున్నా జమీందారువారు తమ పనిమీద పిలిపించినప్పుడున్నా మునసబుకరణములకు మైలేజీ మైలు 1 కి రు 0-2-0 చొ||ననున్నా ఫీల్డ్ యోజా 1 కి రు 0-8-0 లు చొ||ననున్నూ, తలియారు నా కర్లకు యోజా 1 కి రు 0-4-0 లు చొ||న భత్యమున్నూ ఇప్పించు టుం పు త్రత్యము యిప్పించుమని యీసభవారు తమ ఆందోళన మును తెలియపర్చుకొనుచున్నారు.

మునసబు కరణములను తాలూకా ఆఫీసులకు పిలిపించి నపుకు వారికి వ్రాయుతాఫీసులలో పూర్వమువలెనే మర్యాదగా వ్రాస్తూవుండుటకున్నూ అగౌరవమయిన పదములను తాఫీ దులలో వ్రాయకుండావుండుటకున్నూ పుత్రత్యము యిప్పించగ లుడులకు గవర్నమెంటువారిని యీ సభవారు ప్రార్థించు చున్నారు.

మిస్ మేయోగారి భారతమాత

సోంపేటలో బహిష్కరణతీర్మానము

సోంపేట, సెప్టెంబరు 14—మిస్ మేయోగారి మదర్ యిండియా ఆను గ్రంథమునుగూర్చి సోంపేటలో నొక పౌరసభ జరిగెను. శ్రీయుత దుర్గమహాంత ఆదివారాయణగారు పెద్ద బహుదన సభను జరపు నేర్పాటులనుగావించిరి. స్థానిక న్యాయ వాసులలో నొకరగు మ|| రా|| శ్రీ ప్రగడ పట్టాభి రామయ్య పంపంబుగా రధ్యక్షతన వహించిన పిమ్మట మ|| రా|| రా|| శ్రీ గోతా సరసిహంపంతులు బి. ఏ ప్లీడరుగారు ఈదినన నుదహ రింపబడినరీతిని తీర్మాన ముపసాదించిరి.

మిస్. మేయో ఆను ఆమెరికను యువతి (వ్రాసిన భారత మాత) అను గ్రంథమున భారతీయులను దూషించి అప్రతిష్ఠకరము లగు కొన్ని సంగతులను వ్రాసినందున ఆ గ్రంథమును బహిష్క రింపవలసినదిగా ఈ సభవారు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నా రు పండిత గానాల రామయ్యగారి రీతీర్మానము నామోదిం చుచు ఈ గ్రంథము శ్వేతవర్ణము వ్రాస్తూమున రచింపబడిన దనియు భారతజాతి కంటటికిని అప్రతిష్ఠను గలిగించునదియు బహిష్కరణముచేయున ననేకవిధముల నొకగంట్లనే పునస్య సించిరి. శ్రీయుత కొమ్మూరి సంగమేశ్వరకవిగారు తీర్మాన మును బురిచ్చిరి. సభ్యుల కరతాళధ్వనులచే తీర్మాన మామో దించబడిరియె. సభ బహుప్రథముగ జరిగినది.

(ప్రత్యేకవిలేఖరి)

గాంధీ దైవజ్ఞుడు

భవిష్యత్తునుగురించిన 5 ప్రశ్నలకు బదులు వ్రాయుటకు రు 1-0-0. ప్రతిప్రశ్నకు 0-4-0 అవును. ప్రశ్న (వ్రాయు టలమును) తిలుపవలెను. సర్వకార్యములయందును నయము నొందుటకు "దయనీతిరణి" తాయతి 1 కి. రు 2-0-0. వి. సి ఖర్చులు. 0-4-0. 2598 వి. రే. శతకోపాచార్యులు తిరు త్తణి, చిత్తూరుజిల్లా.

మదరాసు మార్కెట్ రిపోర్టు (23-9-27)

నీమజపురి దినుసులు ఇరువది గజములు పీస్ ధరలు రు. అ. పై కారికా మల్లు—22 X 22 మంగిసమార్కు (బి) 9-8-0 " సరాసరికము 8-8-0 కారికా మల్లు—22 X 22 "మోటారు సైకిలు" (బి) రు " సరాసరికము(20 X 20) రు 9-0-0 కారికా మల్లు—22 X 22 వేరుకములు (బి) రు 8-0-0 " సరాసరికములు రు 8-0-0 తెలుపుమల్లు—1708 (సెట్) రు 18-1. గ్లాస్ గో 9000 (సెట్) రు 18-10-0; 1702 రు 10-12-0 ఎఫ్. ఎఫ్ 78, రు 8-12-0 88/888 రు 18-12-0; జి. జి. 78 రు 8-8; 7668 రు 8-6; 78078 రు 8-6; జి 78 రు 7-6-0. తెలుపు వర్టింగ్—H. K. 62 రు 17-0-0; C. 40000 రు 22-4; బి. బి. బి. రు 15-12-0. ట్యోక్ న్సు 100,000—గజము 1-కి రు 0-9-6; నూలు 40 నెంబరు సీమ (5 పా కట్టులు)—టూక్రి రు 5-12-0 చలువ (కొంక) రు 7-3-0; చలువ ("ఏసిటిక్స్-బ్లో") రు 6-12-0; చలువ (నాగకన్యక) 6-18-0 చలువ (గు ప్టి) రు 7-2-0 చలువ (గ్లడడెండా) రు 7-2-0 పచ్చగుర్రము (ఎర్ర) రు 8-4; పడె (ఎర్ర) రు 7-12; నూలువ్యాపారి రు 7-8-0; పచ్చపాము రు 7-10; 40 జపాక (పదిపానులకట్టు) నత్త (త్రము రు 11-10-0 60 సీమ (5 పానులకట్టులు)—అడక తైర రు 15-4, నెమలి రు 15-8; "డంబుల్ న్సు" (ఎర్ర) 15-4-0 రాట్టుము (ఎర్ర) రు 18-8; కలశము (ఎర్ర) రు 9-8; రుదుకారము రు 9-0-0 ఎద్దు గడియారము రు 8-18-0; పెన్ సెట్ రు 8-11-0. ఇ త్తడికేసులు—(డిట్ మేక్) రు 285 రాగి కేసు రు 247. సిమెంట్ పీపా వెల్.—గిల్ గో పేమ్ ("చెయ్యి") రు 11-12; జర్మన్ "లేడి" రు 9-10-0.

చక్కెరము టయొక్క ధర—

బావా "లేడి" రు 29-6-0. అక్టోబరు 29-8-0 నవంబరు డిసెంబరు రు 29-12-0, 29-14-0 వేరుసెనగ నూనె " ఇంగ్లీషు బాదన ధరలు"—గానుగ రు 119. (సెన్ రు 112. ఆముదము (మిల్ డెలివరి) రు 112.

వదును వేసినతోలు రతి 1-కి ధరలు అవుతోలు (7 1/2 టు 8) "అవ్ కంట్రిస్" రు 1-1-0; 1-1-9 " (8 1/2 టు 9) " " రు 1-0-6 టు 1-1-8 " (తేలిక) " " రు 1-2-9 టు 1-8-8 " (8 1/2 టు 9) తెగుకూర్పు రు 1-1-8 టు 1-1-7 " (7 టు 7 1/2) " " రు 1-2-0 టు 1-2-6 " (తేలిక) " " రు 1-8-6 టు 1-4-0 " (8 టు 8 1/2) బెజవాడ్సు రు 1-1-8 టు 1-1-9 " (6 1/2 టు 7) " " రు 1-2-0 టు 1-2-6 " (7 టు 7 1/2) విజయనగరము రు 1-1-9 టు 1-2-6 " (6 1/2 టు 6 3/4) " " రు 1-2-6 టు 1-3-0 " (7 టు 7 1/2) ఏలూరు రు 1-2-0 టు 1-2-9 " (6 టు 6 1/4) " " రు 1-3-0 టు 1-3-6 గజతోలు రు 0-11-0 టు 0-11-6 గజదూడతోలు రు 0-14-9 టు 0-15-9 అవుదూడతోలు రు 1-18-0 టు 1-15-8 వదునువేసిన మేకడి రు 2-7-0 టు 2-13-0 గానుచేసిన గొర్రెడి రు 2-7-0 టు 2-15-0

శాస్త్రోక్త మైన జ్యోతిషం

భవిష్యత్తును గురించి శాస్త్రమైన ప్రశ్నలకు బదులు వ్రాయుటకు రు 1-0-0. ప్రతిప్రశ్నకు 0-4-0 పంపర్చుక ఫలము వ్రాయుటకు రు 5-0-0. వి. సి. ఖర్చులు జేరు. ప్రశ్న వ్రాయుకాలము తెలుపవలయును. సర్వకార్యములందు జయము నొసగు శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యకవచము రు 2-8-0. శ్రీ శివసుబ్రహ్మణ్య జ్యోతిషకవచనలయము. 2850 తిరు త్తణి, చిత్తూరుజిల్లా.

నీ వెండుకలను పరిశు భ్రముగ నుంచుకొనుము.

నీదేహమునెట్లు ప్రతిదినము పరిశుభ్రపరచ ప్రయత్నించుదువో, నట్లే నీశరణుగూడ మురికిగాకుండ పరి శుభ్రపరచ ప్రయత్నింపవలసి యుండును. నీ శరణునెగల రంధ్రములందు చుండు మున్నగు కల్మషపదార్థములకూడి యుండిన నీవెండుకలు పరిశుభ్రముగ లేనివి గ్రహింపవలసి యుండును. ఈచుండు వగై రాలు చేరనప్పుడు నీవు పేతు వహించిన అతిత్వరలో నీతలయంతయు కురుపుల మయము గాగదు. గనుక నీశరణు యిట్టి వాటికి లోనుగాకుండ కాపాడుకొన దలచినవో ప్రతినిత్యము

కామినీయా తలనూనె (రిజిస్టర్డ్)

నువయోగించి తీరవలెను. ఈ నూనె చుండును చేరనీయదు. ఒకవేళ నీతలయందు నాచుండివరకే ప్రవేశించి యుండిన రెండుమాడుసారు లీనూనెను రాచుటతోనది అంతరింపవలసినదే. వెండుకల కుదుళ్లలోనికి సరాసరిపొయి పరిశుభ్రపరచగలిగిన అమాఘమైన దీనుకులనేక మిందు చేర్చబడినవి. ఇందు చేరిన యితర నూనెలు, మూలికలు నీ వెండుకలను, తుమ్మెది రక్కలవలె, నిగనిగలాడుచు, పట్టుపంచెలె నుండునట్లు చేయగలవు. 50,000 మందికి పైగా దీని నుపయోగించి దీని శ్రేష్ఠత్యమును గ్రహించి ప్రశంసాపత్రము లొంది యున్నారు. దీనిని మించినది మరొకటి లేదని పొగడొందిన కామినీయా ఆయిలు సీసా రు 1-0-0 కపాలచార్జి 0-6-0 కి సీసాల ఖరీదు రు. 2-10-0 లు కపాల చార్జి 0-12-0.

నమూనాను వాడి చూడుడు.

ను వా న న ద్రవ్య ముల కు రా జు ఓ లొ ది ల్ బ హా రు (రిజిస్టర్డ్) అతిపవిత్రము, ఎంచుకు పనికిమాలినవియు నగు అనేక సువాసనద్రవ్యములు బహుద నందుగలవు. ఓల్బ్ డిల్ బహా రు నువయోగించిన దీనియొక్క శ్రేష్ఠత్యమును, మంచి సువాస నకు అచ్చెరవందకతీరవు. మల్లె మున్నగు అత్తరుల శేవిధముగను తీసిపోదు. నీదే ఆర్ధరకు వంపును.

1/2 కొన్ను ఓల్బ్ డిల్ బహా రు రు. 2-0-0 1/2 " " " " " 1-4-0 1 ద్రామ " " " " " 0-12-0

నమూనా సీసా 0-2-0 రెండణాల పోస్టు చీట్లు పంపిన పంపబడును. వాసనకాదులు. డజన్ 0-10-0 కపాల ఖర్చు ప్రత్యేకము

సోలు పీజెంట్లు—ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికలు కంపెనీ, 285, అమ్మామేశీదు మార్కెటు, బొంబాయి. నెం 2

